יודען געדענקט, אז דער קאמף געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט

הײַנט 10 זייטען (טאבעלע פון די מלוכה־לאטעריע זעה — 9 זייט) פרייז 15 גראשען

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

נייער פאלקסבלאט

№ 268 | לאדז, דינסטאג כ"ג מרחשון תרצ"ו | דרייצענטער יאהרגאנג | Łódź, Wtorek, 19 listopada 1935 | № 268

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71.

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

פראצעס פון מ"נ. פיעראצקי'ס מערדער

ווי אזוי איז פארגעקומען דער מארד?

מיט 17 חדשים צוריק, אין סאמע ברען פון די „בעריהמטע" „הייסע נארא־טעג" — איז ווארשא געווארען אויפגעציטערט פון דער ידיעה, אז דורך א פערברעכערישער האנד איז דערשאסען געווארען דער אינערן־מיניסטער בראניסלאוו פיעראצקי.

און אט וואס עס איז פארגעקומען:

פרייטאג, דעם 16־טען יוני 1934, איז מיניסטער פיעראצקי ארום האלב 4 אנגעקומען מיט זיין אויטא אין קלוב אויף פאקסאל 3, כדי דארט, ווי תמיד, צו עסען מיטאג.

ווען דער פארטיער האט פאר'ן אנגעקומענעם מיניסטער ברייט געעפענט די טירען האט עפעס אן אומבעקאנטער יונגער מענש, וועלכער איז איהם פריהער אונבעמערקט נאכגעגאנגען — ארויסגעכאפט א רעוואלווער און אויסגעשאסען אויפ'ן מיניסטער פון הינטען.

צוויי קוילען האבען דעם מיניסטער געטראפען אין קאפ. איין קויל האט איהם קוים אפגעברענט די הויט אונטערן אויער, אבער די צווייטע האט דורכגעלעכערט דעם הינטערשטען טייל פון שארבען און זיך פערהאלטען אין מח. ווען דער מיניסטער איז שוין געלעגען אויף דער ערד אינגאנצען בעגאסען מיט בלוט, האט דער אנפאלער נאכאמאל אויסגעשאסען דאן און זיך דער מערדער גאנץ רוהיג ארויס, מיט שנעלערע טריט אריבער די צווייטע זייט גאס און אוועק אין דער ריכטונג צו קאפערניק גאס. צוליב'ן מערדערס רוהיגען אויסזעהן און נישט איילענדיגען גאנג האט איהם קיינער נישט חושד געווען אין עפעס און אפילו דעם נאהענטסטען וואך־פאליציאנט פאר וועלכען ער איז פערביי־געגאנגען איז נישט איינגעפאלען, אז דער דאזיגער יונגערמאן האט נאר וואס אויסגעפיהרט אזא שרעקליכען פערברעכען.

ווען עס האט זיך אנגעהויבען דאס ערשטע געיעג אויפ'ן אויספיהרער פון אטענטאט — האט דער לעצטער גענומען שיסען און פערוואונדעט א פאליציאנט.

נאך איהם האבען זיך גענומען יאגען דורכגעהער פון גאס, שרייענדיג „כאפט דעם מערדער"! פון קלוב זענען אויך ארויס געסט, צווישען וועלכע עס האבען זיך אויך געפונען דער לעמבערגער וואיעוואדע בעלינא־פראזשימאווסקי מיט א רעוואלווער אין האנד. דער לעצטער האט אבער נישט געשאסען, ווייל אויף דער גאס האבען זיך געפונען פרויען און קינדער. דער וואיעוודע האט זיך דעריבער געמוזט בעגנוגענען מיט שרייען, מ'זאל כאפען דעם מערדער.

ווען דער מערדער איז ביים הויז פאקסאל 10, וואו עס געפינט זיך די יאפאנישע אמבאסאדע, פערהאלטען געווארען דורכ'ן וואזשני — האט ער א קלאפ געטון דעם לעצטען מיט א רעוואלווער אין קאפ און ווייטער געלאפען.

דער מערדער, נאך וועלכען עס האבען זיך אויך געיאגט דער שאפער פון מיניסטער מיט זיין אויטא אויף וועלכען עס האט זיך געפונען א פאליציאנט, האט זיך בענוצט דערמיט, וואס דאס נאהענטע געסעל שטשיגלא, איז זעהר א שמאלס און עס געהט נישט דארט אריין קיין אויטא אויפ'ן גליכען וועג. ער איז אריין אין דעם געסל, וועלכעס רופט זיך „דאס בלינדע געסעל" און נישט ווערענדיג אזוי שנעל נאכגעיאגט, ווייל מ'האט דעם אויטא געמוזט ערשט צוריקציהען אביסעל, כדי אין „בלינדען געסעל" צו קאנען אריינפאהרען — איז ער אויף אנ'אונגעוועגליך קונציגען אופן פערשוואונדען געווארען אהן יעדען שפור.

נישט געקוקט אויף דער אבלאווע אין דער גאנצער געגענד, בעת וועלכער מען האט דורכגענישטערט אלע הייזער, בוידעמס און קעלערס — האט מען נישט געפונען קיין שום שפור פונם מערדער.

ערשט נאך אנ'ערך א יאהר צייט איז געלונגען צו כאפען דעם הויפט־אויספיהרער פונם מארד און זיינע מיטהעלפער. א באנדע אוקראינישע טעראריסטען און נעכטען אינדערפריה האט זיך אנגעהויבען זייער פראצעס אין ווארשאווער קרייז־געריכט.

צום פראצעס זענען געווארען ארויסגערופען 144 עדות און 5 עקספערטען.

צו פערטיידיגען די אנגעקלאגטע זענען געקומען עטליכע אוקראינישע אדוואקאטען.

די בעשולדיגטע זענען:

1) סטעפאן באנדערא, 26 יאהר אלט, סטודענט פונם לעמבערגער פאליטעכניקום, 2) מיקאלאי לעבעד, 25 יאהר אלט, אבסאלווענט פונם לעמבערגער גימנאזיום, 3) דאריא הנאטאווסקא, 23 יאהר אלט, א מאטורזשיסטקע פון לעמבערגער גימנאזיום, 4) יאראסלאוו קארפיניעץ, 30 יאהר אלט, סטודענט פון יאגיעלאנער אוניווערזיטעט, 5) באהדאן פירהייני, 31 יאהר אלט, אינזשיניער, 6) איוואן מאלוצא, 25 יאהר אלט, סטודענט פון לעמבערגער פאליטעכניקום, 7) יאקוב טשארני, 28 יאהר אלט, סטודענט פון לובלינער אוניווערזיטעט, 8) עוגעניוש קאטשאמיסקי, 25 יאהר אלט, געוועז. גימנאזיסט פון 5 קלאס, 9) ראמאן מיהאל, 24 יאהר אלט, סטודענט פון יאגעלאנער אוניווערסיטעט, 10) קאטאזשינא זאריצקא, 21 יאהר אלט, סטודענטין פון לעמבערגער פאליטעכניקום, און 11) יאראסלאוו ראק, 27 יאהר אלט, אדוואקאט־אפליקאנט פון לעמבערג.

די אקטען פונם פראצעס נעמען ארום 24 דיקע בענדער, און דאס לייענען פון בעשולדיגונגס־אקט, וועלכער ענטהאלט איבער 100 דרוק־זייטען וועט אוודאי געדויערן 2 טעג. דער פראצעס גופא זאל געדויערן 4 וואכען.

דער פראצעס האט זיך אנגעהויבען

פונקט 10 א זייגער אינדערפריה.

ביים פעסטשטעלען די פערסאנאליען האבען אלע בעשולדיגטע געענטפערט אויף די געשטעלטע פראגען — אויף אוקראיניש.

דער פארזיצער פון געריכט האט דערויף דערקלערט, אז אזוי ווי די בעשולדיגטע ווילען נישט ענטפערן אויף פויליש, טרעט צו דאס געריכט צו פעסטשטעלען די פערסאנאליען, לויט די אויספארשונגס־אקטען.

דער אדוו. הארבאווי וויל וועגען דעם ענין נעמען א ווארט, אבער דער פארזיצער דערקלערט, אז אין דער פראגע קאן נישט זיין קיין שום דיסקוסיע, ווייל די געריכטס־שפראך איז פויליש, און אז בעזונדערע געזעצען דערלויבען אויף דעם בענוצען זיך מיט אוקראיניש און רוטעניש בלויז אויפ'ן שטח פון די מזרח־וואיעוואדזטווס.

אין שייכות מיט געוויסע ענטפערן פון די בעשולדיגטע, לעגט פאר דער פראקוראר זשעלענסקי צו רופען א דאלמעטשער, ווייל עס איז דא א חשד, אז איינציגע אויסרופען זייערע זענען שטראפבארע. דאס געריכט בעשליסט דעם דאזיגען פארשלאג אין א געוויסען מאמענט צו נעמען אין אכט.

איינער פון די בעשולדיגטע, קלימשין, האט אויף די פראגען פונם געריכט בכלל נישט געענטפערט.

נאך איינציגע פארשלאגען פון די פערטיידיגער און א קורצער הפסקה, איז דער פארזיצער פון געריכט, וויצע־פרעזעס וול. פאסעמקעוויטש צוגעטרעטען צום לייענען דעם

בעשולדיגונגס־אקט.

דער בעשולדיגונגס־אקט איז אדורכגעלייענט געווארען ביז'ן מאמענט, ווען א געוויסער איינוואוינער פון וואלסקא 2, איזמאיל טשערנאוו האט געמאלדען, אז פון זיין הויז איז 3 טעג נאכ'ן מארד פערשוואונדען געווארען א פערדעכטיגער פערשוין.

* * *

די מיאדאווא גאס, וואו עס געפינט זיך דאס קרייז־געריכט איז שטארק בעוואכט דורך רייטער און פוס־געהער פאליציי.

אויך אין דער געביידע פון געריכט געפינען זיך עטליכע וואכען פון פאליציי און פייערלעשער.

די בעשולדיגטע ווערען בעזונדער בעוואכט דורך 9 פאליציאנטען.

טאג־טעגליך

מען וויל פערשנעלערען?

דאס אריינגיין אין קראפט פון די סאנקציעס האט, ווי עס ווייזט אויס, געמאכט א שטארקען איינדרוק אין איטאליען, און ס'איז כמעט מעהר, ווי זיכער, אז דאס „אויסטוישען" דעם אלטען פעלדמארשאל דע־באנא אויף דעם יונגען באדאגליא, איז א פועל־יוצא פון דער שרעק פאר די סאנקציעס.

די אביסינישע אפערע וואלט ביי דער פארזיכטיגקייט און געצוואונגענער פאמעלעכדיגקייט פונ'ם אלטען פעלדמארשאל געדראהט פערצויגען צו ווערען ביז'ן אלף השישי, ברענגענדיג צו אנ'אונפערמיידליכער קאטאסטראפע, און דא — בעת דער ענין־סאנקציעס ווערט נישט בלויז סטראשאק, נאר סוליטער ערנסט — מוז דער „זיג" זיין א פלינקער און אנ'ענדגילטיגער.

רעגענס נישט רעגענס, בלאטעס נישט בלאטעס, מאלאריע נישט מאלאריע — א פאקט איז, אז דער אביסינישער באדען הויבט אן צו גליהען אונטער די פיס, טראגן אלע פראוואצירטע פערראטען און נצחונות, טראגן די „ענטוזיאסטישע" קבלת פנים'ס פאר די איטאליענישער קולטור־טרעגער און באמבען־ווארפער מצד דער ארטגעבוירענער בעפעלקערונג...

עס איז, אלזא, פון ביידע צדדים — פון די סאנקציאנארען און פון איטאליען דא א טענדענץ צו פערשנעלערען דעם סוף, צו ליקווידירען די מלחמה־קרענק, וואס קאן זיך פערשלעפען, אבער — דא וואקסט אויס די סתירה:

דווקא אין דעם מאמענט, ווען די סאנקציעס גייען אריין אין קראפט, קאן נישט ערנסט גערעדט ווערען וועגען שלום, ווארום עס איז דאך א שוואכע האפענונג, אז איטאליען זאל זיך איצט אפזאגען פון טיגר, אגאדען און הארער, און — פון דער צווייטער זייט — אז די איצט—געשטארקטע ענגלישע רעגירונג זאל ענדערן איהר פאליטיק אין בעצוג צו דער פעלקער־ליגע.

משמעות, אז די פערשנעלערטע ענטשיידונג דארף מען איצט דערווארטען נישט פון זשענעווע, נאר פון שלאכט־מדבר אין אביסיניען.

מ.

געשענדעט ספרי־תורות אין דאמבראווא

רב איז גוזר־תענית און הייסט שבעה־זיצען

ס אס נ א ווי ע ץ, 18 (יט"א טעלעפאניש)

אין דאמבראווע האבען אומבעקאנטע פערברעכער זיך אריינגעקריגען אין ארטיגען בית־מדרש און געשענדעט די ספרי־תורות. צעריסען די יריעות און זיי פעראומרייניגט. די זילבערנע חפצים האבען זיי צוגענומען.

די פאליציי איז דערויף חושד, אז דאס איז א שטיקעל ארבייט פון גנבים.

דער רב האט גוזר תענית געווען און געהייסען שבעה־זיצען פאר די מתפללים פון בית־מדרש.

דייטשלאנד האט מורא...

טאמער וועט טשערטשיל אריין אין ענגלישען קאבינעט

ב ע ר ל י ן, 18 (יט"א טעלעגראפיש)

אין צוזאמענהאנג מיט דעם רעזולטאט פון די וואהלען אין ענגלאנד, איז אין די דייטשע רעגירונגס־קרייזען צו בעמערקען א בעאומרוהיגונג.

די סיבה דערפון איז, וואס מ'רעכענט, אז דער פערביסענער געגנער פון דייטשלאנד, טשערטשיל, וועט אריין אין נייעם קאבינעט

א"י פאליציי דערלויבט נישט

אפצוהאלטען א פראטעסט־מיטינג געגען די נירענבערגער געזעצען

י ר ו ש ל י ם, 18 (יט"א טעלעגראפיש)

דער „דבר" טרעט שארף ארויס געגען דעם, וואס די רעגירונג האט נישט דערלויבט אפצוהאלטען א פראטעסט־מיטינג געגען די נירענבערגער געזעצען.

14־יעהריג יודיש יונגעל אומגעקומען

בעת אנ'אויפרייס אין א שוהל

פ א ז ע ן, 18 (יט"א טעלעפאניש)

אין דער היגער שוהל האט אויפגעריסען א פעטארדע, פון דעם אויפרייס איז שווער פערוואונדעט געווארען א 14־יעהריג יונגעל ראזענבלום. און אין א קורצער צייט שפעטער איז ער אין שפיטאל געשטארבען.

אונזער ווארט

די ארגיע

די קאלטע, טאקטישע ענגלענדער, הויבען זיך אן אפצורופען: אין די מאסגעבענדע ענגלישע צייטונגען ווייזען זיך לעצטענס סימנים פון פעראיבטערעסירונג מיט'ן גורל פון די יודען אין דעם איצטיגען דייטשלאנד, מיט דעם טייוולאנישען שווארץ־שבת, וואס ווערט אונז דארט געמאכט.

עס האבען געדארפט אדורך לאנגע יאהרען פון פאלקס־ און מענשען־שענדונג, יאהרען פון די ווילדעסטע, אומגעלומפערטסטע משוגעת'ן, וועלכע שליידערען זיך איצט אריבער איבער די גרעניצען פון דעם דאזיגען פערפעסטעטען לאנד און זענען מסוגל א וועלט צו פערסמ'ען, אז — ענדליך — זאלען זיך דערהערען איינצעלנע קולות פון פראטעסט און עמפערונג.

די דאזיגע קולות זענען דערווייל פון א פריוואטען און יחידישען כאראקטער, און זיי טראגען דערווייל נישט קיין קערנער פון סאנקציעס, אבער — דאס איז דאך נישט מעשה־אביסיניען, וואו עס שמעקט מיט אייגענע אינטערעסען, נאר דאס זענען דאך, אזוי־צו־זאגען, „אינערליכע אנגעלעגענהייטען", אין וועלכע קיין שום טאקטפולע, פאליטיש־גוט־דערצויגענע מלוכה דארף זיך נישט אריינמישען...

אין אביסיניען — איז קלאהר — אין אביסיניען הערשט פינסטערניש, אפגעשטאנענקייט, שקלאפעריי — דארט דארף, דארט מוז די קולטורעלע און ציוויליזירטע וועלט אינטערווענירען. אלא־וואס־דען: איטאליען וויל דארט מאכען שבת פאר זיך, טא טויג עס נישט! אבער שבת פאר אלע גרויסמאכטען — אדרבא!

אינטערווענירען אין דעם נעגוס'עס אינערליכע אנגעלעגענהייטען מעג מען, אבער אריינמישען זיך אין די „אינערליכע אנגעלעגענהייטען" פון אנ'איירָאפעאיש לאנד, וואס ווערט בפירוש פעראומגליקט פון א האטענטאטישען רעזשים — צוקוקען זיך גלייכגילטיג צו אנ'ארגיע פון בעסטיעס, וואס ברענגען אום איבער א האלבען מיליאן אומשולדיגע מענשען — דאס מעג מען!

זענען מיר עדות איצט פון א מערקווירדיגער דערשיינונג אין אונזער יאהרהונדערט:

פון איין זייט — ארגיע פון צווילדעוועטען כאם, און פון דער צווייטער זייט — ארגיע פון גלייכגילטיגקייט...

ב.

ערב א נייער טאקטיק

דער טויש פון די איטאליענישע מיליטער-פיהרער

אדיס-אבעבא, 18 (ספ. טעל.)

די אביסינישע רעגירונג איז מודיע, אז די ציווילע בעפעלקערונג אינם ראיאן מאקאלע, וואס געפינט זיך אין רשות פון איטאליען, האט זיך צעבונטעוועט. וועלענדיג בעשטראפען די צעבונטעוועטע האבען די איטאליענער ביינאכט באמבארדירט די דאָרטיגע דערפער.

לאנדאן, 18 (ספ. טעל.)

דאס אנקומען פונם מארשאל באדאגליא אין דער הויפט-קווארטיר אויפ'ן צפון-פראנט ווערט אפגעווארט דעם 27 ד. ח.

לעת עתה זענען די אפעראציעס אויף דעם דאזיגען פראנט נישט אפגעשטעלט געווארען.

דאס איטאליענישע מיליטער האט היינט אנגעהויבען א מאנעווער, וואס זיין כוונה איז צו שפאלטען דעם פליגעל פון די אביסיניער אין דער מזרח-זייט פון טעמביען. די גרופע פונם גענעראל אזאניא פונם צווייטען קארפוס פיהרט אנ'אויסשפירונגס-אקציע אינם ראיאן נאדיר. די איטאליענישע לופט-אויסשפירער האבען היינט פעסטגעשטעלט א בעדייטענדע קאנצענטראציע פון די אביסינישע בעוואפענטע קרעפטען אין מאי-אואזו, אדוראט אויף דרום פון מאקאלא.

פונם דרום-פראנט זענען היינט נישט אנגעקומען קיין ידיעות.

אדיס-אבעבא, 18 (ספ. טעל.)

דער קייזער פאהרט ארויס אין די נאהענטסטע טעג אויפ'ן פראנט, בכדי צו דערמוטיגען זיינע קריגער. א טייל פון זיין באגאזש איז שוין היינט ארויסגעשיקט געווארען קיין דעסיע.

פאריז, 18 (ספ. טעל.)

לויט ידיעות פון איטאליענישע לופט-פליהער איז די שטאט אנאלא, וואס ליגט אויף צפון פון מאקאלא, נאך א 3-טאגיגער באמבארדירונג, פערלאזט געווארען פון דער בעפעלקערונג. די שווערע הארמאטען זענען אריבערגעפיהרט געווארען אויף נייע פאזיציעס, בכדי צו אונטערשטיצען דעם איטאליענישען אטאק, וואס דארף אונטערגענומען ווערען אין די נאהענטסטע טעג.

פון די זעלבע קוועלען גיט מען איבער, אז די ריההרעווודיגקייט פון די אביסיניער אויפ'ן פראנט טיגר בעאונרוהיגט שטארק די איטאליענער, וועלכע — נישט בעגעגענדיג קיינעם פאר זיך — ווערען אונאויפהערליך בעפאלען אויף די פליגלען פון הינטען-ארום. די דאזיגע אומגעריכטע איבערפאלען האבען געבראכט דערצו, אז דאס בעוועגען זיך פונם איטאליענישען מיליטער איז אפגעשטעלט געווארען.

לעצטע דעפעשעס

— ניו-יארק. א גרויסער שטורם-ווינט, וואס איז נעכטען אדורך ביי די ברעגען פון אטלאנטיק, האט אויפ'ן שטח פון שטאט מאין ובי'זן שטאט ווירדזשיניא אנגעמאכט גרויסע חורבנות.

— לאנדאן. אין קאאיר און אין א רייה אנדערע שטעט אין עגיפטען זענען ווידער אויסגעבראכען בלוטיגע אנטי-ענגלישע אונרוהען. ש

פאריז. היינט האט זיך אנגעהויבען אין עקס-אן-פראוואנס דער פראצעס פון די 3 כארוואטען: פאספישיל, ראיטש און קראיל, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין אנטייל-נעהמען אין דער דערמארדונג פונ'ם קעניג אלעקסאנדער און דעם מינ. בארטו. דער ערשטער טאג איז רייך געווען אין פערשידענע סענסאציאנעלע פרטים און איז אדורך שטורמיש.

— לאנדאן. דער פרעמיער באלדווין, וועלכער איז היינט צוריקגעקומען פון שעקער, האט בייטאג אנגעהויבען בעראטונגען בנוגע די עווענטועלע קאבינעט-ענדערונגען נאך די פארלאמענט-וואהלען. די ערשטע קאנפערענץ איז געווען מיט מאקדאנאלד'ן.

— פאריז. האוואס איז מודיע פון זשענעווע, אז דער קאמיטעט פאר די סאנקציע-ענינים זאל זיך צוזאמענקומען דעם 27 ד. ח.

— לאנדאן. פון מאלטא איז מען מודיע, אז צוליב'ן אריינגיין אין קראפט פון די אנטי-איטאליענישע סאנקציעס, האבען 17 איטאליענישע זעגעל-שיפען געמוזט פערלאזען די מאלטאנישע פארטען, דעזיגנירענדיג פונ'ם אויסלאדענען א טראנספארט ווייי און אנדערע סחורות.

תל-אביב, 18 (יט"א טעלעגראפיש)

דער הויך-קאמיסאר וואוקאפ האט בעזוכט דעם תל-אביב'ער בירגערמייסטער מאיר דיזענהאף.

ירושלים, 18 (יט"א טעלעגראפיש)

דער ועד הלאומי האט בעשטימט א ספעציעלע קאמיסיע, כדי צו בעעהרען דעם 75-יעהריגען געבורטסטאג פון הענריעטא שאלד.

ירושלים, 18 (יט"א טעלעגראפיש)

פאר טראגן געוועהר אהן ערלויבניש האט מען געהעכערט די שטראף פון 3 אויף 7 יאהר.

ירושלים, 18 (יט"א טעלעגראפיש)

די אויספארשונג ארום דעם מארד פון דעם יודישען סערזשאנט ראזענפעלד, יוערט ווייטער פארגעזעצט. ביז איצט איז די פאליציי נאך נישט געקומען אויף די שפורען פון די מערדער.

רוים, 18 (ספ. טעל.)

היינט אין אוונט איז אויף דער שיף „סאניא" אפגעפאהרען קיין מזרח-אפריקא דער מארשאל באדאגליא, ס'ווערט פאראויסגעזעהן, אז דע-באנא וועט נישט אוועק פון מזרח-אפריקא אידער דער נייער קאמיסאר וועט אנקומען.

ווארשא, 18 (טעלעפאניש)

דער פרעמיער קאשטשאלקאווסקי וועט מארגען דעם 19 ד. ח. האלב 8 אין אוונט רעדען דורכ'ן ראדיא וועגען דעם „איצטיגען אויספיהרסטאדיום פונ'ם ווירטשאפטליכען רעגירונגס-פלאן".

proszki „KOWALSKINA" STOSUJE SIĘ PRZY UPORCZYWYCH BÓLACH GŁOWY
AK
FABR. CHEM.-FARM. „AD. KOWALSKI" WARSZAWA

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28. טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוונד.

Dr. Wołkowyski
ציגעל-נאם 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און פון 4—9 אוונד.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—2 א״ן פון 5 ביז 8.30

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג נעגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11. טעל. 246-09
נעמט אן פון 4—8 אוונד.

„קרן-היסוד" לאדז.
מארגען מיטוואך, כ״ד מרחשון, דעם 20/11, 8.30 אוונט
פילהארמאניע-זאל נארוטאוויטשא 20.
פייערליכע ארץ-ישראל-אקאדעמיע
צום 15-טען עקזיסטענץ-יובילעאום פון קרן-היסוד. — מיט א רעדע אויף ד. ט.:
„15 יאהר קאנסטרוקטיווע אויפבוי-ארבייט אין ארץ-ישראל"
וועט ארויסטרעטען
דער הויפט-דירעקטאר פון קרן-היסוד אין ירושלים
דיכטער לייב יפה
איינטריטס-קארטען שוין צו בעקומען אין ציוניסטישען ביורא, שרודמיעסקא 29.

אויפפאדערונג!
דערמיט פאדער איך אויף די גבאים פון שטיבעל אויף פילסודסקיעגא 22, ר' מאיר בלומענפעלד, ר' בעריש בלומענפעלד, ר' חיים מאשקאוויטש און ר' משה קעם, אז זיי זאלען קומען מיר ערלעדיגען דאס דירה-געלד, וואס זיי זענען מיר שולדיג. אין משך פון 7 טאג, אין געגענפאל וועל איך נישט זיין פעראנטווארטליך פאר די ווייטערדיגע קאנסעקווענצן.
בעמ.: ס'איז שוין ארויסגענומען א פסק בית-דין.
דער הויזבעזיצער פון פילסודסקיעגא 22.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 72 יאהר אונזער ליבע און נישט-פערגעסענע
נ"ע שרה אשת ר' יעקב ז"ל קב-ונקי
בת ר' שאול זלמן ז"ל וואלפזאהן
די לוי' קומט פאר היינט דינסטאג, כ"ג מרחשון תרצ"ו, 1 א זייגער נאכמיטאג, פון טרויער-הויז פילסודסקיעגא 17, וועגען וואס ס'טיילען מיט אין גרויס צער
זיהן, טעכטער, איידעמס, שוויגער-טעכטער, אייניקלעך און פאמיליע.

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
צום ווינטער-סעזאן. א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערציוגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

צו דער פערלאבונג פון מיין פריינד
אברהם פרענקעל
מיט פרל. געניא צימערמאן
ווינשט פיל גליק
יעקב קויאווסקי. 2534

מיט פרייד בעגריס איך די צושטאנדגעקומענע פעראייניגונג פון ביידע צייטונגס-פערשפרייטער פעראיינען פון פאמארסקא 15 און פון פילסודסקיעגא 66 אלס בעוויז פון מיין אויפריכטיגקייט, שליס איך זיך צוריק אן אלס מיטגליד, און פאדער אויף די אלע ביז-איצט נייטראל - שטעהענדע נאכצופאלגען מיין ביישפיל. איך פראטעסטיר אויך געגען דעם הייפעלע בענקעל און פאגאנעס - קאריעריסטען, וואס אינטריגירען געגען די צושטאנדגעקומענע פעראייניגונג.
מיט דרך-ארץ
יוסף וועלגיאזש.

ד"ר ל. שיפמאן
איז ארויסגעטרעטען פון דער לעטשניצע בזשעזשינער 11
און נעהמט אן ביי זיך אינדערהיים
זאכאדניא 64
פון 4 ביז 7 אוונט.

פאר גאלד, בריליאנטען
ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

אויערן, נאז און האלז הייליגקע
מיט בעטען פון
Dr. Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צווצק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולאטארישע פון 9—2 און פון 4—8 אוונט.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 89-79
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייז

Dr. med. P. Braun
ספעציאליסט פאר הויט- און וענערישע קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 11
טעל. 100-57.
נעמט אן פון 8—1 און פון 4—8 אוונט

Laboratorjum analiz lekarskich
„SANITAS"
Wólczańska 41, tel. 232-94
פיהרט אויס אלע ארט אנאליזען פון בלוט, אורין, פלעגמע א. א.
אויפ'ן טעלעפאנישען פערלאנג שיקען מיר א מעסענדזשער און שיקען אפ די אנאליזען.

Dr. Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען-, הארץ- און סקלעראז-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

Dr. med. W. Łaski
ספעציעל אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
2 פאלודניאווא 2
און נעמט אן נור 2 שעה פון 11—1 בייטאג
אויף גייערס מארק 3/4
Plac Reymonta 3/4.

בעקאנטמאכונג.
א בשורה טובה פאר די לאדזער מחותנים
נאך א גרינדליכען רעמאנט איז ערעפענט געווארען אונטער פאכמענישער אויפזיכט
אויף 5 וואלטשאנסקא 5
א זאל אויף חתונות
און פערלאבונגען נור 10 זל.
מיט א שיינעם מענער-זאל
מיט א גרויסע היגיענישע כשרע קוך
...
מיט אכטונג די אינהאבער.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. Justman
וואוינט יעצט
8 NAWROT 8
telef. 138-99

Dr. med. Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95,
נעמט אן פון 9—11 און פון 6—8 אוונט

Dr. med. H. HAMMER
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
11 listopada 32 (róg Gdańskiej)
Telef. 128-39 פעלעפ.
נעמט אן פון 3 ביז 7 אוונד.

Dr. J. Lubicz
כירורג און ארטאפעד
9 פאלודניאווא 9
טעל. 183-17.
פאר אונבעמיטעלטע —

לעטשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעל. 137-63
נעהמען אן פאלגענדע דאקטוירים:
ד"ר קויפמאן, ד"ר דינענזאן, ד"ר רויטער, ד"ר שפירא, ד"ר שמערלאווסקי.
ד"ר י. איציקזאן, ד"ר סטופאי ד"ר שמירגעלד, נערווען-קראנקה.
און דענטיסטין סטאראפאלסקא
וויזיטען אין שטאט.
אלע ארט מעדיצינישע הילף.
קאבינעט פאר פיזיקאלישער טעראפיע.
א ווריזיט 3 זל.

לעטשניצע
פאר וועבעריש-קראנקע
מענער-שוועכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אוונד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר
פון 11—1 און פון 5—7 אוונד.

מלוכה=פרעזידענט פראפ. מאשטשיצקי
ווינשט ערפאלג דעם יודישען אויפבוי-ווערק און דעם יודישען ישוב אין א"י
צום בעזוך פון לייב יפה ביים מלוכה=פרעזידענט

וואַרשאַ, 18 (יט"א טעלעפאָניש)

ווי מיר האָבען שוין קורץ געמאָלדען, איז דער דירעקטאָר פון קרן-היסוד, לייב יפה, אויפגענומען געוואָרען דורכ'ן מלוכה-פרעזידענט פראָפ. מאָשטשיצקי.

ווי מיר דערוויסען זיך, האָט ה' יפה איבערגעגעבען דעם מלוכה-פרעזידענט אַ באריכט פון דער אַרבייט אין ארץ-ישראל אויף אַלע געביטען, די פונדערונג אין ארץ-ישראל זייט דעם ערשטען בעזוך ביים מלוכה-פרעזידענט אין יאָהר 1928 ביז איצט. ה' יפה האָט אויך רעפערירט וועגען די יודען אין דער לאַנדווירטשאַפט, אינדוסטריע, שול-וועזען, וועגען דער אויפלעבונג פון דער העברעאישער שפּראַך און פון קולטורעלען לעבען. וועגען דער גרויסער בעדייטונג, וואָס די פוילישע יודען האָבען פאַר ארץ-ישראל און וועגען דער בעציהונג צווישען פוילען און ארץ-ישראל.

דער מלוכה-פרעזידענט האָט מיט גרויס אויפמערקזאַמקייט אויסגעהערט דעם באריכט און אַרויסגעוויזען אַ שטאַרקען אינטערעס און טיפע פערשטענדניש פאַר'ן יודישען אויפבוי-ווערק אין א"י און מיט דער גרויסער ראָלע וואָס דאָס נייע ארץ-ישראל שפּילט אַלס אויפשטראַהלענדער צענטער פאַר'ן גאַנצען יודישען פאָלק.

צום 15-יעהריגען יובל פון קרן-היסוד האָט דער מלוכה-פרעזידענט איבערגעגעבען זיין וואונש פאַר'ן יודישען אויפבוי-ווערק אין לאַנד און פון יודישען ישוב אין ארץ-ישראל.

היפה'ער פארט ווערט פערברייטערט
ערשטע סעריע ארבייט וועט קאסטען 100 טויזענד זל.

ירושלים, 18 (יט"א טעלעגראַפיש)

ס'איז שוין אויסגעפּערטיגט געוואָרען דער פּלאַן פון אויסברייטערען דעם פּאָרט אין חיפה. די ערשטע סעריע אַרבייטען וועט קאָסטען 100 טויזענד פונט

200 טויזענד קעסטלעך אראנזשען
וועלען עקספּארטירט ווערען פון ארץ-ישראל ביז סוף נאוועמבער

תל-אביב, 18 (יט"א טעלעגראַפיש)

ס'האָט זיך אָנגעהויבען דער אָראַנזשען-עקספּאָרט. ביז סוף נאָוועמבער וועלען אַרויסגעשיקט ווערען 200 טויזענד קעסטלעך אָראַנזשען.

בעשלאסען צוצולאזען די אנקלאגע
וועגען רעזולטאט פון די וואהלען אינ'ם יודישען וואהל-קרייז אין ווארשא

וואַרשאַ, 18 (טעלעפאָניש)

דאָס העכסטע געריכט האָט היינט, אויף אַ געשלאָסענער זיצונג בעטראַכט די אָנקלאַגעס געגען די סיים-וואַהלען.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען צוצולאָזען די אָנקלאַגע וועגען רעזולטאַט פון די וואַהלען אינ'ם יודישען וואַהל-קרייז אין וואַרשאַ

איצט וועט דער ענין נאָך-אַ-מאָל בעטראַכט ווערען אויף אַן עפענטליכער זיצונג אין די ערשטע טעג פון יאַנואַר.

צו 3 טעג און צו 7 טעג
ווערען פערמשפּט ענדעקישע כוליגאנעס

וואַרשאַ, 18 (טעלעפאָניש)

דאָס וואַרשעווער סטאַראָסטווע-געריכט האָט היינט בעטראַכט דעם שנעל-פּראָצעס געגען פינף ענדעקישע סטודענטען, וואָס האָבען לעצטענס אַרויסגערופען אונרוהען און געהאַקט שויבען פון געשעפטען. 2 פון זיי האָבען בעקומען צו 3 טעג אַרעסט, און 3 — צו 7 טעג.

זעלבסטמארד פון אנ'עקסטמיסטישען יודען

וואַרשאַ, 18 (טעלעפאָניש)

אויף גזשיבאָוו 2 האָט זיך היינט אָפּגעשפּילט אַ שרעקליכער עפּילאָג פון אַנ'עקסמיסיע.

אויף דעם דאָזיגען אַדרעס האָט אַנ'אייזען געוועלב דער סוחר לייזער קלעפּפיש.

היינט איז דאָרט געקומען אַ קאָמאָרניק, בכדי אַרויסצוואַרפען קלעפּפיש'ן.

קלעפּפיש איז אַרויף צום הויז-אַדמיניסטראַטאָר ווילנער, בעטען רחמים, אַז מ'זאָל איהם נישט אַרויסוואַרפען.

זיין בקשה האָט נישט געהאָלפען, און דאַן האָט דער אומגליקליכער סוחר אַרויסגעכאַפּט אַ פלעשעל עסיג-עסענץ און עס איינגעגאַנצען אויסגעטרונקען.

מיט א מעסער אין קאפּ...

וואַרשאַ, 18 (טעלעפאָניש)

היינט פאַרנאַכט איז אין זאַקסישען גאָרטען בעפאַלען געוואָרען דער 50-יעהריגער הענדלער שייע האַנדלאַזש. ער האָט בעקומען מיט אַ מעסער אין קאָפּ, און אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

„דאנציגער טכא" פערבאָטען
און „יודישע רונדשוי" קאנפיסקירט אין דייטשלאנד

בערלין, 18 (יט"א טעלעגראַפיש)

די דאַנציגער יודישע צייטונג „דאַנציגער עכאָ" איז פערבאָטען געוואָרען צו פערשפּרייטען אין דייטשלאַנד.

דער לעצטער נומער „יודישע רונדשוי" איז קאָנפיסקירט געוואָרען.

א „ריינער" ארישער פערמשפט
פאר „ראסען-שענדונג"

בערלין, 18 (יט"א טעלעגראַפיש)

אַ „ריינער" אַריער פון קעלן איז פערמשפּט געוואָרען אויף 9 חדשים פאַר האָבען בעציהונגען מיט אַ יודיש מיידעל.

דאָס איז דער ערשטער פאַל, וואָס אַנ'אַריער ווערט פערמשפּט פאַר „ראַסען-שענדונג".

טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" ציגעל-גאַס 27, טעל. 112-25
דיר. ד. צעדמייסטער אַנפ.: י. קרעטמאַן

היינט, 9.15 אָוונט גרויסע פּאָפּולערע
מאַסען = פאָרשטעלונג
צו האַלבע פּרייזען פון 54 גר. ביז 1.70 1-טע רייה
די בעליבטע און בעגאַבטע קינסטלערין
דינה האלפערן
צוזאַמען מיט איהר פּאַרטנער סעם בראָנעצקי
און גאַנצען אַנסאַמבל — אין דער מעגאַסצ.
ווייסוהריגע אין 3 אַקטען פון א. נאַגער
אחתונה אין תפיסה
הערליכע אויסשטאַטונג! ליכט-עפעקטען!
ספּעציעלער עלעקטרישער עקזעקוציע-שטוהל.
בעם.: ווער עס קויפט פריהער אַ בילעט, בעקומט אַ צעטעל פראַי.
אנאנס! אין פּראָבען אפענע אויגען!...
דער לעצטער שלאַגער פון י. מ. ראַך
בילעטען פון 11 פריה אין קאַסע פון טעאַטער „Rozmaitości".

דאקומענטען פון דער נאצישער ווירקליכקייט
פולער טעקסט פון די אויספיהר-פעראָרדנונגען צו די נירענבערגער געזעצען

בערלין. (יט"א) די ערשטע פעראָרדנונגען צו די נירענבערגער געזעצען זענען ערשינען מיט די אונטערשריפטען פון רייכס-קאַנצלער אַדאָלף היטלער, זיין שטעלפערטרעטער פון אינערן-מיניסטער און יוסטיץ-מיניסטער.

דער 1-טער פּאַראַגראַף פון דער ערשטער פעראָרדנונג צום רייכס-בירגער-געזעץ שטעלט פעסט, אַז ביז עס וועלען פערעפענטליכט ווערען ווייטערע פאָרשריפטען איבער דעם „רייכס-בירגער בריף" קענען פאָרלויפיג גילטען אַלס רייכס-בירגער מלוכה-אָנגעהעריגע פון דייטשען אָדער קרובה'שען בלוט, וועלכע האָבען בעזיצט וואַהל-רעכט אין מאָמענט, ווען עס איז אַריין אין קראַפט דאָס רייכס-בירגער-געזעץ, אָדער יועמען דער אינערן-מיניסטער האָט ערטיילט פאָרלויפיגע רייכסבירגער-רעכט אין פעראָרדנונג פון שטעלפערטרעטער פון פיהרער. לויט דעם 2-טען פּאַראַגראַף גילטען די פאָרשריפטען אויך פאַר מלוכה-אָנגעהעריגע „יודישע מישלינגען". אַלס מישלינג ווערט בעטראַכט דער ווער עס שטאַמט פון צוויי אָדער איין פול-יודישען זיידע אָדער באָבע (אויב ער ווערט לויט'ן פּאַראַג. 5 נישט בעטראַכט אַלס יוד), לס פול-יודיש, ווערט בעטראַכט אַ זיידע אָדער באָבע, ווען עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען די אונאָפּהענגיגקייט צו דער יודישער רעליגיאָנס - געמיינשאַפט. דער 3-טער פּאַראַגראַף שטעלט פעסט, אַז בלויז רייכסבירגער, אַלס טרעגער פון פולע פּאָליטישע רעכט קענען אויסאיבען דאָס שטים-רעכט אין פּאָליטישע אָנגעלעגענהייטען און פערנעמען אַנ' - עפענטליכען אַמט. אויסנאַהמען ביים צולאָזען צו עפענטליכע אַמטען קענען ערלויבט ווערען בלויז אויף אַנ'איבערגאַנגס-צייט. די אָנגעלעגענהייטען פון די רעליגיאָנס-געזעלשאַפטען ווערען נישט בעריהרט. 4-טער פּאַראַגראַף לויטעט: א יוד קען נישט זיין קיין רייכס-בירגער. ער האָט נישט קיין שטים-רעכט אין פּאָליטישע אָנגעלעגענהייטען, ער קען נישט פערנעמען קיין עפענטליכען אַמט.

יודישע בעאַמטע פערלאָזען זייערע אַמטען פון 31-טען דעצעמבער 1935. אויב די דאָזיגע בעאַמטע האָבען בעת דער וועלט-מלחמה געקעמפּט אויפ'ן פראָנט, פאַר דער דייטשער מלוכה, — אָדער פאַר איהרע פערבינדעטע, בעקומען זיי אַנ'ענטשפּרעכענד בערעכענטע עמעריטור. די דינסט-פערהעלטניש פון די לעהרער אין די עפענטליכע יודישע שולען בלייבט ביז צו דער נייער רעגולירונג פון יודישען שול-וועזען אונבעריהרט.

לויט דעם פּאַראַג. 5 איז אַ יוד דער, וואָס ער שטאַמט פון מינדעסטענס דריי לויט דער ראַסע פול-יודישע גראָס-עלטערען. אַלס יוד גילט אויך אַ מישלינג, וואָס שטאַמט פון צוויי פול-יודישע זיידעס אָדער באָבעס א) וועלכער געהערט צו דער יודישע רעליגיאָנס-געמיינשאַפט, אָדער וועט שפּעטער אין איהר אַריינטרעטען ב) וועלכער איז פּאַר-הייראַט מיט אַ יוד אָדער האָט שפּעטער חתונה געהאַט מיט אַ יוד. ג) ווער עס שטאַמט פון אַ הייראַט מיט אַ יוד איין זין פון פּאַראַג. 1, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען נאָכדעם ווי עס איז אַריין אין קראַפט דאָס געזעץ צום שוץ פון דייטשען בלוט און פון דער דייטשער עהרע ד) ווער עס שטאַמט פון אַ אויסערהייראַטליכען פערקעהר מיט אַ יוד און איז געבוירען געוואָרען נאָך דעם 31-טען יולי 1936. פּאַראַג. 6 בעשטימונגען בנוגע דער ריינהייט פון בלוט, וועלכע זענען אַרויסגעגעבען אין געזעצע אָדער פעראָרדנונגען פון דער נאַצי-פּאַרטיי און געהען ווייטע פון פּאַראַג. 5 בלייבען אונבעריהרט. אַנדערע פעראָרדענונגען בנוגע דער ריינהייט פון בלוט, וועלכע געהען ווייטער פון פּאַראַג. 5, קענען געשטעלט ווערען בלויז מיט דער צושטימונג פון רייכס-אינערן-מיניסטער און פון שטעלפערטרעטער פון פיהרער. לויט דעם פּאַראַג. 7 קען דער רייכס-קאַנצלער ערטיילען בעפרייאונגען פון די פאָרשריפטען פון די אויספיהר-פעראָרדנונגען.

די ערשטע אויספיהר פעראָרדנונג צום געזעץ פון דייטשען בלוט און עהרע פעררופט זיך אין פּאַראַג. 1 אויף די ענטשפּרעכענדע בעשטימונגען פון רייכס-בירגערשאַפט-געזעץ וועגען יודען און מישלינגען. צו די פערבאָטענע הייראַטען צווישען יודען און מלוכה-אָנגעהעריגע פון דייטשען און קרובה'שען בלוט געהערען אויך הייראַטען צווישען יודען און יודישע מישלינגען, וועלכע האָבען נאָר איין פול-יודישען זיידע.

לויט דעם פּאַראַג. 3 טאָרען שטאַטס-אָנגעהעריגע יודישע מישלינגען מיט צוויי יודישע זיידעס חתונה האָבען מיט אַ שטאַטס-אָנגעהעריגע פון דייטשען אָדער קרובה'שען בלוט אָדער מיט שטאַטס-אָנגעהעריגע יודישע מישלינגען מיט איין פול-יודישען זיידע, נאָר מיט דער ערלויבניש פון רייכס-אינערן-מיניסטער און פערטרעטער פון רייכס-קאַנצלער. ביי דער ענטשיידונג דאַרפען בעזונדערס בעריקזיכט ווערען די קערפּערליכע, גייסטיגע און כאַראַקטער-אייגענשאַפטען פון דעם פּעטענט, ווי לאַנג זיין פאַמיליע וואוינט אין דייטשלאַנד, זיין אָדער זיין פאָטער'ס אָנטייל אין דער וועלט-מלחמה און זיין גאַנצע פאַמיליען-געשיכטע.

פּאַראַג. 4 זעהט פאָר, אַז עס טאָרען נישט געשלאָסען ווערען קיין הייראַטען צווישען יודישע מישלינגען מיט בלויז איין פול-יודישען זיידען. לויט דעם פּאַראַג. 6 טאָר נישט געשלאָסען ווערען קיין הייראַט. ווען עס איז דערמיט בעדראָהט די אָבהיטונג פון דער ריינהייט פון דייטשען בלוט. פּאַראַג. 9 לויטעט: ווען איינער פון די פערלאָבטע בעזיצט אַ פרעמדע מלוכה-אָנגעהעריגקייט דאַרף פאַר דער אָנווענדונג פון די ענטשפּרעכענדע געזעץ-בעשטימונגען ערהאַלטען ווערען די ענטשיידונג פון רייכס-אינערן-מיניסטער פּאַראַג. 10, שטעלט פעסט, אַז אַ הייראַט, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען אין אַ דייטשען קאָנסולאַטען-אַמט איז גילטיג גלייך ווי ער וואָלט געווען געשלאָסען אין דייטשלאַנד. פּאַראַג. 11 קלערט אויף, אַז „אויסערליכער פערקעהר" אין זין פון פּאַראַג. 2 פון געזעץ דאַרף פערשטאַנען ווערען בלויז אַלס געשלעכטס - פערקעהר. שטראָפבאַר איז אויך דער אויסערליכער פערקעהר צווישען יודען און יודישע מישלינגען מיט איין פול-יודישען זיידע אָדער באָבע. פּאַראַג. 12 רעגולירט דאָס הויז-דינערשאַפט-פּראָבלעם. אַ הויז-ווירטשאַפט איז יודיש, ווען אַ יוד איז דער הויפּט אָדער אַ מיטגליד פון דער הויז-געמיינשאַפט. ווייבליכע שטאַטס-אָנגעהעריגע פון דייטשען אָדער קרובה'שען בלוט, וועלכע זענען ביים פערעפענטליכען דאָס געזעץ געווען בעשעפטיגט אין יודישע הויז-ווירטשאַפטען. קענען בלייבען אויף זייערע פּאָסטענס אויב זיי ענדיגען ביז דעם 31-טען דעצעמבער 1936 דעם 35-יעהריגען לעבענס-יאָהר, פרעמדע שטאַטס-אָנגעהעריגע, וועלכע האָבען נישט קיין שטענדיגען וואוין-אָרט, אין דייטשלאַנד פאַלען נישט אַרונטער אונטער די דאָזיגע פאָרשריפטען. פּאַראַג. 15 לויטעט: אויף וויפיל די פאָרשריפטען פון געזעץ און זיינע אויספיהר-פעראָרדנונגען בעציהען זיך אויף דייטשע מלוכה-אָנגעהעריגע דאַרפען זיי אויך אָנגעווענדעט ווערען לגבי שטאַטסלאָזע, וועלכע האָבען זייער וואוין-אָרט אין דייטשלאַנד. שטאַטסלאָזע זועמענס געוועהנליכער אויפענטהאַלט אין אויסלאַנד זענען געבונדען מיט די דאָזיגע בעשטימונגען, אויב זיי זענען געווען פריהער דייטשע שטאַטס-אָנגעהעריגע. פּאַראַג. 16 פאָדערט די געריכטליכע פערפאָלגונג פון פרעמדע מלוכה-אָנגעהעריגע צוערשט די צושטימונג פון יוסטיץ-מיניסטער.

פאר'ן שטערען ביי די סיים=וואהלען

וואַרשאַ, 18 (טעלעפאָניש) דאָס וואַרשעווער קריי-געריכט האָט בעטראַכט דעם פּראָצעס פון 23 אָנגעקלאָגטע אין שטערען די סיים=וואַהלען ביים סקערניעוויצער קרייז.

אַ טייל פון זיי זענען אויך בעשולדיגט געוואָרען אין צוגרייטען אַ מאַרש אויף וואַרשאַ.

פון די 23 בעשולדיגטע זענען 5 בעפרייט געוואָרען און די איבעריגע האָבען בעקומען אַ פּסק פון 6 חדשים ביז 3 יאָהר תפיסה.

קלאַנג-קינאָ=טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאָפּעלטער שלאַגער-פּראָגראַם:
— I —
„שפּיל פון לײדענשאַפטען"
מיט דעם פילם-קינסטלער
HARRY BAUR
וועלכער שאַפט אַ פּרעכטיגע קרעאַציע.
— II —
„די קונסט פון לעבען"
אין די הויפּט-ראָלען:
F. March, Garry Cooper
און M. Hopkins
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 פריה.

Dr.
B. Robinzon
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף 10 פּאָמאָרסקאַ 10
פראָנט II שטאָק, טעל. 131-86
נעמט אויף פון 6 ביז 8 אָוונט.

R. Zaclwasser
כירורג
צעגעלניאַנאַ 19, טעל. 125-17
נעמט אָן פון 1—2 און פון 4—6.30

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20
צוריקגעקעהרט

ארץ-ישראל און די געפאהר פון אן ענגליש-איטאליענישער מלחמה

פון בערל לאקער

קיין נביא קאן מען נישט זיין, בפרט נאך אין אזעלכע אומזיכערע צייטען.

נאך דער גרויסער רעדע פון דעם בריטישען אויסערן־מיניסטער אין פארלאמענט זעהט עס אויס, אז גערעכט וועלען בלייבען די אפטימיסטען, אז דער קאנפליקט צווישען ענגלאנד, פעלקער־ליגע און איטאליע וועט ביז צו א מלחמה נישט דערגיין. און אין ליכט פון דער סיטואציע ווי זי איז, האט נאכ־אמאל בעשטעטיגט די בעקאנטע דעפעשע, וואס דער הויך־קאמיסאר האט דעם 10־טען אקטאבער געשיקט פון לאנדאן צו דער בעפעלקערונג פון ארץ־ישראל, פערזיכערענדיג איהר, אז די איטא־ליעניש־אביסינישע מלחמה וועט בלייבען לאקאלי־זירט און די רוהה אין דעם מיטעל־לענדישען ים וועט נישט געשטערט ווערען, — אז די דאזיגע דע־פעשע איז נישט געווען סתם א מיטעל צו בערוהיגען די צורודערטע געמיטער, נאר א לגמרי פעראנט־ווארטליכע דערקלערונג, וואס האט זיך געשטיצט אויף דער ווירקליכער אפשאצונג פון דער לאגע אין די ענגלישע רעגירונגס קרייזען.

און ס׳איז לגמרי נישט קיין סתירה צו דער דאזיגער אפשאצונג, וואס אין דער זעלבער צייט זענען אויך אין ארץ־ישראל, פונקט ווי אין אנדערע ערטער, געמאכט געווארען און ווערען נאך איצטער געמאכט געוויסע צוגרייטונגען און פארזיכטס־מיט־לען על כל צרה שלא תבא. אפילו ביי דער אפטי־מיסטישסטער אפשאצונג פון דער סיטואציע קאן מען נישט אבסאלוט זיכער זיין, צי וועט נישט סוף־כל־סוף ארייננפאלען אינ׳ם אייראפעאישען פולווער־פאס דאס ברענעדיגע שוועבעלע, וואס קאן ברענ־גען צו דער עקספלאזיע. ווארים אויב — וואס ס׳איז לויט ווי די ענינים שטעהען אין איצטיגען מאמענט לגמרי מעגליך — ס׳זאל ווירקליך קומען צו דער אנווענדונג פון עקאנאמישע סאנקציעס, וועלכע וועט־לען ערנסט שטערען איטאליענ׳ס מלחמה־אפע־ראציעס און דאס עקאנאמישע לעבען אין איטאליע גופא, קאן מען בשום אופן נישט וויסען, ווי אזוי דער איטאליענישער דיקטאטאר וועט סוף־כל־סוף דערויף רעאגירען. א מפלה אין דער איצטיגער מלחמה קאן זיין דער אנהויב פונ׳ם סוף פון דעם פאשיסטישען רעזשים, און דער „דוטשע" קעמפט נישט בלויז פאר איטאליענ׳ס הערשאפט אין אביסי־ניע, נאר אויך פאר זיין אייגענער הערשאפט אין איטאליע. און אז א דיקטאטאר קעמפט פאר זיין סאמע עקזיסטענץ, קאן מען זיך פון איהם ריכטען, אויף אלערליי איבערראשונגען. דעריבער, ווי אומ־וואהרשיינליך די אייראפעאישע מלחמה זאל איצט נישט אויסזעהען, איז זי אבער נישט אינגאנצען אויסגעשלאסען.

דערווייל אבער האבען אלע יענע כוחות, וואס וואלטען גערן געוואלט זעהען פאר א נאווינע א שטי־קעל וועלט מלחמה זינט די טעג פון דער באלפור־דעקלאראציע. אין א וועלט מלחמה — אזוי האפען זיי — וועלען די פראבלעמען פונ׳ם אראבישען מזרח, ובתוכם פון ארץ־ישראל, אויפ׳ס ניי אויפגעוויקעלט ווערען און ס׳וועט זיך עפענען די אויסזיכט פטור צו ווערען פון דער דעקלאראציע און פון דער יו־דישער נאציאנאלער היים.

נישט פון ענגלאנד, דאס ווייסען זיי, איז נישט אזא לייכטע זאך. און א חוץ דעם האלטען זיי אליין, אז צווישען די פערשידענע מלוכות, וואס הערשען היינט, אדער האבען אספיראציעס אין אראבישע לענדער, איז ענגלאנד בערך די בעסטע, סיי בנוגע אדמיניסטראטיווער פעהיגקייט און אחריות, סיי בנוגע דער רעפרעזענטירונג פון א מינימום — און נישט א סטאבילען, נאר אנ׳אלץ וואקסענדיגען מיני־מום — פון אינערליכער זעלבסטפערוואלטונג און קולטורעלער ענטוויקלונג פון דער בעפעלקערונג. דער פרעסטיזש פון ענגלאנד אין נאהענטען מזרח איז שוין לאנג נישט געשטאנען אזוי הויך, ווי אין דעם איצטיגען מאמענט, אמבולטסטען איז דאס כלפי־חוץ געקומען צום אויסדרוק אין דער מיליטערישער פערברידערונגס־דעמאנסטראציע אין אלעקסאנדריע. אבער דאס איז ריכטיג אויך בנוגע אנדערע, ווייניגער זעלבסטשטענדיגע אראבישע לענ־דער, ובפרט וועגען די ארץ־ישראל׳דיגע אראבער. אויסנוצען די אינטערנאציאנאלע פערוויקלונגען אויף ארויסצופרעסען ביי ענגלאנד קאנצעסיעס — דאס יא. אבער איבערצורייסען מיט ענגלאנד, צי גאר רע־וואלטירען געגען איהר — דאס איז שוין גאר אנ׳־אנדער ענין. די ווירקליך אנטי־ענגלישע אריענטא־ציע איז היינט בלי ספק אין ארץ־ישראל בעגרעניצט אויף רעלאטיוו קליינע קרייזען, נישט קוקענדיג דע־רויף, וואס איטאליע לאזט זיך קאסטען אויף איהר פראפאגאנדע א גאר פיינע מטבע און איז געוויס נישט שפארעוודיג אין גוטע הבטחות. די ענדערונג אין דער סיטואציע זינט אקטאבער 1933 שפרינגט אין די אויגען. דעמאלט זענען די אראבישע דעמאנ־סטראציעס דירעקט געווען געווענדעט קעגען ענג־לאנד, הגם אין היגטערגרונט איז נאטירליך אויך דעמאלט געווען די געגנערשאפט צו יודען. היינט אבער איז דער גאנצער אנגריף קאנצענטרירט אויפן יודישען פראנט.

ווי געזאגט, די עטוואס בערוהיגטע אטמאספע־רע, וואס האט זיך אין די לעצטע טעג געשאפען אין די ענגליש־איטאליענישע בעציהונגען, איז פאר די דאזיגע אראבישע קרייזען זיכער א גרויסע ענטוי־שונג. ס׳איז דעריבער גאר קיין וואונדער נישט, וואס זיי האבען זיך מיט אזא תאוה אנגעכאפט אויף דער מציאה, וואס דער הימעל אליין האט זיי צוגע־שיקט מיט עטליכע טעג צוריק, דעם טראנספארט אמוניציע, וואס איז ענטפלעקט געווארען אין יפו׳ער פארט. אויב די האפנונג אויף א וועלט מלחמה וועט שוין נישט מקוים ווערען, טא זאל כאטש זיין א שטיקעל „ערזאץ", אבי צו קאנען ארויסקריגען כאטש א שטיקעל קאנצעסיע אויף דעם חשבון פון די יודען.

עס איז איבעריג צו זאגען, אז די יודישע אריענטאציע איז זעהר ווייט פון ארויסקוקען אויף א נייער וועלט־מלחמה. די אלטע ליגט אונז נאך גוט אין טעם. און ביי דער שרעקליכער פערערגע־רונג פון דער עקאנאמישער און פאליטישער לאגע פון יודען אין די וויכטיגסטע לענדער פון אונזער מאסען־ישוב, קאן קיין שום ספק נישט זיין, אז א נייע וועלט־מלחמה קאן אונז ברענגען נאר נאך גרע־סערע צרות, ווי די ערשטע. און וואס איז נוגע ארץ־ישראל, האבען מיר דארט היינט מעהר אנצו־ווערען, ווי אספיראציעס און האפנונגען אליין, היינט וואלטען געשטאנען אין קאן די רעזולטא־טען פון א 16—17 יעהריגער אנגעשטרענגטער און דערפאלגרייכער אויפבוי־ארבייט און — די מעגליכ־קייט פון איהר וויטערער פיהרונג אין דער נאהענ־טער צוקונפט. אין 1914 האבען מיר נאך לאנג נישט געוואוסט, ווי מיר זעהען אויס אין דער וועלט און ווי ווייט ארץ־ישראל איז שוין פאר׳ן היינטיגען דור ממש ווי די לופט צום אטעמען.

היינט ווייסען מיר עס. און דעריבער זענען מיר — אפשר מיט דער אויסנאהם פון יענעם טומעלדיגען, אבער באמת רעלאטיוו קליינעם קרייז, וואס רעפרע־זענטירט ביי אונז די קענטיג אומפערמיידליכע היפער־פאטריאטישע טפשות — זעהר ווייט פון שפעקולירען אויף א וועלט־מלחמה, וואס זאל אונז ברענגען א גרעסערע בעפרידיגונג פון אונזערע בויטען און אספיראציעס, ווי די ערשטע. וויפיל גרונט מיר זאלען נישט האבען צו זיין אומצופרי־דען מיט דעם פירוש, וואס די מאנדאטען־מאכט גיט דער באלפור־דעקלאראציע און דעם מאנדאט אין דער פראקטיק, און מיט דעם טעמפא וואס זי דער־לויבט אונז אינ׳ם אויספיהלען די דאזיגע דאקומען־טען מיט לעבעדיגען אינהאלט — איינס איז קלאר: נישט אין שטורעם וועלען מיר נעמען ארץ־ישראל, נאר מיט אומדערמידליכער שעפערישער ארבייט פון יאהרען און יאהר־צעהנדליגער וועלען מיר אויפבויען אונזער פאזיציע, זי פערפעסטיגען, פער־טיפען און אויך פערברייטערען ביז צו דער בעפרידי־גונג פון דער גאנצער גרויסער היים־נויט פון אונ־זער פאלק און ביז צו דער לעצטער גרעניץ פון דער אמה׳ער, נאר גאר נישט אפגעשאצטער אויפנאהם־פעהיגקייט פונ׳ם לאנד. און דאס אלץ אין קאאפע־ראציע מיט דער מאנדאטען־מאכט און אין שטענ־דיגען ערנסטען זוכען וועגען צו שלום און פערשטע־דיגונג מיט׳ן אראבישען פאלק. א וועלט־מלחמה קאן דעם דאזיגען פראצעס נאר שווער שעדיגען, און וואס פריהער זי ברעכט אויס, אלץ קאטאסטראפאלער די סכנות.

ליידער ליגט די ענטשיידונג איבער מלחמה און שלום נישט אין אונזערע הענט. און דעריבער דאר־פען מיר זיין ענטשלאסען, אויב דאס וועלט־אומגליק זאל געגען אלע אנשטרענגונגען דאך פאסירען, צו בעגעגענען איהם נישט בלויז ווי זיינע הילפלאזע אביעקטען. סוף כל סוף זענען מיר היינט נישט מעהר קיין „א צאהל, וואס מען קען גרינגשעצען" אין ארץ־ישראל, נישט לויט אונזער צאהל און נישט לויט אונזער עקאנאמישען און קולטורעלען כוח, איבער דעם היינטיגען ישוב אין ארץ־ישראל און איבער דעם גאנצען יודישען פאלק וועט מען, נישט קוקענדיג אויף אלץ, נישט קאנען סתם אריבערגעהען צום סדר־היום.

א נייע וועלט־מלחמה וואלט אויך די יודישע פראגע אויפגעוויקעלט אויפ׳ס ניי און איהר גאנצער תהומות׳דיגער טיפקייט. און היינט, מעהר ווי ווען עס איז, וואלט ארץ־ישראל געמוזט שטעהען אין צענטער פון איהר פערענטפערונג.

אבער. ווי געזאגט, מיר קוקען אויף דער וועלט־מהומה נישט ארויס, מיר שפעקולירען נישט אויף קאטאסטראפעס, מיר דארפען האבען שלום און רוהיגע אומגעשטערטע אויפבוי־ארבייטען.

צי וועט איטאליען ארויסטרעטען פון דער פעלקער-ליגע

דער גרויסער פאשיסטישער ראט וועט וועגען דעם אננעהמען א בעשלוס

דער לעצטער דיפלאמאטישער שריט מצד אי־טאליען איז געווען די פראטעסט נאטע, וואס איז איבערגעגעבען געווארען גלייכצייטיג אלע מלוכות מיטגלידער פון דער פעלקער־ליגע, וואס האבען זיך פעראייניגט צום בעשלוס פון דער קאארדינאציע קאמיסיע, דער דאזיגער איטאליענישער פראטעסט געגען די סאנקציעס, שטעלט מיט זיך פאר א נייע ערשיינונג אין דער פאליטיק, אייגענטליך חזרט די נאטע איבער דאס אלץ, וואס איז שוין דורך דער איטאליענישער רעגירונג געזאגט געווארען אין מע־מאראנדום צום ראט פון דער פעלקער־ליגע, אין דער נאטע פון 7. אקטאבער און אין דעם ארויסטריט פון איטאליענ׳ישען פארשטעהער אויפ׳ן ראט און פלע־נאר זיצונג פון דער פעלקער־ליגע. דאס נייעס בע־שטעהט איצט אין דעם, וואס איטאליען האט זיך איצט געווענדעט איבער׳ן קאפ פון דער פעלקער־ליגע צו אלע מלוכות, מיטגלידער פון דער ליגע בע־זונדער.

אזוי לאנג ווי די עקאנאמישע און פינאנציעלע סאנקציעס האבען זיך געפינען אין סטאדיום פון צוגרייטונג און האבען מיט זיך נישט פארגעשטעלט קיין קאנקרעטע דירעקטע סכנה האט די איטאליעני־שע רעגירונג זיי נישט צוגעגעבען קיין גרויסע בעדייטונג און האט אפילו מסכים געווען זיי נישט צו בעטראכטען אלס א פיינדליכען אקט לגבי איטאל־יען. אבער נאכדעם ווי די ערשטע זענען איינגע־פיהרט געווארען און מען האט געמאכט די פארבע־רייטונגען צו די וויטערע, האט זיך ארויסגעוויזען זייער גרויסע בעדייטונג אלס א ווירקונגס־מיטעל, וואס איז געווענדעט געגען איטאליען־ מען לייקענט שוין איצט דאס נישט אפילו אין איטאליען און נישט בחנם ווערן אין דער לעצטער איטאליענישער פראטעסט נאטע די סאנקציעס אנגערופען „שארפע און אומגערעכטע שריט, וואס זענען געווענדעט צום שאדען פון די איטאליענישע אינטערעסען, וואס קענען האבען ערנסטע פאלגען נישט נאר פאר איטאליען אליין".

און פאקטיש האט די איינשטימיגקייט, וואס זעס האט זיך ארויסגעוויזען ביי די מיטגלידער פון דער פעלקער־ליגע, וואס אין אנהויב האט מען זיך בע־צויגען דערצו מיט א געוויסען סקעפטיציזם, פער־וואנדעלט אין א ערנסטע דראהונג, וואס אב׳אמת אגב איז די שארפקייט פון דראהונג עטוואס אפגע־שוואכט געווארען דורך דעם אדורכבראך פון איינעע מלוכות וואס זענען נישט צוגעשטאנען צו די סאנק־ציעס. דער דאזיגער דורכבראך וועט איטאליען קענען אויסנוצען, בכדי מיט א גרעסערן אדער קלענערן ערפאלג צו קעמפען געגען די סאנקציעס, אבער דאך איז די דראהונג פון די סאנקציעס אזוי ערנסט, אז זי זאגט בעשלאסען אין קאמף מיט זיי זיך צו בענוצען מיט אויסערגעוועהנליכע שריט.

עס איז כאראקטעריסטיש, אז אנרופענדיג אין דער פראטעסט נאטע די סאנקציעס בכלל אלס א שארף און אומגערעכט מיטעל, ווערט אבער בעזונ־דערס אנגעוויזען אויף דעם פערבאט פון אימפארט פון איטאליענישע סחורות אין די לענדער, וואס ווענדען אן די סאנקציעס, „די דאזיגע סאנקציעס, ווערט אין דער נאטע געזאגט, איז מעהר ווי א עקא־נאמישע שריט — דאס איז א אקט פון אמת׳ער פיינדליכקייט". די דאזיגע איטאליענישע ערקלע־רונג נויטיגט זיך איבריגענס נישט אין קאמענטא־רען: דאס אפשטעלען דעם איטאליענישען עקספארט וועט שטארק בעגרעניצען איהרע צאהל־מיטלען אהן וועלכע איטאליען וועט נישט קענען אויסנוצען די מעגליכקייט, וואס זי האט צוליב דעם, וואס איניגע מלוכות זענען נישט צוגעטרעטען צו די סאנקציעס. ווי בעוואוסט זענען די ליפעראנטען, וואס ווילען צו־שטעלען איטאליען די נויטיגע רוה־שטאפען, סיי פון די לענדער, וואס זענען צוגעטרעטען צו די סאנקציעס, סיי אין די לענדער, וואס זענען נישט צוגעטרעטען, גרייט צו געבען סחורה נאר פאר מזומן.

די שארפקייט און שנעלקייט פון אנווענדען די סאנקציעס פון איין זייט און די איבערצייגונג, אז דער ארויסטריט אין זשענעווע געגען דעם געשלא־סענעם פראנט פון דער פעלקער־ליגע, זענען צוועק־לאז, האבען בעוואויגען איטאליען זיך צו ווענדען צו יעדען פון די מלוכות בעזונדער. פון דעם מא מענט אן האט דער אנטאגאניזם צווישען איטאליען און די פעלקער־ליגע, וואס האט די גאנצע צייט געהאלטען אין איין וואקסען, דערגרייכט דעם העכ־סטען פונקט און האט אנגענומען א אפענע פארם. די נאטע איז אייגענטליך, א בעשולדיגונג געגען דער פעלקער־ליגע, אז זי האט אנגענומען נישט געזעצליכע מיטלען און האט פערלעצט איהר איי־גענעם אויסטאוו, אזוי למשל האלט די נאטע, אז די „קאנפערענץ פון סאנקציעס" איז נישט קיין אר־גאן פון דער פעלקער ליגע און דעריבער האט זי נישט קיין רעכט אנצונעהמען אזעלכע וויכטיגע, בעשלוסען. דעריבער אפווארפענדיג דאס קאלעקטי־ווע רעכט פון דער פעלקער־ליגע האלט איטאליען, אז יעדע מלוכה בעזונדער איז א אינדיווידועלער ריכ־טער פון איטאליען און איז דעריבער פעראנטווארט־ליך פאר איהר שטעלונג צו דער פראגע פון סאנק־ציעס.

דער לאגישער אויספיהר פון אזא שטעלונג איז דעריבער געווען די ווענדונג צו די בעזונדערע מלו־כות מיט דער בקשה, „פעסטצושטעלען די פאזיציע לגבי די בעגרענצונגס מיטלען, וואס ווערען אנגע־ווענדעט געגען איטאליען".

צי וועט דער דאזיגער איטאליענישער ארויס־טריט בעוויזען צוצוקלאפען דעם מעהר ווייניגער איינהייטליכען סאנקציע פראנט און צי וועלען זיך די „אינדיווידועלע ריכטער" ארויסוויזען מילדער פון „קאלעקטיווען געריכט"? עס איז שווער צו גלויבען, אז דער קאלעקטיווער בעשלוס, וואס איז אנגענומען געווארען נאך אזא לאנגער פארבערייטונג זאל געענדערט ווערען. נאכמעהר וואס די סאנקציעס טרעטען שוין היינט אריין אין קראפט און די שווערע סאנקציע מאשין, וואס איז איינמאל געלאזט אין גאנג איז לייכט מיט אמאל אפצושטעלען אבער עס איז זעהר שווער צו ענדערען און איבערשטעלען אין גאנג די בעזונדערע טיילען פון איהר מעכא־ניזם.

ווי וועט איטאליען רעאגירען אויף די נעגא־טיווע אדער אויסמיידענדע תשובות אויף איהר נא־טע? די מלוכות זענען איצט געשטעלט געווארען פאר׳ן נסיון ענטוועדער צו ברעכען די קאלעקטיווע פערפליכטונג אדער ווערען אויסגעשטעלט אויף די איטאליענישע געגען־סאנקציעס. אבער געגען סאנק־ציעס וואלט בעדייט א עקאנאמישע מלחמה (פון אי־טאליען כמעט געגען דער גאנצער וועלט.

צי וועט איטאליען ארויסטרעטען פון דער פעלקער ליגע? דערווייל האט זי עס נישט געטון, איינציגע צייטונגען האבען אפילו געמעלדעט, אז מו־סאליני האט בעשלאסען ארויסצוטרעטען פון דער ליגע אויף דער צייט ווי לאנג עס וועלען געדויערען די סאנקציעס, די ענדגילטיגע תשובה אויף דער פראגע וועט געבען דער גרויסער פאשיסטישער ראט וואס האלט איצט אפ זיינע זיצונגען אין רוים. דער פאשיסטישער ראט וועט זיכער אננעהמען בע־שלוסען, וואס וועלען האבען א איינפלוס אויף די וויטערדיגער האנדלונגען פון מוסאליניס רעגירונג.

דער נייער סטאדיום פון קאנפליקט צווישען זשענעווע און דעם פעלקער־בונד בעווייזען א איבריג מאל, אז דער שלום קען נישט געטיילט ווערען. עס ווערט ווידער אמאל קלאר, אז קודם כל מוז ליקווי־דירט ווערען דער קאנפליקט אין מזרח אפריקא אויף יסודות, וואס זאלען זיין אננעהמבאר פאר אלע צדדים

אויב די דאזיגע גרונד פראגע וועט געלעזט ווערען וועלען די אנדערע פראגען שוין לייכט ליקווידירט ווערען.

פראבלעמען פון יודישען האנדעל אין א"י

דעלעגאציע פון האנדווערקער-ארגאניזאציעס ביי דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ

ירושלים (יט"א) די טעג האט א דעלעגאציע פון דער פעראייניגונג פון די יודישע האנדווערקער־פערבאנדען אין תל־אביב, חיפה און ירושלים בע־זוכט די יודישע אגענץ און האט אבגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מיט די עקזעקוטיוו־מיטגלי־דער י. גרינבוים, אליעזר קאפלאן און ד"ר ראטענ־שטריין, ד"ר צבי העללער, וועלכער האט אנגע־פיהרט מיט דער דעלעגאציע, האט פארמולירט א רייהע פאסטולאטען פון דעם האנדווערק בנוגע קרעדיט, ווירטשאפטליכע בעגינסטיגונגען און עליה. די האנדווערקער ראנגלען זיך מיט בעדייטענדע קרע־דיט־שוועריגקייטען, ווייל די צאהלונגען פון די אונטערנעהמער און געשעפטס־אייגענטימער פלי־סען נישט איין רעגולער, און די וועקסלען האבען זיי נישט קיין מעגליכקייט איהם צו דיסקאנטירען, די האנדווערקער פערלאנגען דעריבער קרעדיט־גא־ראנטיעס און הילף דורך רעדיסקאנטא. חוץ דעם זאל די יודישע אגענץ און דער קרן קימת קומען צו הילף דורך העלפען לעזען די דירות־פראגע, געגענ־ווירקען דער קאנצעטראציע אין די שטעט, פער־גרעסערן די עקספארט־מעגליכקייטן א. ד. גל.

וויטער ווערען ארויסגערוקט פאסטולאטען בנוגע דער עליה. דערביי זאלען די האנדווערקער־פער־איינען געניסען פון די זעלבע רעכט ווי די קאלא־ניסטען און אינדוסטריעלער־פערבאנדען. די עקזעקו־טיוו־מיטגלידער האבען אנערקענט, אז פיל האנד־ווערקער־פאסטולאטען זענען פולשטענדיג גערעכטע, און די יודישע אגענץ, וועלכע שאצט אפ די בעדיי־טונג פון האנדווערק, וועט זיי נעמען אין אכט.

עקזעקוטיוו־מיטגלידער האבען פערשפראכען מיט צוזירקען, אז עס זאל קומען צו א געמיינזאמער קאנפערענץ פון די האנדווערקער־פארשטעהער און די דירעקציעס פון דער אנגלא־פאלעסטיין־באנק און בארקלייס באנק וועגען קרעדיט־פראגען. עס וועט אויך בעטראכט ווערען די פראגע פון בילדען א בע־זונדערע אבטיילונג פאר די ענינים פון האנדווערק ביי דער יודישער אגענץ.

וועגען די אלע ענינים וועלען דער יודישער אגענץ צוגעשטעלט ווערען אויספיהרליכע מעמאר־יאלען.

ניַיער פֿאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבּן

ניַיער פֿאָלקסבלאַט

פּאָליטישער צוזאַמענטרעף

פֿון פּ. פּ. ס. בּונד, דייטשער אַרבּייט־פּאַרטיי און פּראָפעסיאָנעלע פֿעראיינען

ווי מיר האָבּן שוין מיטגעטיילט איז היינטיגן זונטאָג אויף סענאַטאָרסקאַ 26 פאָרגעקומען אַ פּאָליטישער צוזאַמענטרעף פֿון פאָרשטעהער פֿון פּ.פּ.ס. „בּונד”, דייטשע אַרבּייטס־פּאַרטיי און פּראָפעסיאָנעלע פֿעראיינען.

די דאָזיגע גרויסע קאָנפֿערענץ, צו וועלכער עס זענען געקומען אַנ׳ערך 100 דעלעגאַטען פֿון לאָדז און דער פּראָווינץ, האָט געעפֿנט דער פאָרזיצער פֿון לאָדזער א. ק. ר. כאַדינסקי, וועלכער האָט ערקלערט, אַז די דאָזיגע קאָנפֿערענץ איז דער ערשטער פּרוב צו קומען אין אַ קאָנטאַקט מיט די פאָרשטעהער פֿון די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען און פּראָפעסיאָנעלע פֿעראייַנען אויפ׳ן וועג צו רעאַליזירען דעם איינהייטליכען פֿראָנט.

דער פאָרשטעהער פֿון יודישען פּליישער אַרבּייטער - פֿעראיין האָט פּראָטעסטירט געגען דעם, וואָס צו דער קאָנפֿערענץ זענען נישט איינגעלאַדן געוואָרען די פאָרשטעהער פֿון די רעכטע „פּועלי ציון”.

דאַן האָט דער געוו. דעפּ. **ניעדזשאַלקאָווסקי** געהאַלטען זיין רעפעראַט, אין וועלכען ער האָט צווישען אַנדערען געזאָגט:

דער גרויער מענש הויבּט אָן אויסצוגלייכען זיין קאַרק, וועלכער איז געווען צוגעבּויגעלט צו דער ערד און הויבּט אָן אויסצובּעסערן זיין לאַגע. די איצטיגע לאַגע קען מען פערגלייכען צו דער לאַגע פֿון סוף 1918, ווען די מאַסען האָבּן בּעקומען צו־טרוי צו די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען, אַרומרעדענדיג די טאַקטיק פֿון פּ. פּ. ס., זאָגט דער רעדנער, אַז דאָס בּילדען דעם „צענטראָלעוו” האָט געהאַט דעם פּלוס, וואָס ס׳זענען געעפֿנט געוואָרען די טויערן צום דאָרף. מ׳קאָן אָבּער איצט נישט זאָגען, אַז די לאַגע איז גינסטיג פֿאַר די סאָציאַליסטען. די שטימונג וואַקסט זיך צווישען די סאָציאַליסטען און ענדעקעס, דעריבּער דאַרפֿען געמאַכט ווערען די שטאַרקסטע אָנשטרענגונגען הורך דעם איינהייטליכען פֿראָנט אויף צוציהען די מאַסען.

ה׳ ניעדזשאַלקאָווסקי האָט אויך גערעדט וועגען די דעקלאַסירטע קליינבּירגער אָהן אונטערשיד פֿון נאַציאָנאַליטעט, און וועלכע מ׳דאַרף וועקען האָפֿנונג אויף אַ בּעסערן מאָרגען.

דאַן האָט ה׳ **איינענקעל** געגעבּען אַ היסטאָרישען איבּערבּליק איבּער דער פּ. פּ. ס. און געוו. דעפּ. שטשערקאָווסקי האָט גערעדט וועגען דער געשיכטע פֿון דער פּראָפ. בּעוועגונג.

פּרל. **מאָשקעוויטש** האָט גערעדט אין נאָמען פֿון „טור” וועגען דער קולטור־אַרבּייט צווישען די מאַסען.

ה׳ **לערמער** (בּונד) האָט געהאַלטען אַ גרעסערע רעדע, אין וועלכען ער האָט אָנגעוויזען, אַז די ענדעציע וועט אויסנוצען איהר קאַמף מיט דער סאַנאַציע דורך דעם אַנטיסעמיטיזם. דער אַרבּייטער־קלאַס איז דער איינציגער, וועלכער קען און מוז זיך אַקעגנשטעלען מיט דער גאַנצער קראַפֿט די כוואַליע פֿון אַנטיסעמיטיזם. **דער רעדנער בּעדויערט, וואָס עס איז לויז געוואָרען דער קאָנטאַקט צווישען די פּוילישע און יודישע אַרבּייטער - פּאַרטייען און האָפֿט, אַז פֿון איצט אָן וועט דער קאָנטאַקט זיין אַ פֿעסטערער.**

ה׳ **צערבּע** (דייטשע אַרבּייטס־פּאַרטיי) שטעלט פֿעסט, אַז דער היטלעריזם צווישען די בּירגערליכע דייטשען אין פּוילען האָט זיך פֿערשטאַרקט און האָבּען זיך אויך אָרגאַניזירט, ווי האָט זיך ליידער איינגעגעבּען אַריינצוציהען אַ טייל פֿון דייטשע אַרבּייטער. ער איז אָבּער שטאַלץ דערמיט, וואָס די גרויסע מאַסען פֿון די דייטשע אַרבּייטער געפֿינען זיך אין די רייהען פֿון סאָציאַליזם און זענען גרייט צום פֿעראייניגטען פֿראָנט מיט די אַרבּייטער פֿון אַנדערע נאַציאָנאַליטעטען.

אַ גרויסע רעדע האָט געהאַלטען דער אָנפֿיהרער פֿון דער אַרבּייטער ספּאָרט - בּעוועגונג ד״ר **מיכאַלאָוויטש**. ער האָט אָנגעוויזען, אַז אין דער ספּאָרט - בּעוועגונג איז שוין דערגרייכט געוואָרען דער פֿעראייניגטער פֿראָנט. **צו דער אַרבּייטער־ספּאָרט - פֿעראייניגונג געהערען פּאָלאַקען, יודען, דייטשען, אוקראַינער און ווייסרוסען און ער ווינשט, אַז ס׳זאָל קומען צו אַזאַ פֿעראייניגונג אויך אין דער פּאָליטישער בּעוועגונג.**

צום סוף האָט נאָך גערעדט אַ פֿאָרשטעהער פֿון דער אָפּאָזיציע אין די פּראָפעסיאָנעלע פֿעראיינען. ער האָט שטאַרק פֿעראורטיילט דעם אַנטיסעמיטיזם און האָט גערופֿען צו שאַפֿען דעם פֿאָלקס־פֿראָנט.

דינסטאָג, 19 נאָוועמבּער
כ״ג מוחשון תרצו

זון־אויפֿגאַנג 7.03
זון־אונטערגאַנג 3.39

פּאָבּאָר־רשימה

(א) דעם 19 און 20 ד. ח. דאַרפֿען זיך מעלדען צו דער פּאָבּאָר־רשימה אין מיליטער־בּיוראָ בּיי דער לאָדזער זעלבּסטפֿערוואַלטונג (אויף פּיאָטריקאָווער 165) די אַלע עלטערע סאָבּאָראָווצעס פֿונ׳ם יאָהרגאַנג 1914, און עלטערע, וועלכע וואוינען אין לאָדז (אַלע קאָמיסאַריאַטען).

אינ׳ם טערמין בּיז׳ן 30 ד. ח. קאָנען זיך צו דער רשימה מעלדען פּאָבּאָראָווצעס פֿון יאָהרגאַנג 1915, וועלכע האָבּען זיך נישט געשטעלט אין בּעשטימטען טערמין.

די קאַטאָן־אַרבּייטער פֿאָדערן הוספה

(א) אין צוזאַמענהאַנג דערמיט וואָס די קאַטאָן־אינדוסטריעלער האָבּען געקינדיגט דעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך האָט דער פּראָפעסיאָנעלער פֿעראיין פֿון די קאַטאָן־אַרבּייטער בּעשלאָסען אונטערצונעמען אַ געגען־אַקציע. דער פּראָפעסיאָנעלער פֿעראיין פֿון די קאַטאָן־אַרבּייטער האָט נאָך אָפֿיציעל די קינדיגונג פֿון דעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך נישט בּעקומען. עס הערשט אָבּער אין דעם פֿערבּאַנד די שטימונג נישט נאָר נישט צו לאָזען רייסען די לוינען, נאָר אַרויסצוטרעטען מיט אַ הוספה־פֿאָדערונג, כדי צו דערפֿיהרען דעם לוין־טאַריף צו דער שטופֿע פֿון 1933 יאָהר.

ווידזעווער מאַנופֿאַקטור האָט צוריקגעצויגען די קינדיגונג

(א) ווי מיר האָבּען שוין מיטגעטיילט האָט מען אין ווידזעווער מאַנופֿאַקטור אָפּגעזאָגט לעצטענס עטליכע הונדערט אַרבּייטער. נאָכדעם ווי דער ז. ז. ז. האָט אונטערגענומען אַנ׳אינטערווענץ בּיי דער פֿערוואַלטונג פֿון דער פֿירמע איז די קינדיגונג צוריקגעצויגען געוואָרען און די אַרבּייטער זענען געבּליבּען בּיי דער אַרבּייט.

קאָמיסיע צו זאַמלען אָנדענקס־אַקטען פֿון שטאָט לאָדז

(א) אין לאָקאַל פֿון שטאָט ראַט, (אויף פּאָמאָרסקאַ 16 זאָל היינט פֿאָרקומען די אָרגאַניזאַציאָנס פֿערזאַמלונג פֿון דער קאָמיסיע צו זאַמלען אָנדענקען פֿון אַלטע אַקטען, פֿאָטאָגראַפֿיעס, היסטאָרישע מעמואַרען א. ד. גל. וועגען דער ענטוויקלונג פֿון לאָדז. אויף דער דאָזיגער זיצונג זאָל אַדורכגעלייענט ווערען דורך דעפּוטאַט וואַשקעוויטש אַנ׳ענטשפּרעכענדער רעפֿעראַט, מצד דער לאָדזער שטאָט־פֿערוואַלטונג זאָל אין אויספֿיהר־קאָמיטעט, וואָס זאָל אויף דער זיצונג געוועהלט ווערען אַריינגעהען וויצע־פּרעזידענט פּאָנטשיק.

אַנשטעקענדע קראַנקהייטען אין לאָדז

פֿון 10 בּיזן 16 נאָוועמבּער זענען אין געזונדהייטס־אַמט בּיי דער שטאָט־פֿערוואַלטונג אָנגעמעלדען געוואָרען פֿאָלגענדע פֿאַלען פֿון עפּידעמישע קראַנקהייטען.

בּויך־טיפֿוס 36 פֿאַלען (פֿאָריגע וואָך 55 פֿאַלען), דיפֿטעריט 38 (43), שקאַרלאַטין 26 פֿאַלען (24), מאַזלען 3 (4), רויז 6 (6), קימפּעט־היץ 10 פֿאַלען (10). אינגאַנצען זענען אָנגעמעלדען געוואָרען 129 פֿאַלען פֿון עפּידעמישע קראַנקהייטען.

כוליגאַנישע אָנפֿאַלען אויף יודען

נעכטען איז אויף נ. זאַזשעווסקאַ אויסגעפֿיהרט געוואָרען אַ כוליגאַנישער איבּערפֿאַל אויף יודען און יודישע געשעפֿטען, בּעת וועלכען ס׳זענען פֿערוואונדעט געוואָרען מעהרערע יודען און פֿיל שויבּען פֿון יודישע געשעפֿטען אויסגעהאַקט.

ווי מ׳גיט איבּער, איז דער איבּערפֿאַל געווען אָנ׳אָרגאַניזירטער. אַרום 7 אָוונט איז אויף דער נ. זאַזשעווסקאַ גאַס צוגעפֿאָהרען אַ בּרוינער אויטאָ, פֿון וועלכען ס׳זענען אויסגעשטיגען 6 פֿערשוין. דער אויטאָ האָט זיך אָוועקגעשטעלט בּיים רוג קרוטשאַ און די חברה־לייט האָבּען זיך געלאָזט וויטער געהן. אַ העלפֿט איז אַריין אין אַ טויער און די רעשט זענען געשטאַנען אויף דער גאַס.

פּלוצים האָט מען געהערט אַ פֿייף. דאָס איז געווען אַ סיגנאַל, אַז „מ׳קאָן שוין” און די בּאַנדע מיט אייזערנע שטעקענס האָט זיך געלאָזט איבּער דער גאַס, געבּראָכען שויבּען, און געשפּאָלטען קעפּ. די בהלה איז געווען אין לשער. די יודען האָבּען זיך בּעהאַלטען אין די טויערן און וואו מ׳האָט געקענט. פֿון דער גאַס האָט מען געהערט פֿערצווייפֿעלטע חילף רופֿען פֿון פֿערוואונדעטע, וואָס זענען געלאָפֿען מיט פֿערבּלוטיגטע קעפּ.

די כוליגאַנעס, נאָכ׳ן אָפּטון דאָס „שטיקעל אַרבּייט”, האָבּען זיך אַריינגעזעצט אין דעם זעלבּען אויטאָ, וואָס האָט אויף זיי געוואַרט — און אַוועק.

שפּעטער איז אָנגעקומען פּאָליציי און צוגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, זענען פֿערוואונדעט געוואָרען פֿאָלגענדע יודען:

חנה פֿענזעל (שעראַדזקאַ 3) אונטערגעהאַקט אַן אויג און פֿערוואונדעט אין פּנים.

אַלתר פּאַס (נ. זאַזשעווסקאַ 20) מערדערליך צושלאָגען.

עזרה שימקיעוויטש, אַ מעהל־סוחר פֿון פּאַבּיאַניץ (קאַשטשעלנאַ 4) אויפֿגעשפּאָלטען דעם קאָפּ מיט אַ קאַסטעט, אַ חוץ אַנדערע לייכטע פֿערוואונדעטע.

שויבּען זענען אויסגעבּראָכען געוואָרען בּיי ש. רובּין, צוקערבּיע־בּעזיצער (נ. זאַזשעווסקאַ 16), שלמה ווייגענסבּערג (נ. זאַזשעווסקאַ 18), וואָלף לעווינסקי (נ. זאַזשעווסקאַ 20), יוסף דריבּלאָווסקי (נ. זאַזשעווסקי 22).

* * *

7.30 אָוונט, ד. ה. מיט אַ 15 מינוט שפּעטער, איז דער זעלבּער אויטאָ מיט די זעלבּע כוליגאַנעס צוריקגעפֿאָהרען. צוקומענדיג צו רוג קילינסקיעגאָ און גלובּנאַ, האָבּען זיי דאָרט ווידער געהאַקט שויבּען און געשלאָגען יודישע דורכגעהער.

* * *

זונטאָג אָוו. איז דער שילער האַלפּערין פֿון קאַצענעלסאָנ׳ס גימנאַזיע, געהענדיג אהיים אויף שרוד מיעסקאַ גאַס, בּעפֿאַלען געוואָרען פֿון יונגע כוליגאַנעס אין שילער־היטלעך און איהם אַריינגעשטאָכען אַ מעסער אין האַרץ. אַנ׳אָפּגעגאָסענער מיט בּלוט האָט איהם די פּאָגאָטאָוויע אָפּגעפֿיהרט אהיים.

* * *

וועגען דעם, וואָס איז פֿאָרגעקומען נעכטען אין אָוונט, גיט מען אונז נאָך איבּער פֿון אָפֿיציעלע קוועלען פֿאָלגענדעס:

נעכטען אין אָוונד זענען אין 2 פּונקטען פֿון שטאָט פֿאָרגעקומען גאַסען־אָנפֿאַלען, וואָס זענען אַרויסגערופֿען געוואָרען דורך אומבּעקאַנטע פּערשוינען.

אויף זאַזשעווסקאַ גאַס האָבּען אומבּעקאַנטע וואַנטורניקעס אויסגעהאַקט טויבּען אין אַ רייה געשעפֿטען צוליבּ וואָס עס האָט אַרויסגערופֿען אַ מהומה אין גאַס. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען עטליכע פּערזאָן לייכט פֿערוואונדעט געוואָרען.

די פּאָליציי, וואָס איז אָנגעקומען אויפ׳ן אָרט האָט פֿערהאַלטען עטליכע פּערזאָן.

* * *

(א) דער צווייטער אָנפֿאַל איז פֿאָרגעקומען נעכטען 8.30 אָוונט בּעת דער 48־יעהריגער נחמיה מיאָדעצקי (בּערעק יאָסעלעוויטשאַ 17) און דער 54־יעהריגער הערש דאַווידאָוויטש (זאַווישאַ 28) זענען צוריקגעגאַנגען פֿון ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל, זענען זיי בּעפֿאַלען געוואָרען פֿון אַ בּאַנדע כוליגאַנעס און מיט אייזערנע רויהרען מערדערליך צעשלאָגען.

אויף די געשרייען פֿון די בּעפֿאַלענע, זענען די כוליגאַנעס אַנטלאָפֿען, איבּערלאָזענדיג זייערע קרבּנות אין אַ טייך בּלוט.

די דורכגעהער האָבּען אַרויסגערופֿען די פּאָגאָטאָוויע, דער דאָקטאָר האָט פֿעסטגעשטעלט בּיי מיאָדעצקי׳ן אַ צושפּאָלטענעם קאָפּ און צושעדיגט דאָס פּנים. אין אַ האָפֿנונגסלאָזען צושטאַנד איז ער אָפּגעפֿיהרט געוואָרען אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל. בּיי הערש דאַווידאָוויטש׳ן זענען דאָ פֿיל וואונדען אין קאָפּ און אויף די הענט. אין אַנ׳ערנסטען צושטאַנד איז ער אָפּגעפֿיהרט געוואָרען אהיים.

אויפ׳ן אָרט פֿון אָנפֿאַל איז אָנגעקומען פּאָליציי וועלכע פֿיהרט די אויספֿאָרשונג, כדי צו געפֿינען די כוליגאַנעס.

קאָנקורענץ־קאַמף צווישען ענגלאַנד און ראַטען־פֿערבּאַנד

אויפ׳ן לאָדזער מאַרק פֿון בּאַנוועלנע שמאַטעס

אין דער לעצטער צייט איז אויפֿן לאָדזער מאַרק פֿון בּאַנוועלנעשמאַטעס בּעמערקט געוואָרן אַ שאַרפֿע קאָנקורענץ צווישען ענגלאַנד און ראַטען־פֿערבּאַנד. בּיז מיט אַ קורצער צייט צוריק איז דער אויסשליסליכער אימפּאָרטער פֿון בּאַנוועלנע שמאַטעס אין לאָדז געווען ענגלאַנד. דער דאָזיגער פֿאַקט פֿון מאָנאָפּאָליסטישע שטעלונג פֿון ענגלאַנד האָט גורם געווען, אַז די פּרייזען זאָלען זיין זעהר הויך. אָבּער זייט אַ געוויסער צייט האָבּען אויך אָנגעהויבּען צו עקספּאָרטירען שמאַטעס קיין לאָדז ראַטען־פֿערבּאַנד. די מבינים האָבּען בּאַלד אָנערקענט, אַז די סאָוועטישע שמאַטעס זענען בּעדייטענד בּעסערע ווי די ענגלישע. דעריבּער איז די נאָכפֿראַגע אויף סאָוועטישע שמאַטעס זעהר גרויס צוליבּ דער סאָוועטישער קאָנקורענץ האָבּען די ענגלישע עקספּאָרטערן געהאַט אַראָפּגעלאָזען פֿון פּרייז. עס איז געגונג אָנצעוויזען, אַז איצט זענען ענגלישע שמאַטעס 4 מאָל בּיליגער ווי מיט צוויי יאָהר צוריק. דאָס איז ט רעזולטאַט פֿון דער סאָוועטישער קאָנקורענץ. אין איצטיגען מאָמענט זענען די פּרייזען אויף סאָוועטישע און ענגלישע שמאַטעס כמעט גלייכע, דערפֿיי איז אָבּער די נאָכפֿראַגע אויף די סאָוועטישע שמאַטעס בּעדייטענד גרעסער ווי אויף די ענגלישע.

אייער בּאַגאַזש
וועדט אָפּגענומען פֿון דערהיים און צוגעשטעלט קיין
ארץ־ישראל
דורך PRZEDBORSKI, KOLNER i S-ka, Łódź, Sienkiewicza 6
בּיליג און שנעל.
קלינגט טעל. נומערן 25־129 און 75־247

איינגעשפּאַרטע זעלבּסטמערדערין

זיך פֿערסמט און אַרויסגעוואָרפֿען פֿון פֿענסטער

(א) נעכטען אינדערפֿריה האָט זיך אויף קילינסקי 44 אָפּגעשפּילט אַ שרעקליכע טראַגעדיע.

בּיי דעם פֿאַרפֿאַלק לינקאָווסקי האָט געאַרבּייט, אַלס דינסטמיידעל די 19־יעהריגע סטאַניסלאַווע בּלאַשטשיק.

נעכטען אינדערפֿריה האָבּען די בּעלי־הבּתים בּעמערקט, אַז עס פֿיהלט זיך עפּעס גאַז פֿון דער קיך, מען איז אַריין אין קיך און דערזעהען די בּלאַשטשיק אַ האַלבּ־בּעוואוסטלאָזע אויפֿן בּעט און די רעהרלעך פֿון גאַז אָפֿען. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די בּלאַשטשיק האָט געפּרובּט בּעגעהן זעלבּסטמאָרד. די בּעלי־בּתים זענען צו צו דעם טעלעפֿאָן אַרויסרופֿען פּאָגאָטאָוויע. די דעספּעראַטע האָט דערהערט, אַז מען רופֿט אַרויס פּאָגאָטאָוויע האָט זי זיך מיט די לעצטע כּוחות צוגעשלעפּט צום פֿענסטער עס האָט איהר אין דעם קיינער נישט געשטערט, ווייל מען האָט געמיינט, אַז זי וויל כאַפּען אַביסעל פֿרישע לופֿט, דערווייל האָט זיך די דעספּעראַטקע אין אַ געוויסען מאָמענט אַרויסגעבּויגען פֿון פֿענסטער און זיך אַרויסגעוואָרפֿען פֿון 3־טען שטאָק. אין גוססדיגען צושטאַנד האָט מען די אומגליקליכע אָפּגעפֿיהרט אין שפּיטאָל.

די אויספֿאָרשונג האָט בּעוויזען, אַז די בּלאַשטשיק איז געווען אין 7 חודש שוואַנגער. צום פֿערצווייפֿעלטען שריט האָט זי געבּראַכט דאָס, וואָס דער חתן האָט זי פֿערלאָזט.

Doktór
Z. Henrykowski
ספּעציאַל־אַרצט פֿאַר וועגערישע הויט־קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
טראַאוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעהמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 6—9 אָוונד.
זונטאָג פֿון 9 פֿריה בּיז 12.30 בּייטאָג.
פֿאַר פֿרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
פֿאַר אומבּעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזן

Dr. med. H. LUBICZ
פֿאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פֿריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפֿאַנגס־שעה׳ן 8—10, 12—2 און 5—8 אָוונד.
זונטאָג פֿון 9—11 בּייטאָג און יום־טוב פֿון 9—1

KINO TEATR MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און פֿאָלג. טעג!
די טאָכטער פֿון גענעראַל פּאַנקראַטאָוו
אין די הויפּט־ראָלען:
Kazimierz Stępowski,
Marja Ney, Marja Bogda,
Franciszek Brodziewicz.
אָנהויבּ 4 נאָכמ. שבּת און זונטאָג 12 בּייט.

חנוכת־הבית פון „אהל שרה"
ארבייט־היים און הכשרה־קבוץ

דער יודישער געזעלשאפט איז נאך ווייניג בעקאנט דער מוסד „אהל שרה", הגם דער מוסד עקזיסטירט שוין קרוב צוויי יאהר און האט שוין אנגעוויזען אויף א גאנץ שיינעם סך־הכל סיי אלס הכשרה־קבוץ, סיי אלס גייסטיגע היים פאר יודישע רעליגיעזע מיידלעך.

„אהל שרה" אונטערשיידעט זיך פון אלע אנדערע קבוצים אין יעדען פרט, אפילו אבער לגבי אנדערע אגודיסטישע קבוצים שטעהט „אהל שרה" אויפ'ן ערשטען ארט, סיי די פיזישע, סיי די גייסטיגע הכשרה ווערט אין „אהל שרה" אזוי אויסגעפיהרט, אז ס'בלייבט נאר איבער זיך צו ווינשען, אז ס'זאלען זיין די מיטלען און מעגליכקייטען, דאס אין דער ביז איצט נעפיהרטער ריכטונג זאל „אהל שרה" זיך קענען ווייטער פערברייטערן און ענטוויקלען.

„אהל שרה" האט במשך די קרוב 2 יאהר געהאט אין איהרע מויערן 128 מיידלעך פון בנות אגודת־ישראל אין גאנץ פוילען. אלע מיטגלידער ווערען רעקאמענדירט דורך זייערע ארגאניזאציעס און כמעט אלע האבען פריהער דורכגעמאכט א פאר יאהר בית־יעקב־שול און לפחות 2 יאהר „בנות". די, וואס קומען אריין אינם מוסד זענען זיך בעוואוסט זייער אויפגאבע.

דער הויפטחילוק פון „אהל שרה" לגבי איבער אנדערע קיבוצים בעשטעהט קודם כל אין דער גייסטיגער הכשרה, וואס עס ווערט געגעבען אין א גע־העריגער מאס. מיט דער גייסטיגער הנהגה פיהרט תמיד אן א לעהרערין פון קראקאווער בית־יעקב־סעמינאר. יעדען טאג קומען פאר צוויי שעה ספעציעלע יודישע לימודים ווי תנ"ך, יהדות, געשיכטע, דינים א. אז. וו. א חוץ דעם ווערט „אהל שרה" בעזוכט פון צייט צו צייט פון חשוב'ע מנהיגים פון רעליגיעזען יודענטום, רבנים, פעדאגאגען און כלל־טוער. די לעצטע האלטען רעפעראטען אויף פער־שיעדענע טעמעס און דערהייבען דעם גייסטיגען ניווא פון די חברות. בעזונדערס וויכטיג איז דער שבת־דיגער טאג אין „אהל שרה". פון נאך ליכט־צינדען ביז שפעט אין דער נאכט מוצאי־שבת ווערט גע־פראוועט מיט תפילות, שבת־טישען, לימודים, סדרה שמועסען און גאר דערהויבען איז דער שלוש־סעודות צו וועלכען ס'קומען אגב הונדערטער מיטגלידערינס פון שטאט.

כדאי נאך צו דערמאנען, אז אין שייכות מיט'ן צוגרייטען די מיטגלידערינס צום ארץ ישראל'דיגען לעבען ווערט געלערנט העבראיש אין א געהעריגער מאס.

אויף ווי וויט די גייסטיגע הכשרה גיט א סך די חברות איז כדאי צו זעהן, וואס ס'האט איינגעשרי־בען איינם בעזוך־בוך די ספעציעלע דעלעגאציע פון „מועצת גדולי התורה", וואס האט דעם קבוץ בע־זוכט.

אין היפוך צו אנדערע קבוצים האט אויך „אהל שרה" א בעזונדער חשיבות דערמיט, וואס דאס לע־בען דארט בכלל איז נארמאל. עס ווערט געגעבען צו עסען נארמאל, פערשטעהט זיך נישט קיין ספעציע־לע מאכלים, הגם א פרימיטיווע בעשפייזונג, אבער פארט נארמאל, נישט אפהענגיג אין ווייניג אדער מעהר פערדינסט, אדער אפילו אין צייטען פון אר־בייטסלאזיגקייט.

„אהל שרה" האט אבער פאר זיך צו קעמפען פאר זיין קיום. ליידער זענען די ארבייט־בעדינגונגען נישט קיין גינסטיגע. עס ווערען אויף א שרעקליכען אויפן אויסגענוצט די ארבייטס־הענט, די פערמעגלי־כע יודישע הייזער גיבען ווייניג ארבייט, הגם ס'זע־נען פאראן קוואליפיצירטע פאכלייט. בעזונדערס שווער איז עס צו געבען די מעגליכקייט די נישט קוואליפיצירטע צו קענען זיך אויסקוואליפיצירען צוליב דער טאג־טעגליכער נויט, אויך נויטיגט זיך „אהל שרה" אין פערשידענע איינריכטונגען, ווי מא־שינען, פערשידענע מעבעל־שטיק א. אז. וו.

ס'איז צו האפען, אז די יודישע געזעלשאפט זאל ארויסווייזען פערשטענדניש פאר דעם דאזיגען הויכען מוסד און צוהעלפען, אז „אהל שרה" זאל זיך קענען עקזיסטירען און ענטוויקלען.

זונטאג נאכמיטאג איז אין לאקאל פון „אהל שרה" אין דעם פערמאגט, לעהרנעכטען איז אויף קילינסקיעגא 50 פארגע־קומען דער פייערליכער חנוכת הבית פון דער ראזי־גער אינסטיטוציע, וועלכע איז אנגערופען געווארען אויפ'ן נאמען פון דער פערשטארבענער פיהרערין פון דער „בנות־בעוועגונג" פרוי שרה שענירער.

דער לאקאל געפינט זיך איצט אויף א גאנצען שטאק אין דעם דערמאנטען הויז און האט די שענס־טע און בעסטע איינריכטונגען, וואס אזא אינסטי־טוציע דארף האבען. צו דער שעהנער פייערונג זע־נען געקומען עטליכע צעהנדליג אנגעזעהענע פיה־רער פון דער אגודה און סתם אונפארטייאישע יו־דען. אלס דעלעגאט פון דער ענגער עקזעקוטיוו פון דער צענטראלער אגודה - ארגאניזאציע איז געקומען רעד. א. מ. ראגאווי. ס'איז אויך אנוועזענד געווען דער פרעזעס פון דער קאלישער קהלה ה' העבער. די מיטגלידער פון ראבינאט הרב הארצשטארק און הרב סילמאן, א דעלעגאציע פון „פועלי אגודת־ישראל" און א גאנצע רייהע געסט.

די פייערונג האט געעפענט דער פארזיצער פון פאטראנאט, פרעזעס פישעל ליבערמאן מיט א לענ־גערער רעדע, דעם פארזיץ האט דאן איבערגענומען ד"ר שלאסער אויסדריקענדיג זיין בעוואונדערונג פאר דער ארבייט פון פרנס פרידענזאן, וועלכער האט גענומען אויף זיך די הויפט־ארבייט פאר דער ראזי־גער אינסטיטוציע. דאן האט בעגריסט אין נאמען פון ראבינאט הרב הארצשטאק, דאן פרעזעס העבער, רעד. ראגאווי, באומאץ (פא"י), הרב סילמאן, אדוו. רייכמאן און א מיטגלידערין פון קיבוץ אסתר בור־שטין, שריפטליכע בעגריסונגען זענען אנגעקומען פון דער אגודה־צענטראלע, פון דער ארץ־ישראל־אפ־טיילונג ביי דער „אגודה" און פון צענטראלען ציו־ניסטישען פאלעסטינא־אמט. אויך דעפ. מינצבערג און הרב טרייסטמאן האבען צוגעשיקט שריפטליכע בעגריסונגען צוליב דעם, וואס עס איז זיי אונמעג־ליך געווען אנוועזענד צו זיין אויף דער פייערונג.

צום סוף האט רעד. א. ג. פרידענזאן געהאלטען א רעפעראט וועגען די ארץ־ישראל'אויפגאבען פון דער „אגודה" און וועגען ארבייטס - פראבלעם פאר דער יודישער יוגענד, בעזונדער פאר די ארטאדאק־סישע מיידלעך.

דער חזן ווינאגראד האט ביים אנהויב פון דער פייערונג זעהר שעהן געזונגען מה טובו און דאן גע־מאכט אנ'אל מלא רחמים נאך דער פרוי שרה שע־נירער.

דער פאטראנאט פון „אהל שרה" בעשטעהט פון פאלגענדע פערזאנען: פישעל ליבערמאן, הרב סיל־מאן, ד"ר שלאסער, אדוו. רייכמאן, י. הערץ, נ. בערלינער, ב. גורמאן, נ. טשערנילאווסקי, א. ג. פרי־דענזאהן און מ. בענהג.

די אנוועזענדע אויף דער פייערונג האבען מנדב געווען א גרעסערע סומע געלד פאר דער אינסטיטו־ציע.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20

היינט. דינסטאג, ד. 19-טן, 9.15 אווגט צום לעצטן מאל
א פאפולערע פארשטעלונג
פון 54 גר. ביז 1.50
אויפטריט פון בעליבטען אמעריקאנער סטאר - בוף־קאמיקער
דזשעק רעכטצייט
אין דער סענסאציאנעלער אפערעטע
„איציקל גנב"
אין 3 אקטען פון י. פרידמאן.
מוזיק רעזשי:
ד. רעכטצייט
מיט אנטייל פון גאנצען אנסאמבל.
אדמיניסטראטאר: ש. הערשקאוויטש.
קירצליך א גרויסע פרעמיערע??? מיט דזשעק רעכטצייט אין דער הויפט־ראל
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל־ארצט פאר הויט,- געשלעכטס-
קראנקהייטען און מענער־שוועכע
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אן פון 8 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז 9 אוו.
וונטאג פון 10—1 מיטאג. אלע ארט אנאליזען
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן
א ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען.

קליינער פעליעטאן

מ'גייט טוישען די יוצרות

איצט האט שמיל־שמעלקי א נייע זארג אויפ'ן קאפ:

— מילא, זאגט ער, מ'שלאגט — שלאגט מען... זאלען זיי זיין אונזער כפרה און אונזער מחילה!.. אבער ווי קומט עס, וואס מ'גייט אפנעהמען ביי דער קהילה דאס גאנצע ביסעל קנעלונג?

גארנישט — מ'וועט נישט קאנען אנשטעלען א רב אויף פסקנען שאלות, נישט אריינגעהמען אן־אנגעשטעלטען, נישט בעשטימען א קרקע אויפ'ן גוטען ארט, נישט בעשטימען א שוחט ומוהל, און טאמער וועט, למשל, אויסקומען צו בודק זיין א חלף, אדער א מוהל־מעסער, וועט עס מוזען אדורכ־פיהרען די העכערע „וולאדזע"...

פרעגט זיך א פראגע — פרעגט שמיל שמעלקי — וואס וועט פארט אויסענבלייבען צו טון פאר דער יודישער גמינע?!. אז נישט דאס אלץ, און נישט דאס פיהרען קוילען־אקציעס נאך פסח, און דאס ארויסגעבען קמחא־דפסחא־שטיצע נאך שבועות — טא וואס־זשע־דען־זשע אנדערש?!.

איז דער תירוץ — ס'איז טאקע נישט גוט! ס'איז א גזירה ממעלה, און סיעט גארנישט העל־פען: די קהילה וועט מוזען אנהויבען צו טון אנ־דערע זאכען, ווי א שטייגער: פארען זיך יאהרען לאנג ביי דער קאנאליזאציע, איבערגיטשעווען יעדעס האלבע יאהר דעם אספאלט אויף די גאסען (פישעל ליבערמאן זאל פאהרען מיט א שמיר־מאשין, און פיאטר קארי זאל טריפען מיט סמאלע!) אויסהאקען די ביימלעך אויף דער קאשטשושקי־גאס און פער־פלאנצען מיט הושענות, די שטאטישע באד־אנשטאל־טען „איבערדאסען" אויף מקוואות, און משגיח זאל זיין ר' יאסעלע וואידיסלאווסקי.

אזוי וועט עס הייסען: זיך געטוישט מיט די יוצרות, און ס'וועט זיין ספרא:זעדליוואשטש!

שמילשמעלקע

א בית־עולם פאר רעליגיאנסלאזע
א נייע שפיטאל און נייע פאלקס־שול וועט געשאפען ווערען דורך דער שטאט־פערוואלטונג

מארגען קומט פאר אין דער שטאט־פער־וואלטונג א זיצונג פון דער קאמיסיע פאר איינקוי־פען גרונטען, וועלכע וועט בעטראכטען די פראגע וועגען קויפען באדען אויף פאלגענדע שטאטישע אינוועסטיציע.

קודם־כל ווערט געפלאנט צו שאפען א בית עולם פאר רעליגיאנסלאזע, דער דאזיגער בית־עולם וועט געשאפען ווערען אויף א שטח באדען, וועלכער וועט געקויפט ווערען אין דאלי, דאן וועט אויסגעבויט ווערען א פאלקס־שול אין יוליאנאוו און אויך א שטאטיש־שפיטאל. וועלכע ווערט גע־פלאנט איבערצובויען פון א הויז אויף שפיטאלנא 12, ווייטער ווערט געפלאנט אדורכצוהאקען א רייהע גאסען, שאפען סקווערען א.א.וו.

שטורמדיגע צייטען

31

ראמאן

עס האט זיך אנגעהויבען אנ'אויספארשונג. די פאליציי האט אויסגעפרעגט יעדען פאסאזשיר בע־זונדער. אבער לויט דער צאל אויספערקויפטע בי־לעטען האט זיך ארויסגעוויזען, אז עס פעהלען צוויי פאסאזשירען פון דער ערשטער קלאס — די צוויי אפיצירען־טשערקעסען, וואס זענען איינגעשטי־גען אויף דער סטאציע בעסלאן און פערנעהמענדיג א קופע פון ערשטען קלאס, האבען זיי זיך גע־לעגט שלאפען.

ווען מען איז אריין אין דעם דאזיגען קופע, האט מען געזעהן, ווי די „מאכערייקע" אפצושטעלען דעם צוג אין מיטען לויפען איז אראפגעלאזט און די פלאמבע — איבערגעריסען. דאס האבען די צוויי אפיצירען פערהאלטען דעם צוג אין מיטען לויפען.

ס'האט נישט געקאנט זיין דער מינדסטער צווייפעל, אז די דאזיגע צוויי אפיצירען־טשער־קעסען זענען געווען איבערגעטויטע חברה־לייט פון סעלים־כאנ'ס באנדע. זיי האבען זיך פערקליידעט אלס אפיצירען, געקויפט צוויי פלאץ־קארטע־בילע־טען און פערנומען א קופע פון דער ערשטער קלאס. און אז מ'זאל נישט באלד בעמערקען, אז זיי הא־בען פערהאלטען דעם צוג, האבען זיי ספעציעל פערנומען א בעזונדער קופע.

ווען דער קאנדוקטאר איז פערבייגעגאנגען, האבען זיי זיך געמאכט שלאפענדיג. זעהט אויס, אז די דאזיגע צוויי כלומרשטע אפיצירען האבען זעהר גענוי געקענט די געגענד, ווייל זיי האבען א ציה געטון די „מאכערייקע" גראד אין דעם מא־מענט, ווען דער צוג האט זיך געפונען אויפ'ן ארט, וואו עס האבען איהם שוין אפגעווארט סעלים־כאן און זיינע מענשען.

סעלים־כאן האט גענוי בעארבייט דעם פלאן פונ'ם אנפאל. דער צוג איז געבליבען שטעהן פונקט דארטען, וואו סעלים־כאן האט זיך געפונען. דאס ארט האט זיך געפונען נעבען א וואלד, דורך וועל־כען מ'האט זעהר לייכט געקענט אנטלויפען אין די בערג. אלץ איז געווען פינקטליך צוגערייט. די צוויי כלומרשטע אפיצירען, וואס האבען פערהאלטען דעם צוג, זענען צוזאמען אוועק מיט סעלים־כאנען נאכדעם ווי ס'איז אויסגעפיהרט געווארען דער אנפאל.

* * *

פונ'ן צייט דערזעלבער צייט איז ביי די ארימע בערג־איינוואוינער געווען א יום־טוב. ווען אנ־ארימע משפחה פונדארף האט זיך אויפגעכאפט אין דער פריה, האט שוין פאר דער סאקלע גע־וארט א קליין יונגעל, וואס האט איבערגעגעבען א קאנווערט מיט געלד. אין קאנווערט האט זיך געפונען א צעטעלע: „געניסט געזונטערהייד. סע־לים־כאן".

הונגעריגע זענען זאט געווארען, קראנקע הא־בען בעקומען א מעגליכקייט זיך צו היילען. מענער, פרויען און קינדער האבען מיט דאנקבארקייט און גרויס דרך ארץ דערמאנט דעם נאמען סעלים־כאן.

אבער אין דערזעלבער צייט האבען געלויערט אויף סעלים־כאנ'ען אויף אלע וועגען און שטעגען הונדערטער שפיאנען און געהיים־אגענטען.

* * *

אכציג ווערסט פון וויעריענא, טיף צווישען די בערג, געפינט זיך דאס דארף נאאול. דאס דארף צעהלט סך־הכל פערציג איינוואוינער און ליגט איינגעטוליעט צווישען ריזיגע פעלזען, איבער וועלכע עס קלעטערען די וואלקענס; אזש אזוי הויך ליגט דאס דארף נאאול.

אין א ווייס אפגעקאלכטער סאקלע הערט מען דאס שרייען פון א פרוי. דאס איז א יונגע־בילד־שעהנע פרוי מיט שווארצע, רייצענדיגע אויגען און א בלאס געזיכט. איצט איז איהר געזיכט נאך בלא־סער, אבער באלד ווערט עס ווידער צונטער רויט און דערנאך ווידער בלאס. ארום דער יונגער פרוי פארען זיך עטליכע ווייבער.

די יונגע פרוי הערט נישט אויף צו שרייען און קארטשען זיך פאר ירורים. זי געהט צום קינד. דאס איז דזשעאידא — די פרוי פון סעלים־כאן.

אין א צווייטען צימער פון דער סאקלע שפאנט ארום סעלים־כאן איינער אליין. זיין פנים איז ערנסט און אומעטיג צוגלייך, און אין די אויגען זיינע ברענט א העל פייערל. יעדעס געשריי פון זיין געליבטער פרוי מאכט איהם אויפציטערען. ער האט זי שטארק ליב. שוין דריי טעג ווי זי געהט צום קינד. די אלטע פרויען שאקלען טרויעריג מיט'ן קאפ. ווען סעלים־כאן גיט א טראכט, אז זיין דזשע־אידא קאן שטארבען, פערפעהלט איהם אטעם, און ער פיהלט, ווי א שוידער געהט איהם אריבער איבער'ן לייב. ניין, ער וואלט עס נישט איבערגע־האלטען, ער וואלט זיך אריינגעשאסען א קויל אין קאפ פאר פערצווייפלונג!

אבער פלוצלינג עפענט זיך די טיר. סעלים־כאן דערהערט א געוויין פונ'ם ניי־געבוירענעם קינד. מען זאגט איהם אן די גוטע בשורה, און דער מענש, פאר וועלכען עס ציטערט גאנץ קאווקאז, צעוויינט זיך איצט פאר פרייד...

פלוצלינג דערפיהלט סעלים־כאן, ווי אימיצער קוקט אויף איהם דורכ'ן פענסטער. ער ציטערט אויף און גיט אינסטינקטיוו א שפריי צוריק, ווי ער וואלט געוואלט אנטלויפען... ווער איז עס דער מענש, וואס קוקט אזוי אויף איהם?..

אבער פלוצלינג הערט ער א בעטענדיגע שטים:

— שענקט א נדבה...

סעלים־כאן גיט א קוק אויפ'ן קאפ, וואס האט זיך אריינגעשטעקט דורכ'ן פענסטער. ס'איז אנ'אלטער טשעטשעניעץ, מיט א קליין גרוי בערדעל און א גרויסער, האלב־צוריסענער פאפאכא אויפ'ן קאפ. דאס פנים איז שטארק צוקנייטשט און געל, בלויז די אויגען גלאנצען מיט א מאדנע פייערל.

סעלים־כאן איז אליין אין צימער. די ווייבער פארען זיך ביי דער קימפעטארין. דאס פלוצלינגע בעווייזען זיך פונ'ם קאפ האט איהם באמת איבער־געשראקען, ווען די אויגען פונ'ם אלטען טשעטשע־ניעץ האבען איהם שוין געהאט בעטראכט שעהנע עטליכע מינוט, האט זיי די אויגען, סעלים־כאן נאך נישט געהאט בעמערקט. און ווען ער האט פלוצ־לינג דערזעהן אין פענסטער א קאפ פון א מענש, האט ער זיך דערשראקען. האט דאך סעלים־כאן כסדר געלעבט אונטער'ן איינדרוק, אז מ'פערפאלגט איהם, אז מען יאגט איהם נאך און אז אומעטום לויערט מען אויף איהם.

מ'האט איהם צוויסען געטון, אז זיין פרוי געהט צום קינד. איז ער אהערגעקומען. דאס דארף ליגט זעהר הויך און איז ארומגערינגעלט מיט הויכע פעלזען. מ'קאן זיך דעריבער דא פילען זיכער. אבער פונדעסטוועגען מוז מען כסדר זיין אויף דער וואך, מוז מען יעדע רגע זיין פארזיכטיג און האלטען אנגעשטעלט דאס אויער — לויערען דאך צענדליגער טויזענטער סאלדאטען און פאליצ יאנטען אויף זיין לעבען!

ס'איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואס דער קאפ פונ'ם אלטען בעטלער האט אזוי איבער־ראשענדיג געווירקט אויף סעלים־כאנ'ען. דער אל־טער האט איהם געשטערט זיין גוטע שטימונג, אין וועלכער ער האט זיך געפונען, דערוויסענדיג זיך, אז זיין פרוי האט ענדליך געבוירען א קינד. דער אלטער האט איהם צוריק דערמאנט אן דעם, אז ער, סעלים־כאן, געפינט זיך אין א שטענדיגער געפאהר.

— געה צו אלדי טייוועל! — האט דעריבער סעלים־כאן א געשריי געטון צום אלטען טשעטשע־ניעץ.

— זייט נישט קיין שלעכטער, האריקע, און שענקט א נדבה... — איז יענער נישט אפגעטראטען און זיך גארנישט געמאכט פון סעלים־כאנ'ס גע־שריי.

— לאז מיך צרוה איצט! — האט סעלים־כאן ביז א זאג געטון, — נו, מארש!

— גיב א נדבה... — האט דער אלטער נישט אויפגעהערט צו בעטען.

— ווייל דו האסט זיך איינגעשפארט, וועל איך דיר גארנישט געבען! — האט סעלים־כאן א זאג געטון און צוגעהענדיג צום פענסטער האט ער עס געוואלט צומאכען.

אבער דער אלטער בעטלער האט זיך גע־נומען מיט איהם אמפערען, נישט לאזענדיג צו־מאכען דאס פענסטער און האלטענדיג אין איין איבער'חזר'ען:

— נו, גיב א נדבה... גיב...

זעהענדיג, אז ער קאן פון דעם איינגע'עקשנ'טען בעטלער נישט פטור ווערען, האט סעלים־כאן ארויסגעכאפט דעם קינזשאל, וועלכען ער האט תמיד געטראגען ביי דער זייט און א געשריי געטון:

— דו געהסט אוועק פון דאנען? אויב נישט וועסטו דערפיהלען דעם קינזשאל אין דיין לייב, דו זלידנע פליג איינע!

(ווייטער מארגען)

די וועגבירונגס-אַקציע פון „חסד של אמת ומנחמי אבלים“ אין לאָדז

פון „חסד של אמת“ האָבען מיר בעקומען צו־געשיקט א צווייטען אויפרוף זועגען דער וועגבי־רונגס־אַקציע, וואָס ס׳ווערט איצט אַדורכגעפיהרט. אין דעם אויפרוף אַפעלירט די פערוואלטונג צו די לאָדזער יודען, אונטערצושטיצען דעם פעראיין און זיך צו פערשרייבען אַלס מיטגלידער.

אין שייכות מיט דער וועגבירונגס־אַקציע האָט פערגאַנגענעם שבת הרב ר׳ יצחק מאיר ברידער געהאלטען אין דער וואָהלינער שוהל אַ וואַרימע רעדע אין וועלכער ער האָט אָנגעוויזען אויף דער ברייטער אקציע און גערופען די מתפללים אונטער־צושטיצען און זיך פערשרייבען אַלס מיטגלידער פון „חסד של אמת ומנחמי אבלים“.

אַ נייע פּראָדוקציע-צווייג אין לאָדז

(ג) אין די לעצטע הדשים איז אין לאָדז ענט־שטאַנען א נייע פראָדוקציע - צווייג.

עס האַנדעלט זיך איינענטליך וועגען דער פּראָדוקציע פון פלאַקס־גאַרן, וואָס ווערט בע־נוצט אין דער שיך־אינדוסטריע. דאָס איז אַ אַרטי־קעל, וואָס מיט אַ האַלב יאָהר צוריק איז ער נאָך אימפּאָרטירט געוואָרען אויסשליסליך פון דייטשלאַנד

עס דאַרף נאָך בעטאָנט ווערען, אַז דער דאָזי־גער אַרטיקעל געהערט צו די אַרטיקלען פון ערשטען נויטווענדיקייט אין דער שיך־אינדוסטריע און די נאָכפראַ־גע אויף איהם איז זעהר אַ גרויסע. פון דעם שטאַנד־פונקט אויס האָט דער נייער פּראָדוקציע־צווייג אין לאָדז בעדייטענדע ענטוויקלונגס - מעגליכקייטען.

מאָרגען ארץ-ישראל-אַקאַדעמיע אין פילהאַרמאָניע

יובל-פייערונג פון קרן-היסוד מיט דער בעטייליגונג פון ל. יפה

די הכנות צו דער יובל פייערונג פון קרן־היסוד זענען אין פולען גאַנג. דאָס פּראָגראַם פון די פייערונגען נעהמט אַרום: א פּרעסע־קאָנפערענץ מיט דער בעטייליגונג פון ה׳ לייב יפה, אַקאַדעמיע פון די קרן היסוד־עסקנים א. אַז. וו.

א ספּעציעלע אויפנאַהמע ווערט פאָרגעברייט פאַר׳ן גאַסט פון ארץ־ישראל, דעם הויפּט־דירעק־טאָר פון קרן־היסוד אין ירושלים, ה׳ לייב יפה.

בעזונדערס אימפּאָזאַנט פערשפּרעכט צו זיין די אַקאַדעמיע וואָס ווערט איינגעאָרדענט אין פיל־האַרמאָניע זאַל. מאָרגען מיטוואָך ד. 20 ד. ח. 8.30 אָוועגד עס וועלען אָנוועזענד זיין דעלעגאַציעס פון די ציוניסטישע גרופּירונגען און אָרגאַניזאַציעס.

מיט א גרויסע רעדע אויף ד. ט.: „15 יאָהר קאָנסטרוקטיווע אויפבוי־אַרבייט אין ארץ־ישראל“ וועט אַרויסטרעטען דיכטער לייב יפה.

דריי לעבעדיגע פאַקלען
אַ שׂרפה אין אַ קאַפּעלוש־פאַבריק

(א) נעכטען בייטאָג האָט אין דער פאַבריק פון פייגע באַרטנער (פּיעטריקאָווער 114) פּלוצים אויסגעבראָכען א שׂרפה, וועלכע האָט געהאַט אונ־גרוואַרט שווערע פאָלגען.

פון דעם פייער נעמליך האָט זיך אָנגעכאַפּט א שפּריט־מאַשינקע אין דער פּראַצאָווניע, עס איז פאָרגעקומען אַן אויפרייס און דריי מאָדיסטקעס די 22 יעהריגע וויקטאָריא מיקאַלאַיטשיק: 26 יאָה־ריגע זאָפיא באַלקאָווסקא, און 16 יעהריגע יאַנינא וואיצעכאָווסקא וועלכע האָבען דאָרט געאַרבייט זע־נען באַלד געשטאַנען אין פלאַמען. אויף דעם גע־שריי פון די אומגליקליכע זענען אָנגעלאָפען שכנים, וועלכע האָבען די דריי לעבעדיגע פאַקלען אָפּגע־לאָשען.

די שׂרפה האָט אָפּגעלאָשען די אַרויסגערופענע 2. פייערלעשער אָפּטיילונג.

די דריי שווער אָפּגעבריהטע מאָדיסטקעס זע־נען אָפּגעפיהרט געוואָרען דורך דער פּאָגאָטאָוויע אין שפּיטאַל.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונד.
זונטאָג פון 9–1 פאַרמיטאָג.

בריף אין רעדאַקציע

ז. חשוב׳ער ה׳ רעדאַקטאָר!

דערמיט האָב איך דעם כבוד צו בעטען אייער ח׳ רעדאַקציע צו געבען פּלאַץ אין אייער וו. צייטונג פאַר פאָלגענדען אָפענעם בריף, פאַר וואָס איך דאַנק אייך פאָראויס.

אויף דער פלענאַר־זיצונג, וועלכע איז פאָר־געקומען אין דער לאָדזער האַנדווערקער־קאַמער, דאָנערשטאָג, דעם 7־טען נאָוועמבער ה. י. האָט דער ראַטמאַן ה׳ קאַזשימירסקי זיך דערלויבט אין זיין דעקלאַראַציע, וועלכע ער האָט געלייענט, צווישען אַנדערען אָנצוגרייפען מיין פערזאָן און בעטאָנט, אַז ער גלויבט, דאָס מיין זיך נישט־ענטקעגענשטעלען געגען דער האַנדלונג פון דער פערוואַלטונג פון דער האַנדווערקער־קאַמער איז צוליב דעם, ווייל איך האָב פון דער קאַמער פערזענליכע נוצען.

זייענדיג טיף געטראָפען פון דער אַרויסטרעטונג פון ה׳ קאַזשימירסקי אין בעצוג צו מיין פערזאָן, וועלכער איז אויסען געווען בייזוויליג צו קאָמפּראָמיטירען מיין נאָמען, בין איך דריבער געצוואונגען מיין פּראָטעסט אויסצודריקען אין קרויז־געריכט, כדי צו בעווייזען ווי אונטאַקטיש ס׳איז געווען דער אַרויסטריט פון הער קאַזשימירסקי.

איזידאָר פיאַלקאַ

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט בייטאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּ־טייקען: יאַנקעלעוויטש, סטאַרי רינעק 9; גלוכאָווסקי, נאַרוטאָוויטשא 6; האַמבורג, גלובנאַ 50; פּאָווּ־לאָווסקי, פּיעטריקאָווער 307; פּיאָטראָווסקי, פּאַ־מאָרסקאַ 91; שטעקל, לימאַנאָווסקאַ 37.

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע

2־טע קלאַס; 3־טער טאָג

10.000 zł. — 27081

5000 zł. — 34016 54536 145978 151912 189797

1000 zł. — 37211 55178 68626 132319 178680

500 Zł. — 4707 24275 37339 67989 70868 187413 182282

400 zł. — 746 7119 15467 35645 37984 55521 62036 69922 79265 80654 80702 100677 117358 134056 140357 152519

250 zł. — 1396 8339 8629 9116 12035 12322 16586 21427 52059 55142 62912 70353 79289 81310 90137 103026 104236 110069 115174 150163 165560 167498 173279 175386

200 zł. — 3843 3914 10949 16552 19550 37489 47400 57949 65020 75276 76517 96282 98392 100249 102020 167486 124056 161679 163686 164082 166831 168587 173639 177617 190991

Wygrane po 50 zł. z literą s 150 zł.

118s 536s 99s 876 975 1076 371s 615 21 895s 973 2016 54 116s 28 333 819 3106s 417s 717s 10 855 4077s 158s 323 72 407s 597 966 82s 75 5445s 66 19 683 99 69s 61 874s 901 6031s 63s 597s 687 786 6593 7023 203s 447 544s 738s 52 954s 8019 305 503s 706 877 9251s 70 379 422s 45s 589 624

10053 264s 355 437s 11429s 72s 506s 960 12010 109 237 333 481 909 13010s 87 219 319 62 787s 14022 507 655 914 15906 12 74s 850 16170 430s 563s 680 719s 61s 914 72 93s 17087s 555s 79 879s 926 61 18175 652s 61s 87 717 843s 70 966s 85s 19181 274 300 439s 738 52 87s 886s

20156s 415s 523 647s 77 700s 817 46s 947 21132 443s 72 624s 859s 22163 207 305 55 86 449 23256 425 875 24320 596 650 7s 2 754s 875s 937 25038s 308 785s 823s 966 26033s 180 248s 319 79s 516s 51 691 27143 307 28s 98 28062 111 360 404 6 27s 706s 822 59s 29125 569 753

30192s 233s 473 757 83 804s 83 945 31008 75 154s 394 761 32143 2748 381s 33004 23s 9 450s 559s 920s 34348s 93 442s 45 532 695 864s 35031 379 436s 75 507s 53 744 804 901 30036 155 95 763s 917s 55s 66s 37115 218s 308s 455 533 74 792 809 914s 75s 38227 477s 91 98 527 608 39021 90 198s 553s 68 698 716 80

40384s 549 601s 02 793s 866 41051 192 222 710 936s 42200s 410 703 913s 43048 53 73 150s 234 370 978s 44004s 91s 106s 09s 020 320 495 629s 875 989 45140 51s 426 539 660s 705 865 46086s 156s 68s 286s 92s 330 419s 48 506 47119s 245s 617 48507s 758s 49507s 57 8 727

50171 392s 514 615 64 907 51258s 379s 581s 840s 915 17 52003s 76 112 386 93s 625 963s 53074s 170s 257 62 571 83s 649 762s 968s 54029s 33s 346s 509 603s 824 988 55097 209 60s 66s 380s 456 601s 14 998 56010s 59 60 99 165 290s 301s 6s 50 579 680 816 57443 529 610 48s 781s 886s 918s 58007 71s 5s 93 453s 766 933 59403s 23s

60161 317s 29s 702s 32 76s 807s 61007 24 478 644 770s 853s 932 62011 54 168 483 676 780s 63659s 874 995s 64027s 251s 446 63 71 587 824s 36s 65s 923s 56s 65020s 386s 772s 989 66070 559 696 746 951s 67003s 288 419 734 96 824 68090 454s 72 603 729 90 856 69238 575 628 789 882 901s 47s 73

70477 575 981 71179s 91 264 312s 86s 518 26s 28 601s 78 942s 72026s 64 112 332 501s 77s 89s 390s 73134 350 89 663s 68 960s 74008 21 36 79 100 287 75096s 253 99s 453 609s 27 96 791 850 3s 76016 163 296 308s 21 465 972 77852 78053 433s 56s 95s 625 799 820 949s 79117 493 505s 692 702 950

80125 490 893 81058s 105s 552 725s 82039 142 504 711s 83042 264s 95s 305 26 460 521s 778 898 945s 84079 148s 84 418s 29 65 768s 78 79s 805 54 69 85159s 65 292s 546 764 943s 86080 397 690s 750 7s 87002 21s 64 92 390 574 708 63 88037s 72s 670 849 89094 433 537s 84 647

90337 438 524s 849s 925 91071 651s 722 933 92974 93000 311 456 608 39s 908 94043 110s 448 664 90 970 95053s 80 249 391 419s 693s 719s 32s 884s 96108 557s 89 646s 95s 97162s 237 305 61 607s 840s 98643s 722 75 918 70s 99195 454 712s 14

100053 581s 608 765 847s 52s 53 94s 101210 27 97s 348 452 716s 56 818 914 36 102072 575 774 800 07s 57s 997 103142s 232 525 604s 54 761 857 104227 314s 590s 787s 899 105020 530 751s 66 933 106622s 840s 919s 65 107164s 218 340 68s 528s 660s 108034 194 311s 62s 704 75s 953 109037 198s 341 452 713s 914s 36

110018s 27 141 408 555s 826 980 111129 64 408 662 85s 704s 45s 78 810s 892 927 112240 88s 306s 58 573 925 113606 27s 114147 208 303 70s 471s 115238s 361s 485s 521 85 785 116083 102s 451 512 79s 620 771 815s 45 926s 117161 440 542s 648s 118057s 184s 375 478s 570s 741 958s 81 94 119119s 344 484s 761s 65s 806

120051 212 39s 713 39s 883 121177 400 619s 719 40 75 811 14 936 37s 75 122131 73s 254 579 606 71 827s 96 123041 143 452s 760 891 984s 124411s 13 91 358s 59 440 547s 671 866 125218 347s 92s 417 25 755 126060 71s 127389 699 719 860s 128108s 237 84s 700 79 129010 211s 78 304s 542 623 799

130417 703 822 131358 59s 474s 618 764s 817 88s 132349 433 575s 979s 133041 88 302s 709s 134147s 87 337 578s 634 135038 82s 567 742 869s 995 136062s 335s 460s 70s 742 55s 88 814 25 65s 71 137326 80s 600 47 138120 544 637 44s 942s 139129 271 566 729 933

140119 652s 876 902 141099 757 89s 142358s 61s 75s 595s 712 143178 544 144080 28 65s 246s 443 854 145585s 742 146044s 148 65 257s 86 711s 908 147043 88s 257 473 645s 47 148076s 199 250 328s 407s 41s 512 661s 149093 191 445s 584s

150339 41s 657s 992s 151177 421s 561 915 152077 183 202 92s 385 742 802s 3 153123s 563s 670 94 772s 938s 92s 154204s 88 896s 155008 126 255 354 616 47s 156029 65 121s 282 349 50 456 525 740 157200 86s 351s 158093s 190s 93 215s 568s 99 717 952 159021s 123 32 551 771 19 866

160246s 68 74s 345 74s 553s 614 161014 70 159 374 539s 817s 162170 694s 163051s 132s 572s 838 70 164042 105s 68s 374 624s 36 764s 73 828s 31 165217 352 79 544 166082 118 91 631 831s 86 973 167065s 330s 616s 52 918 67s 168049s 396 587s 708 169277 872

170007s 255s 551 668 790 935 61 171021s 66 70s 220 566s 172108 94 254 503 633 875 995 958 173409 54s 70 506 96 728 868 174110s 545s 777s 880s 175000 289 304 6 60s 176291 96 490 786 177383s 410 628 723 921s 61 178055 638 935 67 179003 254 414 500 88 728 58 811

180251 418 865s 181573 87 777s 800 182304 71 589 767 873 86 183498s 807s 65 928s 184082 222 32 492 504 8s 861s 971 185091s 182s 429 45s 610 827 186058s 163 235s 94 384s 783 864 187251s 445 69 97 513s 628 44 749 188122s 189099s 616 68 739 821s 942s 43

190154s 386s 93 191021s 60s 71s 648s 768s 98 192302 794 95s 904s 87s 193140 630s 194336 414 762 816s 976 82

CIĄGNIENIE DRUGIE.

25000 — 67562.

20000 — 90325.

10000 — 37884.

5000 — 102499.

2000 — 83206, 161558.

1000 — 98389, 164240, 177215.

Po 500 — 47853, 52852, 85799, 97783, 125587, 130020, 161336.

Po 400 — 29829, 31465, 90675, 187493.

Po 250 12872, 15403, 20974, 34714, 39938, 51910, 70787, 96809, 98666, 100709, 114415, 124172, 126714, 138353, 139714, 148280, 149643, 150648, 159218.

Po 200 — 5190, 10338, 13109, 13308, 13754, 39137, 30718, 47885, 54061, 57911, 71513, 80932, 87004, 88414, 92539, 96693, 103521, 103932, 110955, 113941, 136595, 144903, 153064, 156810, 158329, 159041, 171955, 173199, 178631, 182205, 188851.

Wygrane po 50 zł., z literą s 150 zł.

68 141s 57 291s 1280s 426 682 773 2485s 3118 218s 4676s 887s 941 5039 320 824s 38s 6106 408s 789 907 7099 340 484s 564 729s 8875 85s 9255s 99s 368s 70 829

10615s 836s 11337 687 740 12190s 94 536 729 13464s 690 955 14748s 855s 15125 39 85s 353s 16451s 17187 215 367s 685 933 18045 52 271 32[illegible]

19492 768s 86s 907s

20155 378s 556 718 23266 883s 906 24561 712 25093s 289 704 26154 364 520 27074s 155 413s 28570s 600s

30003 547s 31279s 638 32242 33409s 639 739 34132s 454 730 35204 343 459 36030 266 785 37124 40 766 84s 99 38162 328 552 670 902s 39705s 966s

41020 34 365 696 882s 95 42053 362 82 44911 45046s 162 770s 46200s 513 61s 645s 47370 522 26s 875s 932s 48453s 49395s 606s

50049 223 617 61s 747s 51914 58 52011 539s 53400s 36s 734s 886 54050s 763 69 940s 55578 711 48s 804s 958s 56597s 57015 58122 41s 724 55 59451s 940s.

60032 82 308s 61881 62033s 187 289s 63442s 64742s 970 65256s 516 49 52 668s 952s 61 93 66199s 776 84 67377 686s 97 703 68686 957s 69549s 745 852

70277 399 559 71877 72197 847 73050 785s 74234 544 973 75039 512s 975s 76650 77508 18s 853 78025 79381 573s.

80124 219 81319s 41 859s 97 82524 697s 869 98 901s 83363 84461s 756s 85015 137 681 86497s 825 973 87145 392 411 507 782s 88004 738s 89754

90007 134s 694 91947 92172s 793s 93043 211 566s 724 817s 990 94041 115s 380 469 596s 842 934s 95463s 513s 96604s 715 98442 72s 898s.

100242s 45 901s 101125 47 269s 414 102159s 592 696 892 103155s 240 432 559 790s 947 104121 616 105116 455s 106768 863 970 107166s 252 304s 413 68s 908s 108106s 58 109458s 826s

110339s 452s 514s 919 45s 111416s 875s 974s 112106s 356s 689 720s 113861s 114176 594s 624s 991 115007s 10 106 750 57 116148 362s 483 117076s 470s 994 118410 119634 738 60s

120242s 358 612 780s 121266s 366 434s 543s 122819 80 940s 123189 367s 612s 920 124341s 47 431s 771s 125281s 126437 127099s 405 21 742 128187s 759 849 129128 292 316s 445s 554 92s 613 747s

130283s 366 567 773 860 92 131131 272 476s 527 132231 486 616s 958s 133524s 971s 89s 134333 95 774 135963 137914 138656 139912s

140469 769s 141041s 507 29s 899 142047 157 306 702 143412 144379 456 678s 145189s 344 755s 89s 813 44 67s 146116 276 353s 745 147238 638 749 891s 147546 88s 908 11 53s 149006 380 880

151552 152089 978 153181 222 72s 154510 155349 756s 803s 978 156329s 516 157252 580 666s 158020s 136 78s 221 387s 427s 159442 749 948

160313s 517 90s 161534 162038s 546 163109 597s 164559 748s 842 165805s 911s 19s 166465 724 167292 996s 168128s 749 169425 29 565 736

170555 631 862 996 171195s 438 525 807 17 172025 124 765 85s 992 173107 598s 751 860 174020 175545s 99 176192s 249 830s 177030s 36 230 402 511s 47s 178098 410 893s 179173 478 90s 625 712 975

180096 108s 496s 653s 182084 105 513s 183450 184712 185748 186520 749 818 955 188380s 410 507s 946 189701s

190073s 431s 70s 191207 784s 948s 72 94s 192078 169 281s 90s 97 605 29 754 974 193012 179s 542s 194086 123s 689s 999s

CIĄGNIENIE TRZECIE.

Wygrane po 50 zł., z literą s 150 zł.

58 73 141s 57 291s 435s 508 849s 1280s 426 682 773 2085s 10 482 85s 3113 218s 338 687 957 4157s 261s 353s 52 676s 887s 941 5039 320 89s 785 824s 38s 6010 106 12 408s 508s 789s 907s 7075 99 124s 340 426 84s 564 727s 885 984 8875 85s 995 9205s 55s 99s 368s 70 829 946.

10041 448 615s 20 836s 978 11337 437 687 706 40 919 12190s 94 536 709 855 986 13169 254s 360 464s 513 690 955 14113 81 288 748s 855s 15125 39 85s 255s 353s 732s 908s 16214s 451s 58 770s 17187 215 367s 685 850 907s 33 18045 52 271 320s 853s 19352 492 660s 85s 744s 68s 86s 809 907s 22.

20155 378s 99 451 556 718 21424 23006 266 320 436 737s 883s 906 24472s 561 712 25093s 289 477 619s 704 835s 26154 364 520 616 27074s 153 399s 413s 36 28064 570s 600s 09 909 29099 387s 97s 661.

30003 547s 777s 89s 31049 159s 279s 638 770 32137 242s 464 549s 90 955 33141 218s 409s 85 566 627s 39 739 40 34142s 262 386 420 54 572 730 35204s 343 400 59 573 712s 82 36030 233 60 66 531 714 85 870 37124 40 724 66 84s 99 38182 245s 83 328 546 52 670 715 902s 39503 629s 805s 966s 40576s 612s 865s.

41020 34 365 93 696 99 882s 95 957 66s 42053 227 362 82 89 459 706 43579s 44466s 911 45046s 156s 62 235s 347s 770s 46141 200s 372 513 61s 645s 47370 522 26s 875s 932s 48043 453s 71 49395s 404 503 13s 606s 51.

50049 223 494s 617 61s 73 747s 811s 51100s 264s 319s 646 771s 914 51 58 52006s 11 53s 140 539s 600s 75 828 53359s 400s 36s 71s 734s 51s 896 54050s 537 667 700s 63 69 801 935s 40s 79s 55025 350 578 711 48s 804s 929 58s 56208s 333 597s 57015 29 126s 379 58122 41s 467s 724 55 59060 176 281s 451s 98 521s 67 775s 801 38s 940s.

60032s 82 102s 308s 438 512s 61837s 81 62033s 73s 187 289s 601s 983 63101s 442s 99 64742s 970 65034 263s 85s 516 24 49 52 668s 783 952s 61 93 66174s 99s 305s 755s 76 84 67205s 377 434s 686s 97 703 68336 59 434s 686 751 873 957s 69000 49 114 519 47s 745 852

70277 399 559 71729 803s 77 72197 249s 847 73050 785s 74084 234 365s 544 644s 973 75007 39 347 512s 20s 650s 83 975s 76391 650 747 77334s 41 508 18s 611 853 78025 156 605 91 79319 81 573s 747s 980s.

80060 124 40 219 706s 27s 85 977s 81205 21 319s 41 541 859s 97 82097 210 524 648 57s 743 869 98 901s 51s 83075s 363 413s 88 84461s 756s 18 800 83 950 85015 137 316 481s 669 81 86446 97s 533s 627s 825 37s 959s 73 80 87082s 145 56 352 411 507 45s 782s 88004 150 445s 738s 40 97s 851 89597 754 833s.

90008 134s 82 362s 639 94 999 91369 523 659 64s 923 47 92060s 172s 611 793s 955 93043 211 63s 566s 677 724 817s 990 94041 115s 353 80 469 517s 96 815 42 930 34s 95463s 513s 791s 956s 96604s 715 54s 97077 256s 323s 761s 884 98287 442 72s 652 898s 99196 597.

100242s 45 698s 901s 101125 47 269s 826s 96s 102044 88s 159s 592 696 819 92 99 994s 103155s 61 240 432 559 790s 853s 947 104121 616 770 105025s 116 420s 55s 546 647 106128 63s 490 729 68 839s 63 970 107166s 252 304s 413 68s 566 601 732 908s 95 108106s 11 23s 58 63 375s 109458s 591s 630 40 46 826s 929 61s.

110226s 80 339s 452s 514s 919 45s 111008s 298s 382 416s 777 875s 974 112103s 205s 356s 487 544 70 689 720s 113095 110s 370 853 61s 114176 594s 24s 56 991s 155007s 10 106 219 750 57 940s 116148 362s 483 117076s 275s 98s 470s 938s 94 118047 63 410 683 803 91 119220 487 534 724s 38 60s.

120004 09s 242s 358 98 523 612 780s 916 41 121266s 366 434s 543s 876s 970 122294 554s 819 80 940s 123189 310 67s 612s 920 124150 84 310 41s 47 431s 500 771s 125281s 648s 920 126033 61s 437 559 127099s 405 21 742 962 128062 187s 278s 658 759 849 129016 128 292 316s 71 445s 554 92s 613 72 73s 747s 130283 366 567 773 808 60 32 131131 256s 72 476s 527 63 823 132138 486 616s 884 958s 133524s 635 42s 971s 89s 134000 333 95 769s 74 135141s 347s 496 963 136046 148 345s 484s 773 137145 914 138030 356s 696 97 139209s 912s.

140245 469 675s 764s 69s 141032s 41s 253 507 29s 76s 613 899 142047 157 248 306 10s 519 702 07 143129 388 412 70s 871 144195s 218 379 80 86 456 678s 915s 145022s 189s 317 44 755s 89s 813 44 67s 146116 276 353s 586s 728s 30 45 147238 626 38 749 828 91 148486 546 88s 877 908 11 53s 149006 380 880.

150428 151107 88s 311 552 54s 798 892 152089 978 153181 222 72s 318 75 658s 733s 154181s 474s 510 757 155063s 349 656s 803s 978 156329s 423s 516 924s 157035 226s 52 59 405s 580 666s 158020 44 136 48 78s 221 353s 87s 427s 832s 159054 442 749 65s 948.

160026s 90 313s 517 50s 895 161534 761 162038s 313 546 779 163109 84 275 370s 597s 164152 559 748s 842 165509 79s 805s 911s 19s 166465 66 589 666 724 71 84 845s 167270 92 682 795 996s 168128s 57s 333s 489s 749 918 169320 44 425 29 565 746.

170386s 478 555 615 27 31 862 996 171195 438 525 780s 807 17 949 172025 124 282s 441 765 85 992 173033s 107 71s 204 10s 26 343 90s 598s 641s 751 860 977 174020 303 500 11 175321 45s 99 176169 92s 249 465 830s 177030s 36 230 402 20s 511s 47s 90 178098 201 410 893s 179035s 173 478 90s 625 712 975.

180096 108s 209 496s 653s 729 181494 182084 105s 215s 513s 183007 261s 395 450 93s 535s 758 184712 185033 193s 748 186108s 424 520 749 64s 818 955 187630 812 188380s 409 29s 73 507s 824 934 46 189350s 664s 701s 845.

190235 191289 664 802 979s 192899 931 193310 471 194082 141 657.

אפקלאנגען פון אנפאל אויפ'ן לוקס-טארפעדא

(—) דעם 4 יולי ל. י. האט אויף דער באהן ליניע צווישען לאדז-פאבריטשנע און ווידזעוו, נאַכן דעם פון דעם ספארט-פלאץ פון קלוב „ווימא" עמיצער אויסגעשאסען עטליכע מאל אין דעם אדורכגעהענדען צוג „לוקס-טארפעדא". דערביי האט איין קויל געטראפען אין פענסטער און ארויס דורכ'ן צווייטען אפענעם פענסטער. ביים פענסטער איז געזעסען א העכערער בעאמטער פון דער גריכישער געזאנדשאפט — בענעעכליס. ער האט פערהאלטען דעם צוג און מיטגעטיילט דער פאליציי וועגען פארפאל.

די באלדיגע אויספארשונג האט בעוויזען, אז אויף דעם ארט פון געשעהעניש האבען זיך געפינען 3 שיכורים, וועלכע האבען פערטשעפעט דורכגעהער, געפאדערט געלד, געדראהט מיט רעוואלווערען, און דער טארפעדא זאל האבען געשאסען איינער פון די דריי, א געוויסער יאן בזשעזשינסקי (פשענדזעלגיאנא 13).

בזשעזשינסקי'ן האט מען ארעסטירט און נעכטען איז ער געשטאנען פאר'ן קרייז-געריכט.

דאס געריכט האט בזשעזשינסקי'ן פרייגעשפראכען צוליב מאנגעל אין בעווייזען.

דער פאטאגראפישער אטעליר
„POLONJA"
31 גדאנסקא 31
פיהרט אויס אלערארט פאטאגראפיעס צו פעסער, לעגיטימאציעס, מעטריקעס ווי אויך צו דער אובעזפיעטשאלניע לויט פארשריפטען, בעשטעטיגט דורך דער האנדווערקער־קאמער. אלעס צו זעהר ביליגע פרייזען.
אויפ'ן פערלאנג פון קליענט פערטיג איך אויס אין פערלויף פון עטליכע מינוט. אלעס שעהן און גוט רעטושירט. פאסטקארטען ווערען אויסגעפערטיגט לויט די נייעסטע זשורנאלען צו זעהר ביליגע פרייזען.
„POLONJA"
אינהאבער: דיפל. פאטאגראף גוטערמאן
לאדז, גדאנסקא 31a

ביי ליידען פון נירען

אגרין-בלאז, פערליבטערט בעדייטענד און בעזייטיגט די ווערטאגען ביים שטהלגאנג. דאס נאטירליכע בימערוואסער **Franciszka Józefa** פרעגט דאקטוירים, צו בעקומען אין אלע אפטייקען און יסלאד-אפטעקשנכס.

פון סוחרים דעטאליסטען-פעראיין
אויף לאדזער וואיעוואודזשטווע

זונטאג איז פארגעקומען אונטערן פארזיץ פון ה' וו. צוקער די ארגאניזיר-פערזאמלונג פון די סעקציע דעטאליסטען — שרייב-מאטעריאלען (פיעטריקאווער 90), א לענגערע רעדע האט געהאלטען דער פרעזעס פון פעראיין ה' מ. דאבזשינסקי, די הויפט-פראגע איז געווען וועגען שול-געוועלבלעך פון שרייב-מאטעריאלען.

ס'איז אנגענומען געווארען א בעשלוס זיך צו ווענדען צו דער האנדעלס-קאמער אונטערצונעמען אנ'אקציע וועגען די שול-געוועלבלעך.

דעם 17 נאוועמבער האט דאס קוראטאריום ארויסגעגעבען א צירקולאר צו די לעהרער, אז זיי זאלען נישט צווינגען די קינדער צו קויפען אין די שול-געוועלבלעך.

נאך א לענגערע דיסקוסיע איז אויסגעוועהלט געווארען א פערוואלטונג, וועלכע בעשטייט פון פאלגענדע הערן: וו. צוקער, ס. באטשינסקי, י. קארפ, ח. פראנק, מ. לינדבערג, מ. הערשקאוויטש, ל. קרישעק, לאנדאו און א. גאלדרינג.

8 קוילען אין קערפער פון א דערמארדעטען

(א) ווי מיר האבען שוין געמעלדעט, האט מען אין וואלד אקרענגליק נעבען זגערזש, נישט ווייט פונם שאסע געפונען א טויטען קערפער פון א יונגערמאן, וועלכער איז דערשאסען געווארען ווי עס זעהט אויס מיט עטליכע טעג צוריק. אין קערפער פון דערמארדעטען האט מען פעסטגעשטעלט 8 קוילען. די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דער דערמארדעטער איז דער 29-יעהריגער יוזעף קוניץ, פון לאדז, ראקיצינער 11-9. עס איז אויך פעסטגעשטעלט, אז קוניץ האט מיט א צייט צוריק פערלאזט זיין פרוי און געוואוינט סעפעראט מיט א געליבטער. ווייטער איז פעסטגעשטעלט געווארען אז קוניץ איז ארויסגענארט געווארען פון דער היים אין וואלד אריין און דארט ערמארדעט געווארען. די אויספארשונג דויערט.

צוקערניקעס וועגען א קאלעקטיווען אפמאך

(א) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט דער צעך פון צוקערניקעס געקינדיגט דעם קאלעקטיווען אפמאך.

דער פראפעסיאנעלער פעראיין פון די צוקער־ארבייטער האט בעשלאסען אונטערצונעהמען אנ־אקציע וועגען א נייעם קאלעקטיווען אפמאך וועלכער זאל פאקטיש זיין פערפליכטענד פאר'ן צעך פון די צוקערניקעס, ווייל דער ביז־איצטיגער אפמאך איז געווען נאר אויפ'ן פאפיר און א סך צוקערניקעס האבען זיך מיט איהם גארנישט גערעכענט און די קינדיגונג פון אפמאך, איז נאר געווען א שריט כדי צו לעגאליזירען דעם צושטאנד, וואס דער אפמאך ווערט כמעט נישט האנארירט.

דער פראפ. פעראיין פון צוקערניקעס־ארבייטער האט צושיקט צו אלע אינהאבער פון די צוקערניקעס פראיעקטען פון אפמאך, וואו עס ווערען אנגעוויזען די פארשריפטען וועגען קוואליפיצירטע ארבייטער, פראקטיקאנטען א.ד.ג.

א שניידער א חכם...
צוגענומען די סחורה און דאס געלד, בעקומען 8 חדשים טורמע

(א) שמואל לעווענשטיין האט דעם 15 אקטאבער אפגעגעבען דעם שניידער אברהם ברייטשטיין (בזשעזשינער־גאס 32) סחורה אויף א פאלטען און א חוץ דעם איינגעצאהלט 50 זל. האנדגעלד פאר'ן אויפנעהען, נאר געפאדערט די ארבייט זאל אויסגעפיהרט ווערען אין משך פון 3 טעג. ברייטשטיין האט דעם פאלטען נישט אויפגענעהט נישט אין דריי און נישט אין אכט טאג און איהם איבערהויפט נישט אויפגענעהט. ערקלערענדיג צוערשט, אז עס שטרייקען ביי איהם די געזעלען, און נאכדעם, אז מען האט ביי איהם די סחורה ארויסגע'גנב'עט.

דאס שטאטישע געריכט האט נעכטען ברייטשטיינען פערמשפט אויף 8 חדשים טורמע.

דריי אונטערגעווארפענע קינדער

(א) אין לאקאל פון דער אפטיילונג פון געזעלשאפטליכער שוץ זאוואדזקא 11 האט א געוויסע סטאניסלאווא שימאנסקא איבערגעלאזט איהרע דריי קינדער און נעלם געווארען.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאמוניקאטען)

היינט גרויסע פאפולערע פארשטעלונג מיט דינה האלפערן אין „ראזמאיטאשטשי"

די לעצטע אויפפיהרונג אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" מיט דינה האלפערן „א חתונה אין תפיסה" געהט ווייטער מיט גרויס ערפאלג, כדי צו געבען די מעגליכקייט די ברייטע מאסען צו בעזוכען די פארשטעלונג האט די דירעקציע בעשלאסען אויף היינט צו רעדוצירען די פרייזען אויף א העלפט. היינט 9.15 אוונט צום לעצטען מאל ווערט געשפילט די סענסאציאנעלע פארשטעלונג „א חתונה אין תפיסה" מיט די קינסטלערין דינה האלפערן אין דער הויפט־ראל.

מארגען ווערט געשפילט „די אונגעזעצליכע פרוי".

גלייכצייטיג מעלדעט די דירעקציע פון טעאטער „ראזמאיטאשטשי" דעם לאדזער טעאטער־עולם, אז די גאסט־שפילען פון דער קינסטלערין דינה האלפערן מיט איהר פארטנער סעם בראנעצקי און גאנצען אנסאמבל זענען געצייילטע. פאר'ן אפפאהרען וועט נאך אונזער גאסט דינה האלפערן זיך בעווייזען אין לעצטען טעאטער שלאגער פון בעוואוסטען שרייבער ל. מלאך „מיט אפענע אויגען"!... די פרעמיערע „אפענע אויגען" וועט בעזונדערס געמאלדען ווערען.

היינט „איציקל גנבי" מיט דזשעק רעכטצייט אין דער הויפט־ראל.

היינט, דינסטאג צום לעצטען מאל ווערט געשפילט פון יוד. טעאטער אין „פילהארמאניע" די שטארק אויסגענומענע אפערעטע „איציקל גנב" מיט דעם בעליבטען בוף־קאמיקער דזשעק רעכטצייט אין דער הויפט־ראל.

עס ווערען שוין געמאכט פארבערייטונגען פון א נייער שלאגער־אפערעטע.

ס'בעטייליגט זיך דער גאנצער פילהארמאניע־אנסאמבל פון פוילישען טעאטער

אין שטאטישען פוילישען טעאטער ווערט היינט 8.30 אוונט געשפילט „לאזאראווע וויבזשעזשע".

ראדיא-פראגראם
דינסטאג, ד. 19-טען נאוועמבער

6.34 גימנאסטיק. 6.50 פליטען. 8 אודיציע פאר שולען. 11.57 צייט־סיגנאל. 12.03 ידיעות, 12.15 אודיציע פאר שולען. 1.30 קאנצערט. 1.35 לידלעך פון פוילישע קלאנג־פילמען. 3.12 לאדזער בעריכט. 3.15 עקספארט. 3.20 ווארשאווער בעריכט. 3.30 קאנצערט. 4 פון פ. ק. א. 4.15 שאפונגען פון אונגארישע קאמפאזיטארען. 3.45 „גאנץ פוילען זינגט". 5 „צוקער" — שמועס וועגען ערפינדונגען. 5.15 לייכטע מוזיק. 6 קאנצערט. 6.45 פליטען. 7.20 רעקלאמע - קאנצערט. 7.35 ספארט. 7.50 אקטועלער שמועס. 8 מאנאלאג. 8.10 לייכטע מוזיק. 8.45 אוונט־ידיעות, 9 טראנסמיסיע פון ווארשאווער קאנסערוואטאריום. 10 טאנץ־מוזיק. 10.30 רעפעראט פון ד"ר סלאנימסקי. 10.45 רעפעראט פון טאדעאוש ביאלאשטשינסקי וועגען לאדז. 11 ידיעות, קאמוניקאטען. 11.05 טאנץ־מוזיק.

די מכטיגסטע פילם־רעוועלאציע, רעזשי: Harry Lachman
אין די הויפט־ראלען:
Spencer Trac
Claive Trevor
„גיהנום"
היינט און פאלג. טעג!
דאס אונשטערבליכע מייסטערווערק פון DANTE
אנהויב פון די סעאנסען אין געוו. טעג 4.30 א זייגער נאכמ., שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.
קלאנג-קינא CAPITOL
זאוואדזקא 16

קירזשנער-ווערקשטעל
פון מ. שאליט
4 נארוטאוויטשא 4
נעמט אן אלער ארט פעלץ-אויסארבייטונגען לויט די לעצטע מאדעלן צו ערמעסיגטע פרייזען.

Dr. med. M. Wejs
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
לאגעווניצקא 25 טעל. 215-18
ביים קאבינעט: בעליכטונג מיט קווארץ-לאמפען און עלעקטריזאציעס.

Dr. med. J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

ענטשולדיגונג.
איך בעט ענטשולדיגונג ביי דער פערוואלטונג פון פליישער-צעך פיעטריקאווער 24 פאר מיין אונטאקטישער האנדלונג און פערזיכער, אז אזעלכעס וועט מעהר נישט פארקומען.
אברהם שטשופאק
זאוואדזקא 46. 2539

היגיעניש־כשר'ע מיטאגען
ווערען ארויסגעגעבען אין מאדערן־איינגעריכטעטע צימערן צו זעהר נידריגע פרייזען, אויך נאכטלעגער ביי צוקער, לאדז, קילינסקיעגא 41, וו. 39.

דעם עהרליכען געפינער
בעט איך אפגעבען דעם פערלוירענעם פארטפעל מיט'ן פאס אויפ'ן נאמען שמואל ליאכאוויצקי, ווארשא, גראכאווסקא 119, געגען א בעלוינונג פון 20 זלאטעס.

הריינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

צו פערמיטען דער „נייער ווינער קל", פאמארסקא 48, ווי אויך א פאבריקס-לאקאל מיט אלע איינריכטונגען. צו ערפאהרען אויפ'ן ארט.

פערשידענעס
ווארנונג! איך ווארן נישט צו נעהמען די וועקסלען מיט דער אונטערשריפט חיים דינער, זשירא נעבאכאוויטש. די וועקסלען זענען פאלש.
2533 מיט אכטונג חיים דינער.

קאקס
צום אויסטרוקענען ווילגאטנע דירות בעקומט מען זאכאדניא 32, אין קויהלען-סקלאד, וויז-א-ווי דעם לאמבארד

א גוט איינגעפיהרטע צוקערניע מיט זעמפליכע איינריכטונג און איינגעפיהרטע קליענטעלע, אוועקצוגעבען. צו ערפאהרען 6. שערפיען 32, אין עלעקטרישען געוועלב.
2540

פרייע פאסטענס
האנד-זאקען-מאכערס צו באטובקעס ווערט געזוכט. אדרעס צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג.

ס'ווערט געברויכט א קוואליפיצירטע האנד-נייהערין צו סוועטערס. ברויכער. פיעטריקאווער 15, וואהנ. 9.

א יונגעל, פיזיש שטארק — צום רוימען און צום אבטראגען סחורות, ווערט זאפארט געזוכט. נאוואמיעסקא 1, אין דיוואן-געשעפט.

לאקאלען
א פאבריקס-געביידע, פערשידענע לאקאלען מיט צענטראל-בעהייצונג און אנדערע בעקוועמליכקייטען, געאייגנעט פאר שפינעריי און אנד. אונטערנעהמונגען צענטרום, זאפארט צו פערקויפען אדער צו פערמיטען. טעלעפאנירען נומ' 173-25 פון 3—4 נאכמ. 2532

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
Telefon 12-333
Legjonów 6 (Zielona)
czynne bez przerwy przez całą dobę.
Szybka pomoc lekarska we wszystkich specjalnościach.

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגעמאכט די עלטעסטע היטען
אויף גאנץ נייע ווי אויך נייע היטען צו 3.50
„TOLA"
23 Zawadzka 23

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
עפענט פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וענעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע איז עפען א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

שוין ארויס פון דרוק:
רמב"ם אין יודיש
געקליבענע שריפטען
איבערזעצט פון פסח קאפלאן
אינהאלט: 1) הקדמה פונם איבערזעצער, 2) רמב"מס הקדמה צום „יד החזקה", 3) רמב"מס הקדמה צום פרק „חלק", 4) דער פערטער פרק פון די „שמונה פרקים", 5) דער אכטער פרק פון די „שמונה פרקים", 6) „הלכות דעות" (עטיק און היגיענע) 7) מאמר „קידוש השם", 8) רמב"מס בריף צו ר' חסדאי, 9) רמבמ"ס בריף צו זיין זוהן אברהם, 10) רמבמ"ס בריף צו די חכמי מרשיליא, 11) רמבמ"ס בריף צו ר' פינחס בן משולם, 12) רמב"מס בריף צו זיין תלמיד ר' יוסף עקנין, 13) צו שמואל איבן תיבון, 14) רמב"מס פיר בריף. 15) רמב"ם אויף דער עלטער, 16) די פאלעמיק וועגען רמב"ם, 17) ביאגראפישע נאטיץ
פרייז בראשירט: 2.50 זל.
צו בעקומען אין דער אדמיניסטראציע „אונזער לעבען" ביאליסטאק, קיליגסקי 23. מ'קען אויך אויסשרייבען דורך פאסט: קאנטע פון פ. ק. א. 140010.

Dr. med. H. Wajs
כירורג
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 17
טעל. 148-01

Dr. med. G. Wegmajstrowa
18 Sródmiejska 18
tel. 246-58
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
נעמט אן טעגליך פון 5—7 נאכמיטאג.

Dr. J. Herszfinkiel
ספעצ. פאר קינדער-קראנקהייטען
נעהמט אן ביי זיך זשעלאנא 8a
טעל. 111-87
ווי אויך אין לעטשניצע „פאמאץ" אלעקסאנדראווסקא 1.

Z wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

[ד]ער עשעלאָן קיין בירא־בידזשאַן *)

דער ערשטער איינדרוק, אַז איהר קומט צו [דע]ר סטאַנציע „קיעוו — טאָוואַרנאיא“, וואו [...] געפינט זיך דער איבערוואַנדערער עשעלאָן קיין [בי]רא־בידזשאַן, איז, אַז עס פאָרט סאַמע יוגענד. [...] און וואָס פאַר אַ וואַגאָן איהר זאָלט [...] אַריינקוקען — געזונטע יונגעלשע פנים'ער, [...]ליכע מיידעלשע אויגען — אַ יוגענד עשאַלאָן. אפילו די וואַגאָנעס מיט די שילדלעך „קיעוו [— בי]רא־בידזשאַן“ — פריש אַרומגעוואַשענע, זעהען [...] אויס אויסגעפוצט און יונג. אויף יעדען וואַ[גאָן] — פאַרביגע לאָזונגען און פלאַקאַטען און פאָר[טרע]טען פון סאָוויטישע פיהרער, אַרומגענומען מיט [...]צלעך פון פרישע נאָדעל־צווייגען.

[...]שפעטער אַביסעל, אַז מען געוואוינט זיך צו [...] עולם, בעמערקט מען דאָ און דאָרטען עלטערע [איבע]רוואנדערער מיט גרויע בערדלעך, מיט קנייט[שן] אונטער די אויגען און אויף די שטערנס, [...]רע פרויען. אָבער זיי ווערען אַלע פערטרונקען [...] דער יוגענט, וואָס קען זיך שוין נישט דער[וואַר]טען, אַז דער לאָקאָמאָטיוו זאָל שוין א פייף טון, [או]ן דער עשאַלאָן זאָל זיך ריהרען פון אָרט.

[...]דערווייל דרייט מען זיך אַרום איבער די רעל[סן ...]לענגאויס די וואַגאָנעס. אַ גרופע מיידלעך [...]בערדיטשעוו בעמט זיך אָן פאַר די הענט און [זינג]ט דאָס שטיפערישע פאָלקסלידעל:

„[ז]אָלסט נישט גיין צו פעטשיוואָר מיידלעך,
[ז]אָלסט נישט גיין, ווייל איך האָב דאָס נישט ליב“...

[...]ס גייען דורך עטליכע יונגע חברה, זיי גייען [...]הנמער צו די מיידלעך און אין עטליכע מינוט [...] איז מען שוין בעקאַנט צווישען זיך.

* * *

[...]אָ טאקע נעבען עשאַלאָן האָבען מיר זיך בע[קאַנט] מיט פינף יונגע געזונטע חברה, וואָס האָבען [... די] גאנצע צייט געהאַלטען אינאיינעם

— די טאַראַשטשער חברה!

[...]אַזאַ נאָמען האָבען זיי שוין ביי אַלע איבער[יק]ע פונ'ם עשאַלאָן.

[אַ]לע פינף זענען נאָך גאָר יונג בלויז סראלעק [רעזני]קאָוו איז אַלט 24 יאָהר. די איבעריגע זענען 18 ביז 20 יאָהר. נישט געקוקט אויף זייער [...]יס, האָבען זיי שוין אַלע געאַרבייט אין די [...]לען פון טאַראַשטשע, אַברהם בודניק און [...]לעק רעזניק זענען גוטע שאָפערס. וועלוועל [אוואַ]דענקאָ איז א טראַקטאַריסט, שיקע דאַליצקי איז [...]עבער און שיע סאָבאָליעווסקי איז א סטאָליער. [...]והלען זיך שטאַלץ וואָס זיי וועלען מיט זייערע [קוואַ]ליפיקאַציעס קענען מיטהעלפען דער בויאונג [פון] דער יודישער אויטאָנאָמער געגענט.

— ווייסט איהר וואָס? — מישט זיך פלוצים [...] אברהם בודניק — ס'איז נישט קיין מוז, אַז [...] זאָלען אַרבייטען בלויז לויט אונזער ספעציאַלי[טע]ט, וואוהין מען וועט אונז שיקען, אַהין וועלען [מיר] פאָהרען, אויף וואָס פאַר אַנ'אַרבייט מען וועט [...] נישט אוועקשטעלען, אויף יענער וועלען מיר [...]טען, מיר זענען נאָך יונג, ווער ווייס, וואָס פאַר [...]ערס און מייסטערס מירן נאָך ווערען.

— און איך זאָג, — שלאָגט איהם איבער דער [...]הריגער וועלוועל אוואדאנקאָ, — אַז מירן זיך [...]רנען אויך, אין בירא־בידזשאן זענען דאָך [...]אַן טעכניקומס, און מיט דער צייט וועלען נאָך [...] אינסטיטוטען.

* * *

[י]עדער איינער פון זיי האָט אין טאַראַשטשע [...]געלאָזט עלטערען אָדער שוועסטער און ברי[דער.] סראלעק רעזניקאָוו האָט דאָרטען איבערגע[לאָ]זט בלויז א מוטער. ער פאָהרט מיט זיין יונגער [...]ליזע, וואָס האָט זיך דערצויגען טאקע אין [טאַרא]שטשער קינדערהויז.

סראלעקס פאָטער און ברודער זענען אומגע[קומע]ן אין 1919־טען יאָהר אין שלאַכט געגען די וייסע. דאָס איז געווען היינטער בעלאָצערקאָוו. סראלעקס פאָטער, דער אַלטער פאַרטיזאַן, און זיין ברודער האָבען זיך העלדיש געשלאָגען און געבליבען הענגען אויף די דראָהט פערצאַמונגען. דורכגעלעכערטע פונ'ם שונאס קוילען.

פון דעמאָלט אָן בעקומט די מוטער פענסיע פון דער רעגירונג 150 רובל אַ חודש.

אויך ביי וועלוועל אוואדענקאָ איז דער פאָטער פריה אומגעקומען. ער איז געהרגעט געוואָרען בעת די פאָגראָמען אין בעלאצערקאָוו. וועלוועל איז נאָך געווען דעמאָלט גאָר א קליינינקער און ער געדענקט איהם אַפילו נישט, דעם טאַטען, זיין מוטער האָט געאַרבייט די גאַנצע צייט אין אַ קאָנפעקטען־פאַבריק, וועלוועל האָט זיך געלערנט אין דער יודישער שול.

אויך די איבעריגע חברה שטאַמען פון אַרבייטענדיגע פאַמיליעס. אברהם בודניקס פאָטער איז אַלע זיינע יאהרען געווען א שמיד און די לעצטע צייט אַ קאָלווירטניק, סאָבאָליאָווסקיס פאַטער איז א שניידער אין אַרטעל אין טאַראשטשע, און דאַליצקיס פאָטער איז אַ קוסטאר — אַ וועבער, זוי נאָר די חברה האָבען געענדיגט די שולען, האָבען זיי אָנגעהויבען אַרבייטען, ווער אַלס שאָפער, יווער אַלס טראַקטעריסט. געאַרבייט האָבען זיי שלאָגלעריש. און פול מיט יונגע כחות און גלויבען פאָהרען זיי אַרבייטען נישט ווייניגער שלאָגלעריש אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענט.

* * *

אַלע פינף זענען שטאַרק צונויפגעלעבט צווישען זיך נאָך פון שטעטעל, אומעטום פערברענגען זיי צוזאַמען טרעפט זיך ביי איינעם עפעס, ווייסען וועגען דעם באלד די איבעריגע.

און דעריבער ווען וועלוועל אוודענקאָ האָט אָנגעהויבען בעקומען בריף פון זיין מומען פון בירא־בידזשאן, האָט ער זיי געלייענט פאַר די איבעריגע אין די בריף האָט די מוהמע געשריבען, ווי גוט און גליקליך זי לעבט זיך אין בירא־בידזשאן. ווי אַלע איהרע דערוואַקסענע קינדער זענען גלענצענד איינגעאָרדענט, און זי האָט איהם גערופען קומען אַהין.

און אַלע פינף האָבען אָנגעהויבען אַרומטראַגען זיך מיט'ן געדאַנק צוזאַמען פאָהרען אַהין. פונקט טאַקע האָט זיך זיי געמאַכט אַזאַ גלענצענדיגע מעגליכקייט צו פאָהרען. עס איז געקומען א פאָר־שטעהער פון קיעווער קאמערד און אָנגעהויבען ווערבירען מענשען פאַר'ן איבעריוואַנדערער־עשאַלאָן קיין בירא־בידזשאן. די חברה האָט זיך מיט גרויס פרייד פערשריבען און זיך געגרייט אין וועג אַריין. אַ טאָג פאַר'ן אָפּפאָהרען האָבען די געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס פייערליך זיי אַרויסבעגלייט אין וועג אַריין. מען האָט זיי איינגעאָרדענט א פיינע ליאַמע און מען האָט זיי געוואונשען א גליקליכע רייזע אין דער יודישער אויטאנאָמער געגענט, אַלע חברה האָבען דעמאָלט געגעבען זייער וואָרט געטריי און איבערגעגעבען צו אַרבייטען און ווען וועט נויטיג זיין — מיט דער ביקס אין האַנד פערטיידיגען געגען דעם פאַרפאַסטען אויפ'ן ווייטען מזרח.

און אָט זענען זיי שוין אַרויסגעפאָהרען פון טאַראַשטשע. מיט זיי איז מיטגעפאָהרען איינער אַ שלמה קאמוי. ער האָט אויך געוואָלט פאָהרען קיין בירא־בידזשאן, נאָר גאָר צוליב אַנדערע צוועקען אויפ'ן וועג האָט ער זיי אָנגעהויבען איינרעדען:

— דאָרטען אין וולאַדיוואָסטאָק קען מען איינהאַנדלען א פיין ביסעל סחורות ווי זיידענס, אַ אנד. און פיהרען קיין קיעוו. מען קען פערדינען א היטעל מיט געלד. פאָלגט מיר און לאָמיר אינאיינעם עפעס טאָן.

די חברה האָבען גלייך פערשטאַנען ווער עס פאָהרט מיט זיי, און צוליב וואָס אַזאַ פערשוין פאָהרט קיין בירא בידזשאן, און זיי האָבען נישט געמאַכט קיין סוד דערפון.

. . .

פון שעה צו שעה ווערט דער עשאַלאָן לענגער,

*) ש. גאלד בעשרייבט אינ'ם כארקאָווער [...]ערן“ זיינע איינדריקן פון ערשטן איבער־[...]דערונג־צוג קיין בירא־בידזשאן.

אַביסעלע קיבּיץ
(הומאָר פון טאָג)

געליבטער (אין פּאַרק) מיין טייערע, לאָמיר פּליהען אַהיים אויף די פליגעל פון ליבע.

זי: איך האָב מורא, לאָמיר בעסער נעמען אַנ'אויטאָ.

* * *

חתן: פאַרוואָס פרעגסטו מיך נישט ווי אַלט איך בין?

כלה: ווען מיר וועלען חתונה האָבען וועל איך שוין דערגעהן דיינע יאָהרען.

* * *

חיים: אַז עס שווימען קאַטשקעס אין וואַסער, ווי אַזוי ווייסט מען, וועלכע עס איז אַנ„ער“ און וועלכע אַ „זי“?

לייזער: גאַנץ פשוט. מען צעשניידט האַרטע ברויט אויף קליינע שטיקלעך און מען וואַרפט אַריין אין וואַסער, זעהט מען, אויב עס כאַפּט ער, איז עס אַנ„ער“ און אויב עס כאַפּט זי, איז עס אַ „זי“.

* * *

עלטערע מיידעל: ווי דו קוקסט מיך אָן, האָט מען מיר שוין צעהנדליגער מאָל געבעטען כ'זאָל חתונה האָבען.

איהר חברטע: ווער האָט דיך געבעטען?

עלטער־מיידעל: דער טאַטע מיט דער מאַמען...

* * *

פּאָליציאַנט: פאַרוואָס האָט איהר דער פרוי נישט געהאָלפען, ווען איהר האָט געזעהן, אַז זי איז געפאַלען.

יונגערמאַן: מיין מאַמע האָט מיך געלערנט, אַז איך זאָל קיינמאָל נישט האָבען צו טון מיט געפאַלענע פרויען.

אַלע מאָל קומט צו א נייער וואַגאָן. אַלע מאָל קומען צולויפען אויטא מאַשינעס און ליידיגען אויס פראָדוקטען. אין דער צוג־קיך קאָכט זיך שוין דער ערשטער מיטאָג פאַר די איבערוואַנדערער.

לעבען דעם עשאַלאָן ווערט וואָס אַמאָל אַלץ טומעלדיגער און פרייליכער. עס דערנעהנטערט זיך די צייט פון אָפּפאָהרען. די טאַראשטשער שטייען לעבען זייערע וואַגאָנעס, וואָס וועלען זיך מיט זיי באַלד אויעקלאָזען אין וועג אַריין.

דאָס וועט זיין אַ נייער וועג אין לעבען

דאס לעבּן אין ווארשא
(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפּט־שטאט)

שטרענגע שטראָף פאַר לופטערן בעטגעוואַנט, דיוואַנעס, קליידונג אויף די באַלקאָנען

לויט א פעראָרדענונג פון אינערן־מיניסטעריום וועגען פערהיטען פון אַנשטעקענדיגע קראַנקהייטען, האָבען די אינהאַבער פון די הייזער געוואָרענט די לאָקאַטאָרען: עס איז שטרענג פערבאָטען צו לופטערן און אויסשטויבען דאָס בעטגעוואַנט, דיוואַנען און קליידונג אויף די באַלקאָנען, פענסטער א. ד. גל. דאָס קאָן מען אדורכפיהרען נאָר אין הויף, אויף בעשטימטע דערצו שטענדערס און אין בעשטימטע שעה'ן. פאַר עובר זיין די פאָרשריפטען וועט מען צאָהלען 500 זל. שטראָף און 3 וואָכען אַרעסט.

געענדערט די פאַרשריפטען וועגען פערקויפען טאַבאַק־אויסאַרבייטונג.

אין נומער 82 פון דז. אוסטאַוו האָט זיך בעוויזען א פעראָרדענונג פון פינאַנץ־מיניסטעריום, לויט וועלכער עס ווערען געענדערט איינינע פאָר־שריפטען וועגען פערקויף פון טאַבאַק.

לויט דער לעצטער פעראָרדנונג, דאַרפען אין לאָקאַלען, גאַסטראָנאָמישע אַנשטאַלטען, בופעטען א. ד. גל. פערקויפט ווערען נאָר פּאַפּיראָסען און ציגאַרען.

אין די לאָקאַלען, וואו עס וועלען פערקויפט ווערען פּאַפּיראָסען, ציגאַרען א. ד. גל. דאַרפען די קיאָסקען, געוועלבער, בודקעס, קאַסטעס אַרויסגעשטעלט ווערען שילדען, לויט א בעשטימטען מוסטער. עס איז די פליכט פון די פערקויפער צו פערהיטען די טאַבאַק־אויסאַרבייטונגען פון פייכטקייט, בעזונדערע נערוך א. או. וו.

די טאַבאַק־אויסאַרבייטונגען מעגען פערקויפט ווערען נאָר אין אָריגינעלע, דירעקטע פערפּאַקונגען, פּערזען מיט אַנ'עטיקעטע אָדער מאָנאָפּאָל באַנ־דעראָל.

די אויסגעאַרבייטע דורך דעם פּוילישען מאָנאָפּאָל ציגאַרען און פּאַפּיראָסען אויך טאַבאַק צום זויגען קאָנען פערקויפט ווערען אויף שטיק. פּרע־סובקע און טאַבאַק אויף וואָג.

די נייע פעראָרדענונג געהט אַריין אין קראַפט פונם 10 ה. ח.

שילדלעך לויט דעם פאַרשריפטליכען מוסטער דאַרפען אַרויסגעהאַנגען ווערען ביזן 30. אַפּריל, 1936.

קרייז פאַר שוץ און הילף איבער אָפּגעשטאַנענע שול־קינדער אָרגאַניזירט דער בעריהמטער פּעדאַגאָג ד"ר קאָרטשאַק

אין שול־ראַט איז ביים אַנטייל פון עטליכע צעהנדליג פּערזאָן, וואָס אינטערעסירען זיך ספּעציעל מיט שול־וועזען, פאָרגעקומען די אָרגאַניזאַציאָנס־פערזאַמלונג פון קרייז פאַר הילף פאַר אָפּגעשטאַנענע שול־קינדער. די אַרבייט פון דעם קרייז זאָלען פאָרקומען אין סעקציעס ביי יעדער שולע.

וועגען די אויפגאַבען פון דעם קרייז האָט רעפערירט ד"ר קאָרטשאַק. נאָכדעם איז בעשטעטיגט געוואָרען דער סטאַטוט פון דעם קרייז און עס איז געוועהלט געוואָרען א פערוואַלטונג, אין וועלכער עס זענען אַריין: ריכטער קאַמינסקי, ד"ר קאָרטשאַק, און דירעקטאָר זביקאָווסקי. דער קרייז הויבט באַלד אָן זיין אַרבייט.

געשלעגען און אָנפאַלען אין פערשידענע עקען פון שטאָט

אין פערשידענע עקען שטאָט זענען צושלאָגען געוואָרען: יצחק צוקער (גזשיבאָווסקא 38); יעקב לאַפּער, א סטאָליאַר (אוסום); הענעך ראָטבערג, הענדלער (געגשא 10); הערש הערשענפוס (סאַפּיע־זשינסקא 10); לעאָן מיידענבורג (וואָנסקי דונאַי 4) הענריק קאָן. א שילער (נאָוואָליפּקי 53); מאַרצעלי קראָקאָווסקי (סקאַרישעווסקי 2).

דעמאַסקירט אַ פעלשער פון אויסלענדישע דאָקומענטען.

דער עמיגראַציאָנס־סינדיקאַט האָט זיך דער־ווּסט וועגען א געוויסען מאַריאַן שטייער, פון סטאַראָגראַד (פּאָמערן), וועלכער האָט זיך בעשעפטיגט מיט אַרויסגעבען פאַלשע דאָקומענטען, וואָס האָבען געגעבען די מעגליכקייט אַרויסצופאָהרען קיין אויסלאַנד.

שטייער איז אַרעסטירט.

64 באַנקראָטען אין וואַרשא

אין משך פון לויפענדען יאָהר זענען ערקלערט געוואָרען באַנקראָט 64 פערשידענע אונטערנעהמונגען. אין דער זעלבער צייט האָבען וועגען אויפּזיכט געבעטען 12 פירמעס.

ראַספּוטין און זיין יודישע געליבטע
(שטורעמדיגע לעבענס־געשיכטע דערציילט פון איהר אַליין)

איבערגעגעבען פון ה. אַקערמאַן.

[...] און ווען טריט האָבען זיך דערהערט נעבען [דע]ר טיר פון איהר בודואַר און זי האָט דערהערט [ש]טימען איהר מאַן, פלעגט דאָס בלוט איהר קומען [אין] די באַקען און זי האָט זיך געפיהלט ווי א יונג [מיי]דעל, וואָס בעגעגענט זיך דאָס ערשטע מאָל [מיט] איהר געליבטען. די טיר האָט זיך אויפגעעפענט [און] ניקאָלאַי פלעגט אַריינקומען, פלעגען זיי זיך [...]ע אַרומכאַפּען מיט שיינענדיגע אויגען און פלע[גען] זיך האַלזען און קושען.

[...] שעה'ן־לאַנג פלעגען זיי ביידע אָפּזיצען אַליין [...] רעדען און יעדע שעה איז ביי זיי אַוועקגעפלוי[גן ...] ווי א מינוט, ווי אַ רגע, — אַזוי גליקליך זע[נען] זיי ביידע געווען צוזאַמען.

[...] ווען עס האָט זיך אַמאָל געמאַכט, אַז דער [קייז]ער ניקאָלאַי, שוין אַ שעהנע עטליכע יאָהר [נא]ך זיין הייראַט, האָט בעדאַרפט פערלאָזען רוס[לא]נד פאַר אַ וויזיט קיין איטאַליען וועגען מלוכה־[עני]נים, האָט זיך דאָס ווייב זיינס פערשלאָסען אין [איה]רע צימערען און האָט צו זיך קיינעם נישט [צוגע]לאָזט, אַפילו נישט איהרע אייגענע קינדער.

ביז די קייזערינע האָט געבוירען דעם נאָסליעד (יורש) אַלעקסעי, און זייער גליקליך לעבען אָנגעהויבען צוביסלעך פערשטערט ווערען. [דע]ר יורש איז געבוירען געוואָרען אַ קראַנקער. [ער] האָט געהאַט שלעכט בלוט, און אויב ער האָט זיך געגעבען אַ שניט ערגיץ אין זיין לייב, פלעגט ער אָפּגעהן מיט אַ סך בלוט, און וואָס אַמאָל איז ער דערפון בלוט־אָרימער געוואָרען און ער איז אַלעמאָל געווען אין געפאַהר.

אין קייזערליכען הויף ביי ניקאָלאַי'ען זענען שטענדיג געווען די גרעסטע פראָפעסאָרען און דאָקטוירים פון דער וועלט, אָבער פולשטענדיג געזונד מאַכען אַלעקסעי'ען האָבען זיי נישט געקאָנט, און וואָס נאָר עפּעס איז ער פערשלאָפט געוואָרען.

כאָטש ניקאָלאַי איז געווען אַ קייזער און זיין ווייב אַ קייזערינע, פונדעסטוועגען זענען זיי־ערע געפיהלען צו זייער קינד געווען די זעלבע וואָס ביי אַנדערע אָרימע מענשען. זייער זוהן איז ביי זיי געווען דאָס גאַנצע לעבען זייערס. דערפאַר ווייל ער איז געווען אַ קרענקליך קינד, האָבען זיי איהם נאָך מעהר ליב געהאַט.

און אָט איז ווידער אַמאָל דער יורש זייערער זעהר שטאַרק פערשלאָפט געוואָרען און אין הויף האָט זיך געטון חושך. די קייזערינע איז אַרומגע־גאַנגען אַ פערוויינטע, מיט רויטע אויגען, און קוקענדיג אויף איהר האָט דער קייזער אויך בי־טער געוויינט. דאָס צימער וואו זייער קראַנקער זוהן איז געלעגען איז געווען פול מיט דאָקטוירים און פראָפעסאָרען, אָבער קיין גרויסע האָפנונגען האָבען זיי נישט געהאַט. אַז אָט דאָס מאָל זאָל דער יורש עצר געזונד ווערען. ער האָט געשוועבט צווישען לעבען און טויט.

אַ חוץ די דאָקטאָרישע רפואות האָט מען אויך צוליב דעם צאַרעוויטש איבערגעטון אַלע באַבסקע זאַבאַבאָנעס, און וואו עפּעס אַנ'אָפּשפּרעכער'ין האָט מען זי גערופען זי זאָל ראַטעווען אַלעקסעי'ען.

מען האָט פאַר איהם אַלץ איבערגעטון, אָבער עס האָט גאָרנישט געהאָלפען. ער איז געלעגען אין בעט און מען האָט ממש געקאָנט זעהן ווי ביי איהם געהט־אויס זיין חיות.

ווען אין הויף איז מען געווען אַזוי פערזאָרגט און פערדאגה'ט, קומט צולויפען דער קייזערינע'ס א חבר'טע מיט'ן נאָמען אַננאַ ווירובאָוואַ, וואָס איז נאָר־וואָס געהאַט אָנגעקומען פון אַ רייזע איבער רוסלאַנד, און לייגט פאָר פאַר דער פעראומערטער קייזערינע, אַז זי זאָל אַוועקשיקען נאָך דעם גלח ראַספּוטין, וועלכער געפינט זיך אין דעם דאָרף באָרעצקאָיע, און ער וועט ראַטעווען איהר זוהן.

ראַספּוטינ'ס נאָמען איז נאָך דאַן נישט געווען אַזוי בעריהמט, אַז מען זאָל פון איהם געוויסען אויסער די אַרומיגע דערפער אין טאָבאָלסקער גובערניע, אַ פשיטה שוין, אַז אין פּעטערבורג האָט מען פון איהם אַוודאי נישט געהערט, און ווער שמועסט נאָך אין קייזערליכען הויף.

אָבער די ווירובאָוואַ האָט פון איהם געהאַלטען אין איין דערצעהלען גליקען. זי האָט זיך, זאָגט זי, וועגען איהם אָנגעהערט די גרעסטע וואונדער וואָס מען קאָן זיך פאָרשטעלען. ער איז ממש אַ הייליגער. און דאָ האָט די ווירובאָוואַ געהאַלטען אין איין דערצעהלען די וואונדער וואָס זי האָט זיך וועגען איהם אָנגעהערט.

וואָס־זשע טוט נישט טאַטע־מאַמע פאַר אַ קינד'ס געזונד? ובפרט נאָך אַ קייזער מיט אַ קייזערינע, ווען זיי קאָנען זיך אַלץ פערגינען. האָט מען באַלד אַוועקגעשיקט אַ שטאַפעט (א שליח) קיין באָרעצקאָיע, אַז ער זאָל אָהן אַ שום תירוץ ברענגען אין קייזערליכען הויף דעם הייליגען גלח.

מיט אומגעדולד האָט מען אין קייזערליכען הויף דערוואַרטעט דעם גלח ראַספּוטינ'ען. די דאָקטוירים און פּראָפעסאָרען האָבען מיט ביטערניש געשמייכעלט ווען זיי האָבען געהערט, אַז אַ פשוט'ער גלח, איינער וואָס ווייסט גאָרנישט וועגען מעדיצין, זאָל מיט זיי קאָנקורירען. און סיי ווי, האָבען זיי געטראַכט ביי זיך, וועט דערפון גאָרנישט ווער־רען, ווייל זיי אַלס דאָקטוירים האָבען דאָך בעסער געוואוסט, אַז קיין שום רפואה איז פאַר אַלעקס־עי'ען נישטאָ, און מיט קיין שום כישוף וועט מען איהם נישט אויסהיילען.

עס האָט בעדאַרפט נעהמען אַנ'אַנדערהאַלבען טאָג אָדער טאַקע צוויי טעג דער וועג פון באָרעצ־קאָיע קיין פּעטערבורג, און יעדער שעה איז פאַר דער קייזערינע און דעם קייזער געווען אַנ'אייביג קייט. אפשר טאַקע, האָבען זיי זיך געטראַכט, וועט אָט דער גלח יאַ ראַטעווען זייער בן יחיד? ביידע זענען געווען טיף־גלויביגע און האָבען אויך גע־גלויבט, אַז עס קאָנען פּאַסירען ניסים. ובפרט נאָך, אַז זי, אַננאַ ווירובאָוואַ, האָט זיי אַזוי פיל דער־צעהלט וועגען פיל קראַנקע וואָס דער גלח האָט אויסגעהיילט. האָבען זיי שוין געהאַפּט מיט אומ־געדולד, אַז זייער שטאַפעט זאָל ברענגען דעם הייליגען גלח.

(ווייטער מאָרגען)

האַנדווערקער און האַנדעל

אויף דער וואָך

אלטוואַרג קויף איך!

האַנדל, האַנדל, האַנדל, אַלטוואַרג קויף איך, אַלטע שיך, אַלטע אַנצוגען, אַלטע קאַפּעלושען, אַלט־וואַרג קויף איך!

אַמ דעם אויסגעשריי קענען מיר גוט, ד. ה. שאַ־בער, אַמאָל געווען אַ ריין יודישער מסחר, און גע־צויגען דערפון גאַנץ שיינע חיונה, געווען גוטע ציי־טען; געווען פיל גבירים, האָבען זיי זיך געמאַכט נייע אַנצוגען און די אַלטע פערקויפט צו דעם שאַ־בער — אַלטוואַרג ־ אָפקויפער, ס'איז אויך געווען וועמען צו פערקויפען.

אין די לעצטע יאָהרען אין צוזאַמענהאַנג מיטן קריזיס, איז נישט דאָ ביי וועמען צו קויפען, ס'איז אויך נישט דאָ וועמען צו פערקויפען; ווייניג דאָס, ווער ס'פערלירט זיין שטענדיגע בעשעפטיגונג (אַרבייטער, אַנגעשטעלטע, קליינהענדלער, בעלי ־ מלאכות) נעהמט אַ זעקל אַ פּאָר גילדען אין טאַש און געהט אין גאַס אריין, אַזוי אַרום קומען אין די רייהען פון די אַלטוואַרג ־ אָפקויפער נייע פרנסה זוכער, ס'איז דערגאַנגען צו דעם, אַז אין אַ סך שטובען, הייזער לאָזט מען נישט אַריין דעם שאַבער און דאָרט ווי מ'לאָזט איהם יאָ אַריין קוקט מען איהם אויף די הענד. און צוזאַמענהאַנג דערמיט, האָט דער אַלטוואַרג ־ אָפקויפער ־ פעראיין, בעשלאָ־סען ארויסצוגעבען יעדען איינעם מיטגליד, פראָפעס־יאָנעלען שאַבער, אַ ספּעציעלע לעגיטימאַציע, פער־זעהען מיט אַ פאָטאָגראַף, 3 שטעמפּלען, 2 אונטער־שריפטען, איין אונטערשריפט פון בעזיצער פון דער לעגיטימאַציע. די לעגיטימאַציע איז גילטיג נאָר איין חודש; יעדען ערשטען מוז די לעגיטימאַציע פאַרגע־שטעלט ווערען דער פערוואַלטונג, וועלכע פערלענ־גערט איהר גילטיגקייט אויף נאָך אַ חודש. דער פער־איין איז פעראַנטוואָרטליך פאַר יעדען איינעם מיט־גליד און מיט אַלע אַנגעלעגענהייטען, ווענדען זיך צום פעראיין.

בילדונגס־צענטער פאַר סוחרים.

צוואַנגס־פעראיינען לויט די רעליגיעס

פאָדערונגען פון לאָדזער קריסטליכע סוחרים־פעראיין

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם צוזאַמענפאָהר פון די קריסטליכע סוחרים־פעראיינען, וועלכער קומט פאַר דעם קומענדיגען זונטאָג אין קראָקא, איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון קריסטליכען סוחרים־פעראיין אין לאָדז אונטערן פאָרזיץ פון וויצע־פרעזעס פון דער האַנדעלס־קאַמער ה' ז. פידלער, נאָכן בעטראַכטען אַ גאַנצע רייה ענינים איז מען צוגעטרעטען צו בעטראַכטען דעם ענין וועגען איינפיהרען אַ בילדונגס־צענטער פאַר סוחרים, די פערזאַמעלטע האָבען וועגען דעם ענין אָנגענומען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

אין געגענזאַץ צום יודישען סוחרטום זאָגען זיך די פערזאַמעלטע אַרויס פאַר איינפיהרען דעם בילדונגס ־ צענטער פאַר סוחרים, האַלטענדיג, אַז דאָס וועט וויר־קען אויף דער פערבעסערונג פון די בע־דינגונגען אין האַנדעל.

אַ לאַנגע דיסקוסיע האָט אויף אַרויסגע... די פראַגע פון פראָיעקט וועגען צוואַנגס־ווירטשאַ... ליכע אָרגאַניזאַציעס, אין רעזולטאַט האָט זיך... פערזאַמלונג אַרויסגעזאָגט פאַר דעם דאָזיגען... יעקט, בתנאי אַז אלס יסוד וועט גענומען ווע... נישט די אָנגעהעריגקייט צו אַ בראַנזשע נאָ... דער רעליגיע. די דאָזיגע שטעלונג איז אויך... טיווירט געוואָרען מיט דער נויטיגקייט אָפּצוזו... די פרינציפען פון פייערען די קירכען־חגאות.

שאַרפע אָפּאָזיציע פון די יודישע ראַטמענער קאַזשימיערסקי און קאַלסקי

געגען דעם בודזשעט פון דער האַנדווערקער־קאַמער

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער האַנד־ווערקער־קאַמער האָבען ,ווי מיר האָבען שוין גע־שריבען, די ראַטמענער קאַזשימיערסקי און קאַלסקי אָפּגעגעבען אַ שאַרפע דעקלאַראַציע וועגען די עוולות בנוגע די יודישע האַנדווערקער און האָבען נישט אַנטיילגענומען אין דער אָפּשטימונג פון בודזשעט.

די איבריגע יודישע ראַטמענער האָבען דאַ־געגען געשטימט פאַר'ן בודזשעט, צוליב דעם איז איצט ענטשטאַנען אַ שאַרפע דיסקוסיע צווישען די יודישע האַנדווערקער, וועגען דעם וואָס אַ טייל ראַטמענער האָבען צוריקגעצויגען זייער בעשלוס וועגען שטימען געגען בודזשעט.

די דאָזיגע דיסקוסיע דאַרף אָבער בשום... נישט זיין קיין שטערונג ביי די אונטערהאַנדל... וועגען פעראייניגען די יודישע האַנדווערקער... ווערונג ,וועלכע דאַרפען זיך איצט אָנהויבען.

אָפּגעלעגט דעם טערמין פון איינפיהרען די פעראָרדנונ...

וועגען דער אויפזיכט איבערן פלייש־פערקויף

ווי בעקאַנט האָבען, לויט דער פעראָרדנונג פון אינערן־מיניסטעריום ,ביז דעם 30 יוני 1935 געדאַרפט געבערענגט ווערען אין אָרדנונג די פלייש־און וואורשט־געוועלבער לויט די פאָרשריפ־טען פון דער פעראָרדנונג.

די געוועלבער ,וועלכע האָבען ביז דער צייט נישט איינגעפיהרט די געפאָדערטע איינריכטונגען, האָבען געזאָלט פערמאַכט ווערען.

א בעדייטענדע צאָהל וואַרשטאַטען און געוועל־בער פון פלייש און וואורשט־אויסאַרבייטונגען האָ־בען אָבער נישט אַדורכגעפיהרט די נויטיגע אינוועס־טיציעס און לאָקאַל־ענדערונגען צוליב די גרויסע קאָסטען אויף וועלכע ס'קען זיך נישט ...ערלויבען.

אין שייכות דערמיט, האָט דער פערבאַנ... די האַנדווערקער־קאַמערען אָפּגעגעבען בשע... מעמאָריאַל אין האַנדעלס־מיניסטעריום און אי... ניסטעריום פאַר געזעלשאַפטליכע שוץ וועגען... ליזירען עטליכע פאָרשריפטען פון דער פעראָר... און אונטערגענומען שריט אָפּצולעגען דאָס... פיהרען די פעראָרדנונג.

צוליב דער דאָזיגער אינטערווענץ פון... באַנד פון די האַנדווערקער־קאַמערען האָט... מיניסטעריום פאַר סאָציאַלע שוץ אָפּגעלעגט... אויספיהרען די פעראָרדנונג ביז'ן 30. יוני...

די יודישע פאָדערונגען אין דער האַנדווערקער־קאַמער

וויכטיגע קאָנפערענץ פון די יודישע ראַטמענער מיט דעם פרעזידיום

פאַריגען שבת איז אַ דעלעגאַציע פון 5 ראַטמע־נער אין דער האַנדווערקער־קאַמער די ה'ה: פיאַל־קאַ, האַנעמאַן, שענפעלד, דיאַמענט און סענדראָ־וויטש אַוועק צום פרעזידיום פון דער האַנדווערקער־קאַמער וועגען אַרומרעדען די פּאָסטולאַטען און פאָ־דערונגען פון די יודישע האַנדווערקער.

ווי בעקאַנט, האָבען די יודישע ראַטמענער בעת דער לעצטער בודזשעט־דעבאַטע אין דער האַנדווער־קער־קאַמער אָפּגעגעבען ערקלערונגען, אַז צוליב די עוולות, וועלכע ס'האָבען אויסצושטעהען די יודישע האַנדווערקער ווילען זיי שטימען געגען בודזשעט. שפּעטער אָבער, ווען דער פרעזעס און דער דירעק־טאָר פון דער קאַמער האָבען צוגעזאָגט, אַז די לאַגע וועט געענדערט ווערען, האָבען די דערמאָהנטע יו־דישע ראַטמענער געענדערט זייער בעשלוס און גע־שטימט פאַרן בודזשעט. אַלס רעזולטאַט פון דער הבטחה איז פאָרגעקומען די ערשטע קאָנפערענץ צווישען די 5 ראַטמענער און דעם פרעזידיום, מצד וועלכען ס'זענען אַנוועזענד געווען דער פרעזעס קאַפּ־טשינסקי, וויצע־פרעזעס לעוואַנדאָווסקי, פערוואַל ־ טונגס ־ מיטגליד ראַאַבע און דיר. דאַבאַט.

דער ערשטער האָט גענומען דאָס וואָרט ראַטמ. פיאַלקאַ, וועלכער האָט צווישען אַנד. געזאָגט: אויף איעדער פערוואַלטונגס ־ זיצונג אין דער קאַמער האָב איך אויפמערקזאַם געמאַכט דערויף, אַז צווישען די יודישע האַנדווערקער ־ מאַסען הערשט אַ גרויסע אונצופרידענהייט צוליב די פערשידענע בעשלוסען פון דער פערוואַלטונג. די פערוואַלטונג האָט מיינע ווערטער... איך גרינגגעשעצט און ווייטער רוהיג אָנגענומען בע־שלוסען, פון וועלכע די יודישע האַנדווערקער האָ־בען זיך געקענט פיהלען בע'עוולה'ט, ביי אַזאַ לאַגע דאַרף מען זיך נישט וואונדערן, אַז די יודישע ראַט־מענער האָבען אָנגענומען אַ פעסטען בעשלוס צו שטימען געגען בודזשעט. נישט קוקענדיג אויף די אַלע נישט־אָנגענעהמע קאָנסעקווענצען, וואָס דאָס אָפּוואַרפען דעם בודזשעט וואָלט געקענט ברענגען.

די יודען זענען גרייט אויפריכטיג און אָפּפער־וויליג מיטצואַרבייטען אין דער קאַמער, אָבער דער־מאַלט, ווען די יודישע האַנדווערקער וועלען בע־האַנדעלט ווערען צוגלייך מיט אַלע. דער פרעזעס ה' קאַפּטשינסקי האָט אונז צוגעזאָגט, אַז די אַט־מאָספערע וועט זיך ענדערען און דעריבער האָבען מיר נישט געוואָלט מאַכען קיין שוועריגקייטען דער האַנדווערקער ־ קאַמער און געענדערט אונזער בע־שלוס בנוגע דער בודזשעט ־ אָפּשטימונג.

איבערגעהענדיג צו אונזער קאָנקרעטע פאָדערונ־גען, האָט ראַטמ. פיאַלקאַ געזאָגט, ווילען מיר, אַז די ראַטמענער זאָלען האָבען דאָס רעכט צו אינטערווע־נירען אין די אַנגעלעגענהייטען פון די יודישע האַנד־ווערקער.

אונזערע וויכטיגסטע פאָדערונגען איז בנוגע די יודישע בעאַמטע. מיר גלויבען, אַז די קאַמער וועט איצט צוגעהמען נאָך איין יודישען בעאַמטען און מיר ווילען האָבען אינגאַנצען צוויי. אויף אַזאַ פראַ־קטיציע האָבען מיר געמוזט איינזעהען, ווען די צאָהל בעאַמטע האָט בעטראָפען די צאָהל פון 12, איצט איז די צאָהל שוין דערגאַנגען צו 25 און אין דער נאָהענטסטער צוקונפט ווען די קאַמער וועט ענדערען איהר לאָקאַל וועט די צאָהל נאָך פערגרע־סערט ווערען. פראָפּאָרציאָנעל דאַרף דעריבער די קאַמער צונעהמען נאָך יודישע בעאַמטע.

ווייטער האָט ה' פיאַלקאַ געפאָדערט, אַז ס'זאָל אָפּגעשאַפט ווערען דער בעשלוס וועגען דעם, אַז ביי די האַנדווערקער ־ עקזאַמענס דאַרף מען קענען שרייבען און לעזען פויליש.

ראַטמ. האַנעמאַן האָט דאַן גענומען אַ וואָרט און אָנגעוויזען, אַז די יודען זענען בע'עוולה'ט גע־וואָרען גלייך נאָך די וואַהלען, ביי דער קאָנסאָלי־דאַציע איז געשלאָסען געוואָרען אַן אָפּמאַך, אַז די יודען וועלען בעקומען צוויי פערוואַלטונגס־מיטגלי־דער אין דער קאַמער און יודען האָבען אויך גע־זאָלט בעקומען אַ פאָרשטעהער אין פערבאַנד פון די האַנדווערקער ־ קאַמערען. דאָס איז אָבער נישט געשעהען.

ראַטמ. סענדראָוויטש האָט פערלאַנגט, אַז מ'־זאָל נישט נעהמען די 25 זל. ביי די האַנדווערקער, וועלכע מ'זאָגט אָפּ צוצולאָזען צום קוואַליפיקאַציע־עקזאַמען.

אויף די אַלע פאָדערונגען האָבען געענטפערט פרעזעס קאַפּטשינסקי, וויצע־פרעזעס לעוואַנדאָווסקי און דיר. דאַבאַש. דער לעצטער האָט אָנגעוויזען, אַז ער איז אַ געגנער פון פונאַנדערטיילען זיך אין דער האַנדווערקער־קאַמער אויף פּאָליטישע אָדער נאַציאָ־נאַליטעטען ־ גרופען. די יודישע פאָדערונגען קענען נאָכגעקומען ווערען אויב ס'וועלען נישט פערלאַנגט ווערען קיין אויסערגעוועהנליכע זאַכען, ווייל מ'־דאַרף געדענקען, אַז ס'איז פערהאַן אַ צד צווישען די האַנדווערקער, וועלכע זענען און אַרבייטען גע־גען די יודען.

מיר וועלען זיך בעמיהען, האָט געזאָגט דיר. דאַ־באַש, אַז די צוזאַמענאַרבייט מיט די יודישע האַנד־ווערקער זאָל אַוועקגעשטעלט ווערען רעגולער און גערעכט קלאָרער זיך אויסדריקען וועגן דעם קען מען אויף דעם אופן, אַז מיר זאָגען צו, אַז די האַנד־ווערקער־קאַמער וועט אַרבייטען לטובת אַלע האַנד־ווערקער אָהן אונטערשייד פון נאַציאָנאַליטעט.

וואָס שייך די יודישע קאָנקרעטע פאָדערונגען, האָט דיר. דאַבאַש געענטפערט: ס'וועלען צוגעלאָ־זען ווערען אינטערווענצען פון די יודישע ראַטמענער אויב אַן ענין וועט נישט קענען ערלעדיגען אויפן פאָרמעלען אופן, וועט דער ראַטמאַן האָבען דאָס רעכט צו פערלאַנגען, אַז דער ענין זאָל בעטראַכט ווערען אויף אַ פערוואַלטונגס־זיצונג.

בנוגע בעאַמטע קען דער דירעקטאָר נישט געבען קיין גענויע תשובה ביז ער וועט זיך וועגען דעם פער־שטענדיגען מיט דעם פרעזעס. יעדענפאַלס איז זיכער אַז איין יודישער בעאַמטער וועט איצט צוגענומען ווערען, אָבער אָהן שום פראָטעקציע, נאָר אַזעלכער וועלכער וועט האָבען די געהעריגע קוואַליפיקאַציעס.

בנוגע דעם פערלאַנג פון קענען שרייבען און לייענען פויליש, וועט דער ענין זעהר ליבעראַל בע־האַנדעלט ווערען. יעדענפאַלס איז פערהאַן אַ פער־זיכערונג. אַז ביי אַ האַנדווערקער איבער 40 יאָהר וועט די פאָדערונג נישט געשטעלט ווערען.

בנוגע די אָפּצאָהלען פון 25 זל. ביים נישט צו־לאָזען צו די קוואַליפיקאַציע ־ עקזאַמענס, דאַרף מען זיך ווענדען דעם וועגען צום האַנדעלס־ און אינדוס־טריע ־ מיניסטעריום, ווייל די האַנדווערקער־קאַמער נעהמט דעם אָפּצאָהל לויט אַן'אויפטראַג פון מי־ניסטעריום.

דער דיר. דאַבאַש ערקלערט אויך, אַז ראַטמ. פיאַלקאַ וועט נאָמינירט ווערען אַלס מיטגליד אין אַ הויפּט־קאָמיסיע ביים פערבאַנד פון דער האַנד־ווערקער־קאַמער. אין מיניסטעריום געפינט זיך אויך אַ פּראָיעקט צו פערגרעסערען די פערוואַלטונג פון דער לאָדזער האַנדווערקער ־ קאַמער מיט נאָך אַ פרעזעס און אויב דער ענין וועט גינסטיג ערלעדיגט ווערען וועט דער אַמט צוגעטיילט ווערען פאַר אַ יוד, דערמיט האָט זיך די קאָנפערענץ געענדיגט.

„אָרט" רופט צונויף אַ קאָנפערענץ

וועגען פעראייניגען די יודישע האַנדווערקער

די געזעלשאַפט „אָרט" האָט זיך גע... מיט בריף צו ביידע האַנדווערקער צענט... אין לאָדז (פּילסודסקיעגאָ 69 און פּיעטרקאָווס... וועגען צושיקען צו איין פאָרשטעהער פון... צענטראַלן, וועלכע זאָלען צוזאַמען מיט אַ... שטעהער פון „אָרט" אָנהויבען די אונטערהאַנ... וועגען פעראייניגען די יודישע האַנדווערק... לאָדז.

„אָרט" האָט איבערגענומען די איני... לויט'ן פאָרשלאַג פון צענטראַלען האַנדווע... פערבאַנד פּילסודסקיעגאָ 69.

האַנדווערקער וועלען קענען פערקויפ... זייערע אויסאַרבייטונגען אויף די מע...

אָהן בעזונדערע האַנדעלס־פּאַטענט

דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום האָט אויף די בע־מיהונגען פון פערבאַנד פון די האַנדווערקער־קאַמע־רען מסכים געווען צו אַנערקענען הנחות ביים אויסקויפען פּאַטענטען. די בעזיצער פון האַנדווער־קער־וואַרשטאַטען ,וועלכע וועלען אויסקויפען אינדו־סטריע־פּאַטענטען פון 8־ער קאַטעגאָריע וועלען בעפרייט ווערען פון אויסקויפען האַנדעלס־פּאַט... צו קענען פערקויפען זייערע אייגענע אויסאַר... גען אויף די מערק.

די דאָזיגע הנחה וועט אָבער געמאַכט... נאָר פאַר האַנדווערקער, וועלכע האָבען אַלע... האַנדווערקער־דאָקומענטען.

קורסען פאַר קליינהענדלער, דעטאַליסטען און אַנגעשטעלטע

וועגען פערקויפען, בעדינען און איינאָרדנען זיך

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, אָרדענט איין, די לאָדזער האַנדעלס־קאַמער אַ ספּעציעלן קורס פאַר דעטאַליסטען, קליינהענדלער און זייערע אַנגעשטעל־טע, וועגען אַרט פון פערקויף, בעדינען דעם קאָנסו־מענט, איינאָרדענען דאָס געשעפט א. אַז. וו.

דער קורס וועט בעשטעהען פון 5 (פאָרלעזונגען) לעקציעס. די ערשטע לעקציע וועט פאָרקומען דעם 21. ה. ח. 20.15 אָוונט אין לאָקאַל פון דער האַנ־דעלס־שול.

בכדי צו ערמעגליכען יעדען איינעם, ווע... קורס קאָסטען 5 זל. און יעדער איינער, נאָכן... געהן דעם קורס, וועט בעקומען אַ ספּעציעל... לאָם. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם האָט דער... ראַלער קליינהענדלער פעראיין, פּאָמאָרסקאַ... וויסען געגעבען אַלע מיטגלידער, וועלכע... פערשרייבען אויף דעם דערמאָהנטען קורס... טאָג פון 6 ביז 8 אין פעראיינס ־ סעקרעט...